

รายงาน สถานการณ์ทางสังคม

ประจำปี 2567

Thailand Social Situation Annual Report 2024

กลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

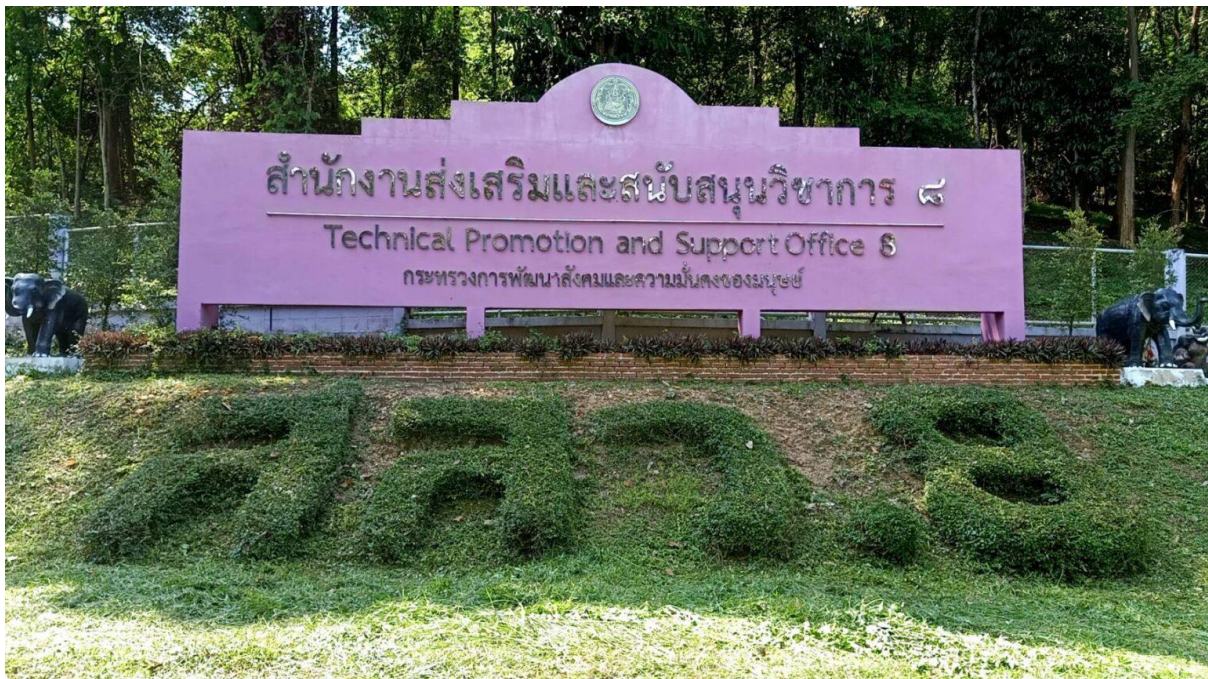
ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8

กำแพงเพชร
ตาก
พิษณุโลก
เพชรบูรณ์
สุโขทัย
อุตรดิตถ์

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ปี 2567

คำนำ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 (สสว.8) มีหน้าที่ในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ทั้งในเชิงประเด็น เชิงกลุ่มเป้าหมาย และเชิงพื้นที่ รวมถึงการสนับสนุนในการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ ด้านสถานการณ์ทางสังคม ตลอดจนผลักดันให้เกิดการนำไปใช้เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการขับเคลื่อนงานตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับพื้นที่

รายงานสถานการณ์ทางสังคมประจำปีงบประมาณ 2567 ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน การตัดสินใจ และการวิเคราะห์ในการเฝ้าระวังสถานการณ์ทางสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหาร ทุกภาคส่วน ตลอดจนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ทิศทางสำหรับการกำหนดนโยบายการพัฒนาสังคม อันเป็นกลไกสำคัญในการใช้ป้องกันปัญหาทางสังคม โดยมีกระบวนการรวบรวมข้อมูล จากการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 6 จังหวัด (สนง.พมจ.) ซึ่งกำกับดูแลกลุ่มจังหวัดดำเนินการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจ ในการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการของกลุ่มจังหวัด และการจัดทำรายงานในครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมในภาพรวมของระดับกลุ่มจังหวัด บนฐานข้อมูลการรายงานสถานการณ์ในปีพุทธศักราช 2563 – 2566 โดยที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 ได้รวบรวมข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นและข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประมวลผลเป็นภาพรวมของกลุ่มจังหวัด

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2567 ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงหน่วยงานขององค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้สนใจทั่วไป ในการวิเคราะห์และเฝ้าระวังสถานการณ์ทางสังคม ตลอดจนสามารถนำไปกำหนดนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมายในการคาดการณ์และแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างทัน่วงที ต่อไป

กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8
30 มิถุนายน 2567

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูล สถิติ วิจัย วิชาการ และนวัตกรรม ข้อเสนอเชิงนโยบายและรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในห้วงปี 2563 ถึงปี 2566 มาประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์สถานการณ์ และแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้น เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ปี 2567 ให้เป็นรายงานระดับกลุ่มจังหวัด ที่มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่สนใจไปใช้ประกอบการ กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเชื่อมโยงให้สามารถเข้าถึง แหล่งทรัพยากรและความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคมได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

ในปีงบประมาณ 2567 สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 ร่วมกับ กองมาตรฐานการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กมพ.) ได้จัดประชุมหารือการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 และได้รวบรวมข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำเป็นรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด รวมถึง กมพ. ใช้ข้อมูลจากรายงาน สถานการณ์กลุ่มจังหวัดประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับประเทศ

การวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด และการวิเคราะห์ของสถานการณ์ ทางสังคมในระดับพื้นที่ ใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลที่รวบรวมขึ้นจาก 101 กลุ่มเป้าหมาย จากหน่วยงานต่างๆ ในห้วงปี 2563-2566 ซึ่งมีข้อมูลสอดคล้องกับการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ครอบคลุมทั้งกลุ่มเด็ก และเยาวชน สตรีและสถาบันครอบครัว คนวัยแรงงาน คนพิการ ผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบาง

ข้อมูลพื้นฐาน ปัจจุบันมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,223,307 คน โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 62,933.09 ตารางกิโลเมตร เมื่อวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร พบว่า มีความหนาแน่นของประชากร 421.94 ตารางกิโลเมตร จังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดคือ สุโขทัย รองลงมา กำแพงเพชร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ และตาก ตามลำดับ ส่วนจำนวนครัวเรือนมีทั้งสิ้น จำนวน 759,836 ครัวเรือน

มีพื้นที่การปกครองมีจำนวนทั้งสิ้น 561 แห่ง แบ่งเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 6 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 12 แห่ง เทศบาลตำบล 128 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 413 แห่ง

อายุตั้งแต่ 0-17 ปี จำนวน 759,032 คน (ร้อยละ 1.15 ของประเทศ และ 17.98 ของกลุ่มจังหวัด) อายุตั้งแต่ 18-25 ปี จำนวน 409,163 คน (ร้อยละ 0.62 ของประเทศ และ 9.69 ของกลุ่มจังหวัด), อายุตั้งแต่ 26-59 ปี จำนวน 2,019,389 คน (ร้อยละ 3.06 ของประเทศ และ 47.82 ของกลุ่มจังหวัด), อายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 872,797 คน (ร้อยละ 1.32 ของประเทศ และ 20.67 ของกลุ่มจังหวัด) และอื่นๆ จำนวน 162,656 คน (ร้อยละ 0.25 ของประเทศ และ 3.85 ของกลุ่มจังหวัด)

สัดส่วนประชากร ปี 2566 พบว่า มีสัดส่วนประชากรกลุ่มวัยแรงงาน (26-59ปี) มากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 47.74 รองลงมา กลุ่มผู้สูงอายุ (60ปีขึ้นไป) เฉลี่ยร้อยละ 20.93 กลุ่มเด็ก (0-6ปี) เฉลี่ยร้อยละ 17.80 กลุ่มเยาวชน เฉลี่ยร้อยละ 9.65 และ กลุ่มอื่นๆ เฉลี่ยร้อยละ 3.90

ประเด็นด้านสุขภาพ ภาพรวมด้านสุขภาพ มีหน่วยบริการสาธารณสุขจำนวนทั้งสิ้น 860 แห่ง แบ่งเป็น โรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 2 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 7 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 50 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 743 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 58 แห่ง

โดยสัดส่วนแพทย์ สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อประชากร 100,000 คน พบว่า ในปีพ.ศ.2563 – 2565 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกจังหวัด โดยสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร 100,000 คน จังหวัดกำแพงเพชร เพิ่มขึ้น 231 คน ตาก เพิ่มขึ้น 329 คน พิษณุโลก 485 คน เพชรบูรณ์ 222 คน สุโขทัย 253 คน และ อุตรดิตถ์ 388 คน ต่อประชาชน 100,000 คน

อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าสูงสุด ได้แก่ สุโขทัย ร้อยละ 2.19 รองลงมา อุตรดิตถ์ ร้อยละ 1.87 ตาก ร้อยละ 1.12 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 0.83 กำแพงเพชร ร้อยละ 0.67 ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของ ผู้ป่วยเป็นโรคโรคซึมเศรต่ำสุด ได้แก่ พิษณุโลก ร้อยละ -0.22

อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ พบว่า ในปี 2563-2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 7,405 คน จำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย มีจำนวนลดลงในปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 82.66 ของปี 2563 และเพิ่มขึ้นในปี 2565 และ ปี 2566 คิดเป็นร้อยละ 114.51 ของปี 2564 และ ร้อยละ 116.82 ของปี 2565

ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน สถานการณ์ที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง คือ แนวโน้มหนี้สินในปี 2564 เพิ่มขึ้นทุกจังหวัดอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่รายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยหนี้สินของประชากรถูกกั๊กยืมเพื่อใช้จ่ายสูงสุด ได้แก่ (1.) เพื่อใช้ทำการเกษตร จำนวน 573,986 บาท (2.) เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวน 427,092 บาท (3.) เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน จำนวน 298,050 บาท (4.) เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร จำนวน 103,340 บาท (5.) หนี้สินอื่นๆ จำนวน 23,427 บาท และ (6.) เพื่อใช้ในการศึกษา จำนวน 21,345 บาท อย่างไรก็ตามสัมปสิทธิ์ของความไม่เสมอภาค (GiNi coefficient) ของรายได้ในปี 2564 ลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2562 แต่ยังคงมีความไม่เสมอภาคอยู่

ประเด็นด้านการศึกษา ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า ใน ปี 2566 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งสิ้น 637,092 คน จำนวนเด็กยากจน จำนวน 37,714 คน นักเรียนยากจนพิเศษ จำนวน 76,980 คน เด็กด้อยโอกาสทุกประเภทมีจำนวนทั้งสิ้น 274,636 คน จำนวนนักเรียนออกกลางคันจำนวนทั้งสิ้น 81 คน ทั้งนี้ ภาพรวมการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าคนไทยได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปี 2562 จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 8.37 และน้อยที่สุด คือ จังหวัดตาก ร้อยละ 6.97 ปี 2563 จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 8.37 และน้อยที่สุด คือ จังหวัดตาก ร้อยละ 7.15 ปี 2564 จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 8.86 และน้อย

ที่สุด คือ จังหวัดตาก ร้อยละ 7.24 และ ปี 2565 จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 8.95 และน้อยที่สุด คือ จังหวัดตาก ร้อยละ 6.63

ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ มีจำนวนคดีทั้งสิ้น 1,750 คดี การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีจำนวนคดีทั้งสิ้น 4,673 คดีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน แยกเป็น เด็กต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 7 คน ผู้ใหญ่ จำนวน 33 คน จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ข้อมูลตั้งแต่ ปี 2563-2566 นั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 198,387 คน

ด้านที่อยู่อาศัย ข้อมูลบ้านพอเพียงชนบท ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 6,230 แห่ง โดย ปี 2564 เพิ่มขึ้นจาก ปี 2563 จำนวน 1,998 แห่ง เป็น 1,031 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 48.40 ปี 2565 เพิ่มขึ้นจากปี 2564 จำนวน 1,031 แห่ง เป็น 1,478 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.36 ปี 2566 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 1,478 แห่ง เป็น 1,723 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.58 และ ปี 2566 ลดลงจากปี 2563 จำนวน 1,998 แห่ง เป็น 1,723 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.76 และ คริวเรือนที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง ปี 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 200 คริวเรือน

สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคม

กลุ่มเด็กและเยาวชน การเกิดน้อยลง เป็นสถานการณ์ทางสังคมที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ จำนวนเด็กแรกเกิดของประเทศไทยในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2563 มีเด็กแรกเกิด จำนวน 32,897 คน ลดลงเหลือ 31,248 คน คิดเป็นร้อยละ 5.01 ในปี 2565 ลดลงจากปี 2564 จาก 31,248 คน เป็น 30,194 คน คิดเป็นร้อยละ 3.37 และ ปี 2566 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 30,194 คน เป็น 31,947 คน คิดเป็นร้อยละ 5.81 การที่มีเด็กและเยาวชนมีจำนวนลดน้อยลง ไม่ได้หมายความว่าอัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก มีแนวโน้มลดลงไปด้วย เนื่องจากว่าในอนาคต เด็กและเยาวชนถือเป็นกำลังแรงงานของประเทศ หากจำนวนเด็กและเยาวชนของประเทศไทยลดลง ย่อมส่งผลให้ในระยะยาว จำนวนกำลังแรงงานของประเทศลดลง ตามไปด้วย วัยแรงงานจึงยังคงต้องแบกรับภาวะพึ่งพิงวัยเด็กต่อไปในอนาคต ซึ่งอาจจะมีสัดส่วน ลดลงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น แม้ว่าจำนวนเด็กและเยาวชนจะลดน้อยลง แต่การส่งเสริมสวัสดิการสำหรับเด็ก และเยาวชนจึงยังคงเป็นสิ่งจำเป็น และควรพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วย เพราะถือเป็นนโยบายที่สามารถ แก้ไขปัญหาทางประชากรในทางอ้อมได้

ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว สัดส่วนประชากร เพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,145,859 คน ปี 2566 สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากร ทั้งหมด สูงสุด ได้แก่ สุโขทัย ร้อยละ 51.62 รองลงมา อุดรธานี ร้อยละ 51.35 พิษณุโลก ร้อยละ 51.17 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 50.81 กำแพงเพชร ร้อยละ 50.69 และตาก ร้อยละ 49.47 ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีจำนวน ทะเบียนหย่าร้างทั้งสิ้น 29,088 คู่ คิดเป็นร้อยละ 1.36 ของประชากรเพศหญิงกลุ่มจังหวัดทั้งหมด

และมีจำนวนจดทะเบียนสมรสทั้งสิ้น 57,250 คู่ คิดเป็นร้อยละ 2.67 ของประชากรเพศหญิงกลุ่มจังหวัดทั้งหมด **ประเภทความรุนแรง** ในปี 2566 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ มีจำนวนทั้งสิ้น 151 คน แบ่งออกเป็น ด้านร่างกาย จำนวน 84 คน รองลงมา ด้านจิตใจ จำนวน 53 คน ด้านเพศ จำนวน 13 คน และ ด้านเสียชีวิต จำนวน 1 ราย ช่วงอายุผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวปี 2566 สูงสุด ได้แก่ อายุ 19-35 ปี จำนวน 57 คน รองลงมา อายุ 36-59 ปี จำนวน 56 คน อายุ 60 ปีขึ้นไป 14 คน อายุ 7-12 ปี จำนวน 12 คน อายุ 13-18 ปี จำนวน 10 คน และอายุ 0-6 ปี จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 151 คน อัตราว่างงานในสตรี มีจำนวนทั้งสิ้น 14,119 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 ของกำลังแรงงานงานหญิงทั้งสิ้น จำนวน 1,069,091 คน จำนวนสตรีที่ถูกเลิกจ้าง จากปี 2563-2566 พบว่า ปี 2564 ลดลงจากปี 2563 จาก 844 คน ลดลงเป็น 126 คน คิดเป็นร้อยละ 14.93 และกลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2565 จำนวน 233 คน และปี 2566 จำนวน 338 คน

ด้านผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีจำนวนทั้งสิ้น 872,797 คน ในปี 2563 - 2566 มีผู้สูงอายุ ติดบ้าน ติดเตียง ติดสังคม จำนวนทั้งสิ้น 2,294,672 คน โดย ปี 2566 จำนวน 641,052 คน รองลงมา ปี 2564 จำนวน 574,641 คน ปี 2565 จำนวน 514,411 คน และ ปี 2563 จำนวน 105,874 คน จังหวัดที่มีผู้สูงอายุติดเตียงสูงสุด ร้อยละ 0.88,0.67,0.58 และ 0.55 ในปี 2566,2563,2564 และ 2565 **ผู้สูงอายุที่กัญมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ** มีจำนวนทั้งสิ้น 1,951 คน **ผู้สูงอายุที่ทำงาน** จำนวนทั้งสิ้น 1,055,965 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40 ของผู้มีงานทำทั้งหมด และ**สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานเฉลี่ยร้อยละ** 46.52 **การสงเคราะห์ผู้สูงอายุ** ที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก มีจำนวนทั้งสิ้น 952 คน ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี เพิ่มขึ้น โดย ปี2563 มีจำนวน 276 คน ปี 2564 จำนวน 514 คน ปี 2565 จำนวน 14,259 คน และ ปี 2566 จำนวน 16,777 คน **เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ** คลังปัญญาผู้สูงอายุ 2,723 คน มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.) 155 แห่ง และโรงเรียนผู้สูงอายุ 205 แห่ง **การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ**มีจำนวนทั้งสิ้น 1,581 คน ผู้สูงอายุที่ได้รับการปรับสภาพที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี **ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ** มีจำนวนทั้งสิ้น 2,958,202 คน

ด้านคนพิการ คนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน มีจำนวนทั้งสิ้น 180,814 คน สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน มีแนวโน้มสัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2563 มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 3.88 ปี2564 เฉลี่ยร้อยละ 3.95 ปี2565 เฉลี่ยร้อยละ 4.10 และปี 2566 เฉลี่ยร้อยละ 4.41 **ประเภทความพิการ** จำนวนทั้งสิ้น 180,815 คน การศึกษาของคนพิการ มีจำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม ทั้งสิ้น 29,314 คน คนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ จำนวนทั้งสิ้น 12,321 คน การทำงานของคนพิการ สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำ จากจำนวนสถานประกอบการทั้งหมด พบว่ามีสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จำนวน 2 แห่ง และปฏิบัติตามกฎหมายแต่ไม่ครบอัตราส่วน

จำนวน 4 แห่ง ทั้งนี้ ส่วนใหญ่จะรับคนพิการเข้าทำงานตาม มาตรา 33 จำนวน 121 แห่ง นอกจากนี้
ส่งเงินเข้ากองทุนฯตามมาตรา 34 จำนวน 4 แห่ง ให้สัมปทานฯตามมาตรา 35 จำนวน 3 แห่ง เครือข่าย
ด้านคนพิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 569 แห่ง แบ่งเป็นศูนย์บริการคนพิการจังหวัด 6 ศูนย์ ศูนย์บริการคนพิการ
ทั่วไป จำนวน 440 ศูนย์ และองค์กรด้านคนพิการ จำนวน 123 องค์กร การให้บริการ**กู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริม**
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 11,089 คน **การจัดบริการสำหรับคนพิการ** มีจำนวนรวม
ทั้งสิ้น 646 คน จำนวน**ผู้ได้รับเบี้ยคนพิการ** มีจำนวนทั้งสิ้น 672,141 คน

ด้านกลุ่มคนเปราะบาง การเก็บรวบรวมสถิติผ่านศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 6 แห่ง ที่ได้ให้บริการ
ผู้ใช้บริการสะสม ในปี 2565-2566 จำนวนรวมทั้งสิ้น 184 คน **ผู้แสดงความสามารถที่ออกบัตรแล้ว** จำนวน
65 คน **คนขอทาน**มีจำนวนทั้งสิ้น 288 คน **อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** ทั้งสิ้น
95,063 คน สัดส่วนอาสาพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อประชากรเฉลี่ยอยู่ที่ 135 คนต่อ
เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR) ทั้งสิ้น 175 แห่ง
องค์กรพัฒนาเอกชน ทั้งสิ้น 569 แห่ง **องค์กรภาคประชาชน**ทั้งสิ้น 5,449 แห่ง **องค์กรสวัสดิการชุมชน** มี
จำนวนทั้งสิ้น 20 แห่ง

สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่ มีครัวเรือนเปราะบาง ทั้ง 5 มิติ ที่นำเข้าระบบแล้วทั้งสิ้น
97,376 คน แยกเป็น ด้านรายได้ 54,432 คน ด้านความเป็นอยู่ 29,716 คน ด้านสุขภาพ 6,321 คน
ด้านการศึกษา 4,125 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ 2,782 คน

สารบัญ

คำนำ	1
บทสรุปผู้บริหาร.....	2
สารบัญ	7
สารบัญตาราง	11
สารบัญภาพ	15
ส่วนที่ 1 บทนำ.....	16
1.1 หลักการและเหตุผล	16
1.2 วัตถุประสงค์.....	17
1.3 วิธีการดำเนินงาน	17
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐาน	19
2.1 ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร.....	19
2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	19
2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ	19
2.1.3 พื้นที่การปกครอง.....	20
2.1.4 โครงสร้างประชากร	20
2.2 ประเด็นด้านสุขภาพ.....	21
2.2.1 หน่วยบริการสาธารณสุข	21
2.2.2 ทรัพยากรด้านสาธารณสุข	22
2.2.3 ภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย.....	24
2.3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน	27
2.3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และการขยายตัว.....	27
2.3.2 รายได้ หนี้สิน ความไม่เสมอภาคของรายได้ และการออม.....	28

2.3.3	ภาวะการมีงานทำ.....	31
2.3.4	ผู้ประกันตน	34
2.4	ประเด็นด้านการศึกษา	35
2.4.1	สถานศึกษา.....	35
2.4.2	เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	36
2.4.3	กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา	36
2.4.4	ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	39
2.5	ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	39
2.5.1	การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด	39
2.5.2	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	41
2.5.3	อุบัติเหตุทางถนน.....	42
2.6	ด้านที่อยู่อาศัย	44
ส่วนที่ 3	สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคม.....	47
3.1	ด้านเด็กและเยาวชน.....	47
3.1.1	สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน	47
3.1.2	สถานการณ์เชิงประเด็น.....	50
3.1.2.1	เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง.....	50
3.1.2.2	แม่วัยรุ่น/ แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว	52
3.1.2.3	พฤติกรรมเด็กและเยาวชน.....	56
3.1.3	เครือข่าย/ สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน.....	58
3.2	ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว.....	60
3.2.1	สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	60
3.2.2	ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว	64
3.2.3	สถานการณ์เชิงประเด็น.....	66
3.2.3.1	สตรีกลุ่มเปราะบาง.....	66

3.2.3.2 ความเสมอภาคระหว่างเพศ	68
3.2.4 เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	69
3.3 ด้านผู้สูงอายุ.....	69
3.3.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ	69
3.3.2 สถานการณ์เชิงประเด็น.....	71
3.3.2.1 ผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคม	71
3.3.2.2 การทำงานของผู้สูงอายุ.....	72
3.3.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ.....	73
3.4 ด้านคนพิการ.....	76
3.4.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ	76
3.4.2 สถานการณ์เชิงประเด็น.....	79
3.4.2.1 การศึกษาของคนพิการ	79
3.4.2.2 การทำงานของคนพิการ.....	80
3.4.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ	81
3.5 ด้านกลุ่มคนเปราะบาง	84
3.5.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง.....	84
3.5.2 เครือข่าย/สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง.....	85
ส่วนที่ 4 สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมและสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues).....	90
4.1 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่.....	90
4.1.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน.....	90
4.1.2 ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน	91
4.2 สถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues	95
ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคม.....	101
ส่วนที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	104
6.1 บทสรุป	104

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	105
6.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด	106
ภาคผนวก	107

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร	19
ตารางที่ 2	พื้นที่การปกครองจำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	20
ตารางที่ 3	จำนวนประชากร ปี 2566	20
ตารางที่ 4	หน่วยบริการด้านสาธารณสุข.....	21
ตารางที่ 5	จำนวนบุคลากรทางการแพทย์.....	22
ตารางที่ 6	จำนวนเตียงในสถานพยาบาล	23
ตารางที่ 7	จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่	24
ตารางที่ 8	สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก.....	24
ตารางที่ 9	สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับแรก	25
ตารางที่ 10	อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากร.....	25
ตารางที่ 11	อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสม	26
ตารางที่ 12	จำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย.....	26
ตารางที่ 13	อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ	26
ตารางที่ 14	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว.....	27
ตารางที่ 15	อัตราการขยายหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว	28
ตารางที่ 16	ประเภทของหนี้สินจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม.....	29
ตารางที่ 17	สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	30
ตารางที่ 18	ร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงิน	30
ตารางที่ 19	จำนวนแรงงานในระบบ	33
ตารางที่ 20	จำนวนแรงงานนอกระบบ.....	33
ตารางที่ 21	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ	34
ตารางที่ 22	จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33	34
ตารางที่ 23	จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 39	35
ตารางที่ 24	จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40	35
ตารางที่ 25	สถานศึกษาในระบบ นอกระบบ รายสังกัด	36
ตารางที่ 26	เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	36
ตารางที่ 27	จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส	37
ตารางที่ 28	จำนวนนักเรียนออกกลางคัน	38

ตารางที่ 29 สาเหตุของการออกกลางคัน	38
ตารางที่ 30 จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code).....	39
ตารางที่ 31 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป.....	39
ตารางที่ 32 การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ	40
ตารางที่ 33 การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	40
ตารางที่ 34 การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด.....	41
ตารางที่ 35 จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์.....	41
ตารางที่ 36 จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน.....	42
ตารางที่ 37 สัดส่วนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน	42
ตารางที่ 38 จำนวนผู้ทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน.....	43
ตารางที่ 39 สัดส่วนผู้ทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน.....	43
ตารางที่ 40 จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน	44
ตารางที่ 41 สัดส่วนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน.....	44
ตารางที่ 42 กองทุนสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน	45
ตารางที่ 43 จำนวนบ้านพอเพียงชนบท	45
ตารางที่ 44 คริวเรือนได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง	46
ตารางที่ 45 จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ.....	47
ตารางที่ 46 จำนวนเด็กแรกเกิด	48
ตารางที่ 47 ร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วน.....	49
ตารางที่ 48 อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก	50
ตารางที่ 49 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด อายุ 0 – 17 ปี.....	50
ตารางที่ 50 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด อายุ 18 – 25 ปี	51
ตารางที่ 51 จำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์.....	51
ตารางที่ 52 จำนวนเด็กกำพร้า.....	52
ตารางที่ 53 สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก	52
ตารางที่ 54 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครุฑ.....	53
ตารางที่ 55 ร้อยละการตั้งครุฑซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี	54
ตารางที่ 56 แม่เลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	55
ตารางที่ 57 แม่วัยใสที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	55
ตารางที่ 58 แม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด.....	56

ตารางที่ 59 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ	56
ตารางที่ 60 จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน	57
ตารางที่ 61 เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท	57
ตารางที่ 62 จำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน	58
ตารางที่ 63 สภาดูแลเด็กและเยาวชน	58
ตารางที่ 64 เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	59
ตารางที่ 65 สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ	60
ตารางที่ 66 จำนวนจดทะเบียนหย่า.....	61
ตารางที่ 67 จำนวนจดทะเบียนสมรส	62
ตารางที่ 68 ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ประจำปี 2566.....	63
ตารางที่ 69 ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ	64
ตารางที่ 70 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว.....	64
ตารางที่ 71 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ	65
ตารางที่ 72 ช่วงอายุผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว	65
ตารางที่ 73 ประเภทสาเหตุการทำความรุนแรง	66
ตารางที่ 74 อัตราการว่างงานในสตรี	67
ตารางที่ 75 จำนวนลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง.....	67
ตารางที่ 76 สัดส่วนของลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง	68
ตารางที่ 77 สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	69
ตารางที่ 78 เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว.....	69
ตารางที่ 79 จำนวนผู้สูงอายุ.....	70
ตารางที่ 80 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร	70
ตารางที่ 81 การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง	71
ตารางที่ 82 สัดส่วนผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง.....	71
ตารางที่ 83 ผู้มีงานทำและผู้สูงอายุที่ทำงาน	73
ตารางที่ 84 การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก	74
ตารางที่ 85 เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ.....	75
ตารางที่ 86 ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	76
ตารางที่ 87 จำนวนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน	77
ตารางที่ 88 สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน	77

ตารางที่ 89	สัดส่วนผู้สูงอายุที่มีความพิการ.....	78
ตารางที่ 90	คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ	78
ตารางที่ 91	จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม	79
ตารางที่ 92	การรับคนพิการเข้าทำงาน	80
ตารางที่ 93	สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน.....	81
ตารางที่ 94	เครือข่ายด้านคนพิการ.....	81
ตารางที่ 95	การจัดบริการสำหรับคนพิการ	82
ตารางที่ 96	จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ	83
ตารางที่ 97	สัดส่วนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ.....	83
ตารางที่ 98	การให้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง.....	84
ตารางที่ 99	จำนวนผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท	84
ตารางที่ 100	จำนวนคนขอทาน.....	85
ตารางที่ 101	สัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อประชากร	86
ตารางที่ 102	เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR)	87
ตารางที่ 103	องค์กรพัฒนาเอกชน.....	88
ตารางที่ 104	องค์กรภาคประชาชน	88
ตารางที่ 105	กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook แยกรายมิติ	90
ตารางที่ 106	ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง.....	90

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 สัดส่วนประชากร ปี 2566.....	21
ภาพที่ 2 สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อประชากร 100,000 คน	22
ภาพที่ 3 สัดส่วนเตียงในสถานพยาบาล ต่อประชากร 100,000 คน.....	23
ภาพที่ 4 รายได้ต่อครัวเรือน.....	28
ภาพที่ 5 หนี้สินต่อครัวเรือน.....	29
ภาพที่ 6 จำนวนกำลังแรงงาน	31
ภาพที่ 7 จำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	31
ภาพที่ 8 จำนวนผู้ว่างงาน	32
ภาพที่ 9 อัตราการว่างงาน.....	32
ภาพที่ 10 จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ	37
ภาพที่ 11 อัตราเด็กแรกเกิด.....	48
ภาพที่ 12 อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน อายุ 10 – 14 ปี.....	53
ภาพที่ 13 อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน อายุ 15 – 19 ปี.....	54
ภาพที่ 14 ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก	59
ภาพที่ 15 สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด	60
ภาพที่ 16 อัตราการหย่าร้างต่อการสมรส	62
ภาพที่ 17 ร้อยละของครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม.....	63
ภาพที่ 18 อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย.....	68
ภาพที่ 19 ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ.....	72
ภาพที่ 20 สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงาน.....	73
ภาพที่ 21 ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี	74
ภาพที่ 22 การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ	75
ภาพที่ 23 จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ.....	80
ภาพที่ 24 การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.....	82
ภาพที่ 25 จำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	86
ภาพที่ 26 องค์กรสาธารณประโยชน์.....	89
ภาพที่ 27 องค์กรสวัสดิการชุมชน.....	89

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ โดยกำหนดว่า “ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ” (มาตรา 10 วรรค 1) ในทางปฏิบัติแม้ว่าจะมีความพยายามในการบริหารแบบบูรณาการในภารกิจที่มีความสำคัญหลายเรื่อง แต่ยังคงเกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติในหลายๆ ภารกิจ เป็นผลให้เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นอย่างมาก การปฏิรูประบบงบประมาณประเทศจาก “ระบบงานงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์” สู่ “ระบบงบประมาณเชิงพื้นที่” (Area-Based Budgeting: ABB) ซึ่งเป็นแนวคิดของการทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) โดยมีการฟังเสียงประชาชนในพื้นที่ มีกระบวนการทำแผนพัฒนาจากล่างขึ้นบนตั้งแต่แผนชุมชนจนถึงแผนจังหวัด และให้หน่วยงานทั้งภูมิภาคและท้องถิ่นร่วมกันกลั่นกรอง ทำให้งบประมาณสามารถใช้ให้ตรงกับปัญหาความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นทั้งกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลการใช้งบประมาณแผ่นดิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการตนเอง การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาล การควบคุมพฤติกรรมนักรบการเมืองโดยประชาชนในพื้นที่และการบูรณาการการทำงานของหน่วย Function และหน่วย Area ที่อยู่ในพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งตามแผนปฏิรูปกำหนดให้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ [สสว.8] มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม พร้อมทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับกลุ่มจังหวัด ในฐานะหน่วยงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสังคม พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านสังคมจากหน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี รวมทั้งผลักดันให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมุ่งสู่สังคมคุณภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

จึงได้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 ขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูลในห้วงปี 2563 ถึง 2566 เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมในกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยสถิติการให้บริการที่เป็นปัจจุบัน ท้นต่อสถานการณ์ ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลเชิงประเด็น ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูลด้านสังคมจากหน่วยงานแวดล้อม หน่วยงาน ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงสถานการณ์ทางสังคมตัวชี้วัดที่เป็นสากล รวมทั้งสถานการณ์ทางสังคมอื่นๆ

ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกลุ่มจังหวัด
- 2) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกลุ่มจังหวัด
- 3) เพื่อนำประเด็นในพื้นที่และประเด็นเร่งด่วน Hot Issues แจ้งเตือนไปยังกลไกในเขตพื้นที่ นำไปสู่การเฝ้าระวังภัยทางสังคมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกลุ่มจังหวัด
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางสังคมในพื้นที่รับผิดชอบของกลุ่มจังหวัด

1.3 วิธีการดำเนินงาน

- 1) ร่วมกำหนดรายการข้อมูลในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม กับกองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ 1 – 11 ด้วยวิธีการสำรวจผ่านระบบ Google Forms
- 2) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำกรอบแนวทางและวางแผนจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง พม. หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่าภายใต้กระทรวง พม. สสว. 1 – 11 และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานผู้ทำการสำรวจ/จัดเก็บข้อมูลพิจารณารายการข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม คำนิยามหรือคำอธิบาย และประเด็นเชิงลึกด้านการจัดเก็บ
- 3) รวบรวมข้อมูลสถิติทั้งในรูปแบบ Open data และข้อมูลที่ต้องทำหนังสือขอข้อมูล เพื่อรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามรายการข้อมูลฯ ที่กำหนด
- 4) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการวิเคราะห์และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 เพื่อให้คณะกรรมการวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์ทางสังคม พิจารณารูปแบบการนำเสนอรายงานฯ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงรายงานสถานการณ์ทางสังคม ให้มีความน่าเชื่อถือ
- 5) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2567 เพื่อชี้แจงแนวทางการจัดทำรายงานฯ ประจำปี 2567 พร้อมมีหนังสือแจ้งเวียนเพื่อนำส่งข้อมูลเพื่อดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม 2567 ระดับจังหวัด
- 6) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด
- 7) นำเสนอรายงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ 1 – 11 เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดและขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด รวมถึง

นำเสนอรายงานฯ ให้กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำข้อมูลไปประมวลผลภาพรวมรายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับประเทศ

- 8) นำเสนอรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อผู้ว่าราชการจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด เช่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) หรือ กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (กสจ.) รับรองหรือรับทราบ
- 9) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อส่วนราชการระดับจังหวัด อปท. และ เครือข่าย เพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานฯ/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พร้อมทั้งเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ ให้ประชาชนได้สามารถศึกษาข้อมูลได้

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) มีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมระดับพื้นที่ ที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม
- 2) หน่วยงานระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดสามารถนำข้อมูลในพื้นที่ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการในการคุ้มครองป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่และหน่วยงานระดับกระทรวงสามารถนำข้อมูลในภาพรวมไปใช้ประโยชน์วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่สำคัญ และกำหนดนโยบายแผนงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมภาพรวมต่อไป

2.1 ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ข้อมูลประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 66,052,615 คน โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 513,140 ตารางกิโลเมตร เมื่อวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร พบว่า มีความหนาแน่น 128.80 คน/ตารางกิโลเมตร

สำหรับกลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,223,307 คน โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 62,933.09 ตารางกิโลเมตร เมื่อวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร พบว่า มีความหนาแน่นของประชากร 421.94 ตารางกิโลเมตร จังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดคือ สุโขทัย รongลงมา กำแพงเพชร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ และตาก ตามลำดับ ส่วนจำนวนครัวเรือนมีทั้งสิ้น จำนวน 959,449 ครัวเรือน

ตารางที่ 1 พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นของประชากร	จำนวนครัวเรือน
กำแพงเพชร	8,607.49	704,948	81.90	154,819
ตาก	16,406.65	691,714	42.16	121,436
พิษณุโลก	10,815.85	841,729	77.82	187,149
เพชรบูรณ์	12,668.42	967,421	76.36	240,249
สุโขทัย	6,596.09	577,866	87.61	138,414
อุตรดิตถ์	7,838.59	439,629	56.09	117,382

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566) *ความหนาแน่นของประชากร (ตร.กม./คน) **ข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน (2566)

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

ภูมิประเทศ ส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 มีลักษณะเป็นทิวเขา ภูเขา หุบเขาและแอ่งดินระหว่างภูเขา มีความสูงชันจากบริเวณตะวันตกเฉียงเหนือ แล้วลาดต่ำมาสู่ที่ราบต่ำ บริเวณตะวันออกเฉียงใต้และตอนกลางแล้วสูงขึ้นชันทางบริเวณตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือ คือ แลบเทือกเขาหลวงพระบาง บริเวณที่สูงเหล่านี้เป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำลำธารหลายสาย ที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขงทางด้านเหนือ ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทางด้านใต้ และลงสู่ลุ่มน้ำสาละวินทางตะวันตก หุบเขาและ แอ่งแผ่นดินที่แม่น้ำเหล่านี้ไหลผ่าน จะเกิดที่ราบตะกอนที่แม่น้ำไหลพามาทับถมกัน เป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์เหมาะในการเพาะปลูกและการตั้งถิ่นฐาน ทำให้กลายเป็นแหล่งชุมชนสำคัญของภาค

ส่วนลักษณะภูมิอากาศ จะมีลักษณะร้อนและอบอ้าวในช่วงฤดูร้อน และจะเย็นสบายในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว

2.1.3 พื้นที่การปกครอง

ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีพื้นที่การปกครองโดยแบ่งเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 6 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 12 แห่ง เทศบาลตำบล 128 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 413 แห่ง รวมพื้นที่การปกครองในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 ทั้งสิ้น 561 แห่ง

ตารางที่ 2 พื้นที่การปกครองจำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัด	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	รวมทั้งหมด
กำแพงเพชร	1	-	3	22	64	90
ตาก	1	1	1	17	49	69
พิษณุโลก	1	1	1	24	76	103
เพชรบูรณ์	1	-	3	22	102	128
สุโขทัย	1	-	3	18	69	91
อุตรดิตถ์	1	-	1	25	53	80

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2566)

2.1.4 โครงสร้างประชากร

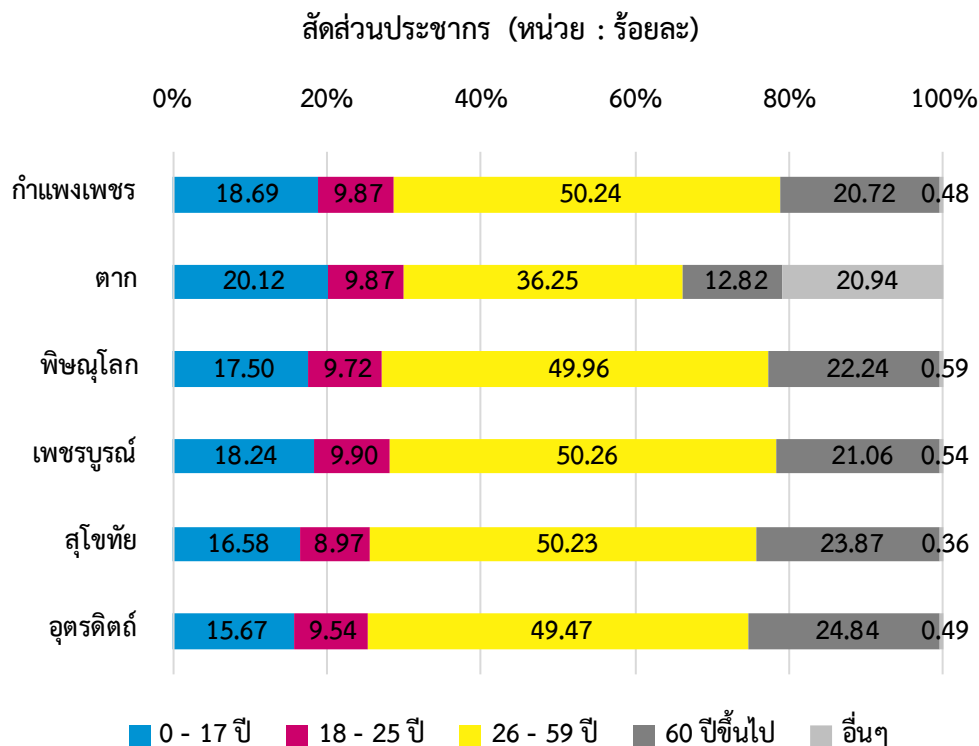
ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร เดือนธันวาคม 2566 ประชากรในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 66,052,615 คน และประชากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,223,307 คน แบ่งเป็นอายุตั้งแต่ 0-17 ปี จำนวน 759,032 คน (ร้อยละ 1.15 ของประเทศ และ 17.98 ของกลุ่มจังหวัด), อายุตั้งแต่ 18-25 ปี จำนวน 409,163 คน (ร้อยละ 0.62 ของประเทศ และ 9.69 ของกลุ่มจังหวัด), อายุตั้งแต่ 26-59 ปี จำนวน 2,019,389 คน (ร้อยละ 3.06 ของประเทศ และ 47.82 ของกลุ่มจังหวัด), อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 872,797 คน (ร้อยละ 1.32 ของประเทศ และ 20.67 ของกลุ่มจังหวัด) และอื่นๆ จำนวน 162,656 คน (ร้อยละ 0.25 ของประเทศ และ 3.85 ของกลุ่มจังหวัด)

ตารางที่ 3 จำนวนประชากร ปี 2566

จังหวัด	อายุ 0 - 17 ปี			อายุ 18 - 25 ปี			อายุ 26 - 59 ปี			อายุ 60 ปีขึ้นไป			อื่นๆ		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	68,236	63,502	131,738	35,453	34,099	69,552	176,097	178,100	354,197	65,780	80,282	146,062	2,013	1,386	3,399
ตาก	71,656	67,544	139,200	34,707	33,575	68,282	126,144	124,569	250,713	40,862	47,826	88,688	76,135	68,696	144,831
พิษณุโลก	75,609	71,667	147,276	42,839	38,949	81,788	206,108	214,386	420,494	83,238	103,965	187,203	3,264	1,704	4,968
เพชรบูรณ์	91,239	85,196	176,435	49,255	46,506	95,761	241,183	245,057	486,240	90,702	113,022	203,724	3,491	1,770	5,261
สุโขทัย	49,305	46,477	95,782	26,536	25,318	51,854	142,609	147,649	290,258	59,854	78,059	137,913	1,251	808	2,059
อุตรดิตถ์	35,603	33,268	68,871	21,473	20,453	41,926	107,123	110,364	217,487	48,532	60,675	109,207	1,151	987	2,138

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566) *อื่นๆ (รวมजनทรคติ/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย)

สัดส่วนประชากร ปี 2566 พบว่า มีสัดส่วนประชากรกลุ่มวัยแรงงาน (26-59ปี) มากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 47.74 รองลงมา กลุ่มผู้สูงอายุ (60ปีขึ้นไป) เฉลี่ยร้อยละ 20.93 กลุ่มเด็ก (0-6ปี) เฉลี่ยร้อยละ 17.80 กลุ่มเยาวชน เฉลี่ยร้อยละ 9.65 และ กลุ่มอื่นๆ เฉลี่ยร้อยละ 3.90 ตามลำดับ

ภาพที่ 1 สัดส่วนประชากร ปี 2566

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

*อื่นๆ (รวมजनทรคค/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย)

2.2 ประเด็นด้านสุขภาพ

2.2.1 หน่วยบริการสาธารณสุข

เมื่อพิจารณาหน่วยบริการสาธารณสุข พบว่า ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 มีโรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 2 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 7 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 50 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 743 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 58 แห่ง

ตารางที่ 4 หน่วยบริการด้านสาธารณสุข

จังหวัด	รพศ.	รพท.	รพช.	รพ.สต.	สสอ.
กำแพงเพชร	-	1	11	121	11
ตาก	-	2	7	115	9
พิษณุโลก	1	-	8	146	9
เพชรบูรณ์	-	2	9	154	11
สุโขทัย	-	2	7	118	9
อุดรดิตถ์	1	-	8	89	9

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565)

2.2.2 ทรัพยากรด้านสาธารณสุข

(1) บุคลากรทางการแพทย์

การเปรียบเทียบสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 2565 นั้น จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ **มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกจังหวัด** โดยจังหวัดที่มีบุคลากรทางการแพทย์มากที่สุด คือ พิษณุโลก รองลงมาคือ เพชรบูรณ์ ตาก อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร และสุโขทัย ตามลำดับ โดยจำนวนบุคลากรทางการแพทย์รวมสูงสุดคือ ปี พ.ศ.2565 จำนวน 12,882 คน รองลงมา คือ ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 12,565 คน และปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนบุคลากรทางการแพทย์น้อยที่สุด จำนวน 11,951 คน

ตารางที่ 5 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

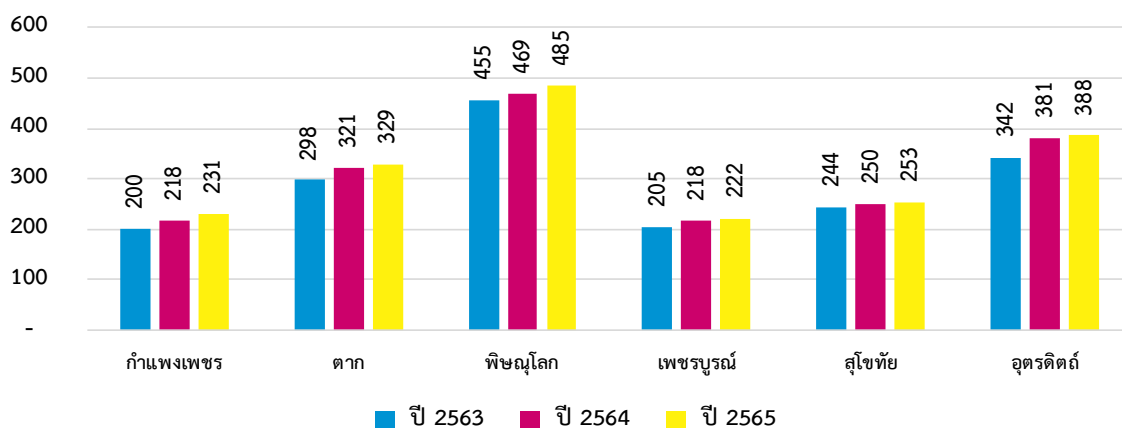
จังหวัด	บุคลากรทางการแพทย์ (หน่วย : คน)		
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
กำแพงเพชร	1,435	1,550	1,634
ตาก	1,617	1,747	1,796
พิษณุโลก	3,894	3,968	4,098
เพชรบูรณ์	2,022	2,133	2,159
สุโขทัย	1,443	1,465	1,474
อุตรดิตถ์	1,540	1,702	1,721

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565)

หมายเหตุ บุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาล

การเปรียบเทียบสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อประชากร 100,000 คน พบว่า ในปีพ.ศ.2563 ถึง ปี 2565 **มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกจังหวัด** โดยสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร 100,000 คน จังหวัดกำแพงเพชร เพิ่มขึ้น 231 คน ตาก เพิ่มขึ้น 329 คน พิษณุโลก 485 คน เพชรบูรณ์ 222 คน สุโขทัย 253 คน และ อุตรดิตถ์ 388 คน ต่อประชาชน 100,000 คน

สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร 100,000 คน

ภาพที่ 2 สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อประชากร 100,000 คน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565)

(2) เติงในสถานพยาบาล

จากข้อมูล จำนวนเตียงในสถานพยาบาล ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2563-2565 ในปีพ.ศ.2564 **ลดลง** จากปี พ.ศ.2563 จำนวน 1,153 เติง และ **เพิ่มขึ้น** อีกครั้ง ใน ปี พ.ศ.2565 จำนวน 1,119 คน โดยจังหวัดที่มีจำนวนเตียงในสถานพยาบาล มากที่สุดคือ พิชณุโลก จำนวน 6,806 เติง กำแพงเพชร จำนวน 6,095 เติง เพชรบูรณ์ จำนวน 5,014 เติง ตาก จำนวน 3,885 เติง สุโขทัย จำนวน 3,445 เติง และ อุตรดิตถ์ จำนวน 2,957 เติง ตามลำดับ

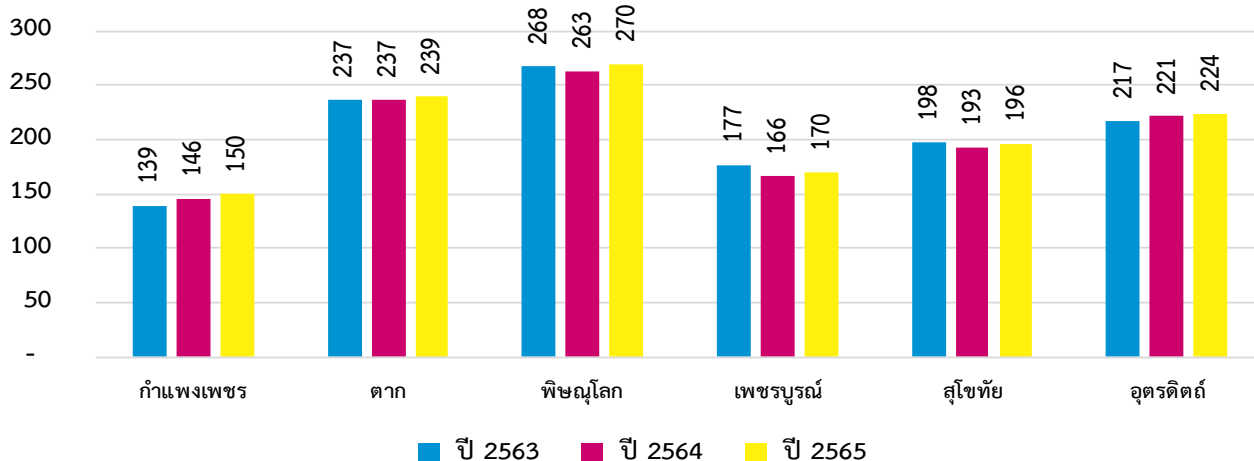
ตารางที่ 6 จำนวนเตียงในสถานพยาบาล

จังหวัด	เตียงในสถานพยาบาล (หน่วย : เติง)		
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
กำแพงเพชร	998	1,036	1,061
ตาก	1,287	1,291	1,307
พิษณุโลก	2,296	2,231	2,279
เพชรบูรณ์	1,739	1,624	1,651
สุโขทัย	1,171	1,132	1,142
อุตรดิตถ์	976	988	993

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565)

สัดส่วนเตียงในสถานพยาบาล ต่อประชากร 100,000 คน พบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนเตียงสูงสุด คือ พิชณุโลก จำนวน 801 เติงรองลงมา ตาก จำนวน 713 เติง อุตรดิตถ์ จำนวน 662 เติง สุโขทัย จำนวน 587 เติง เพชรบูรณ์ จำนวน 513 เติง และน้อยสุด คือ กำแพงเพชร จำนวน 435 เติง แต่หากดูที่สถิติจำนวน เติงต่อประชากรในจังหวัดของแต่ละจังหวัดนั้น ไม่ได้แตกต่างกันมาก และ ถ้าหากเปรียบเทียบจากจำนวนปี ยังไม่เห็นสถิติตัวเลขที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากนัก ยังคงอยู่ที่ระดับ 1,000 ถึง 1249 เติง โดยเรียงลำดับ ได้ดังนี้ ปี 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,236 เติง ปี 2564 จำนวน 1,226 เติง และ ปี 2565 จำนวน 1,249 เติง

สัดส่วนเตียงในสถานพยาบาลต่อประชากร 100,000 คน

ภาพที่ 3 สัดส่วนเตียงในสถานพยาบาล ต่อประชากร 100,000 คน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565)

(3) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่

จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีจำนวนทั้งสิ้น 128,705 คน โดยจำนวน อสม. มากที่สุดคือ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 27,529 คน รองลงมาคือจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 26,941 คน จังหวัดสุโขทัย จำนวน 20,024 คน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 19,284 คน จังหวัดตาก จำนวน 18,367 คน และจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 16,560 คน โดยสัดส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 1 คน ต่อจำนวนประชากรกลางปี ที่มีสัดส่วนต่อประชากรมากที่สุดคือ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 37 คน รองลงมาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 36 คน จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 31 คน จังหวัดตาก จำนวน 30 คน จังหวัดสุโขทัย จำนวน 29 คน และจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 27 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่

จังหวัด	จำนวน อสม. (คน)	ประชากรกลางปี 2566 (คน)	สัดส่วนต่อประชากร*
กำแพงเพชร	19,284	705,257	37
ตาก	18,367	547,644	30
พิษณุโลก	27,529	841,323	31
เพชรบูรณ์	26,941	968,386	36
สุโขทัย	20,024	579,001	29
อุดรดิตถ์	16,560	440,154	27

ที่มา : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2566)*สัดส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 1 คน ต่อจำนวนประชากรกลางปี (คน)

2.2.3 ภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย

(1) สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก

ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าสาเหตุการตายจากโรคต่างๆ 5 อันดับแรก ของประชากรไทย ได้แก่ วัณโรค หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด การติดเชื้อในกระแสเลือดไม่ระบุชนิดความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ) และสาเหตุการตายอื่นที่ไม่ชัดเจนและไม่ระบุรายละเอียด ตามลำดับ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก

อันดับ	สาเหตุการตาย	จำนวนทั้งหมด (หน่วย : คน)
อันดับที่ 1	วัณโรค	2,274
อันดับที่ 2	หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด	1,205
อันดับที่ 3	การติดเชื้อในกระแสเลือด ไม่ระบุชนิด	904
อันดับที่ 4	ความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ)	806
อันดับที่ 5	สาเหตุการตายอื่นที่ไม่ชัดเจนและไม่ระบุรายละเอียด	787

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(2) สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับ

สำหรับสถานการณ์สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 นั้น พบประชากรมีความผิดปกติทางจิต หรือป่วยเป็นโรคทางจิตเวช จากข้อมูลระบบ

คลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566) พบว่า ความชุกตลอดชีพของโรคจิตเวชสูงสุดคือ ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ จำนวน 33,555 คน รองลงมาคือ ความผิดปกติทางอารมณ์ จำนวน 29,256 คน อาการพฤติกรรมที่พบร่วมกับความผิดปกติทางสรีรวิทยาและปัจจัยทางกายภาพ จำนวน 26,793 คน โรคจิตเภทพฤติกรรมแบบโรคจิตเภทและโรคหลงผิด จำนวน 24,220 คน และจำนวนน้อยสุดคือ ความผิดปกติทางจิตและอาการทางจิตที่เกิดจากโรคทางกาย จำนวน 9,412 คน ตามลำดับ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับแรก

อันดับ	สาเหตุ	จำนวนทั้งหมด (หน่วย : คน)
อันดับที่ 1	ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์	33,555
อันดับที่ 2	ความผิดปกติทางอารมณ์	29,256
อันดับที่ 3	อาการพฤติกรรมที่พบร่วมกับความผิดปกติทางสรีรวิทยาและปัจจัยทางกายภาพ	26,793
อันดับที่ 4	โรคจิตเภทพฤติกรรมแบบโรคจิตเภทและโรคหลงผิด	24,220
อันดับที่ 5	ความผิดปกติทางจิตและอาการทางจิตที่เกิดจากโรคทางกาย	9,412

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(3) อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากรทั้งหมด

การป่วยเป็นโรคซึมเศร้าของประชากร ทั้ง 6 จังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น 85,983 คน โดยแยกเป็นผู้ป่วยสะสมก่อนปี 2566 จำนวน 79,699 คน ผู้ป่วยรายใหม่ในปี 2566 จำนวน 6,284 คน และผู้ป่วยรายใหม่ในปี 2566 คิดเป็นร้อยละ 7.88 ของผู้ป่วยสะสมก่อนปี 2566 และอัตราป่วยรายใหม่ สูงสุดคือจังหวัดอุดรธานี จำนวน 243 คน ต่อ ประชากรหนึ่งแสนคน รองลงมา สุโขทัย จำนวน 193 คน พิษณุโลก จำนวน 161 คน จตาก จำนวน 152 คน กำแพงเพชร จำนวน 115 คน และน้อยสุดคือ เพชรบูรณ์ จำนวน 114 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 10 อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากร

จังหวัด	ผู้ป่วยสะสมก่อนปี 2566	ผู้ป่วยรายใหม่ในปี 2566	รวมผู้ป่วยเก่าและใหม่	อัตราป่วยรายใหม่
กำแพงเพชร	16,221	809	17,030	115
จตาก	9,940	833	10,773	152
พิษณุโลก	16,696	1,357	18,053	161
เพชรบูรณ์	15,978	1,100	17,078	114
สุโขทัย	11,779	1,117	12,896	193
อุดรธานี	9,085	1,068	10,153	243

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566) *อัตราป่วยเป็นโรคซึมเศวรายใหม่ ต่อประชากร 100,000 คน

จังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าสูงสุด ได้แก่ สุโขทัย ร้อยละ 2.19 รองลงมา อุตรดิตถ์ ร้อยละ 1.87 ตาก ร้อยละ 1.12 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 0.83 กำแพงเพชร ร้อยละ 0.67 ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศรต่ำสุด ได้แก่ พิษณุโลก ร้อยละ -0.22 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสม

จังหวัด	ผู้ป่วยสะสม ในปี 2565	ผู้ป่วยสะสม ในปี 2566	อัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลง
กำแพงเพชร	16,917	17,030	0.67
ตาก	10,654	10,773	1.12
พิษณุโลก	18,092	18,053	-0.22
เพชรบูรณ์	16,937	17,078	0.83
สุโขทัย	12,620	12,896	2.19
อุตรดิตถ์	9,967	10,153	1.87

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(4) การพยายามฆ่าตัวตายและการฆ่าตัวตายสำเร็จ

เมื่อพิจารณาอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ พบว่า ในปี 2563-2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 7,405 คน จำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย มีจำนวนลดลงในปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 82.66 ของปี 2563 และเพิ่มขึ้นในปี 2565 และปี 2566 คิดเป็นร้อยละ 114.51 ของปี 2564 และ ร้อยละ 116.82 ของปี 2565 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย

ผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย (หน่วย : คน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	394	233	260	437
ตาก	326	238	285	308
พิษณุโลก	424	401	430	449
เพชรบูรณ์	350	319	413	412
สุโขทัย	263	252	237	241
อุตรดิตถ์	152	135	182	264

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

เมื่อพิจารณาอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ พบว่า ในปี 2566 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ โดยเกณฑ์ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า อัตรา การฆ่าตัวตายสำเร็จ จะต้องไม่เกิน 8.00 ซึ่งจังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จเกินเกณฑ์ มีทั้งหมด 4 จังหวัด ซึ่งเกินเกณฑ์มาตรฐานสูงสุด ได้แก่ จังหวัดตาก ร้อยละ 13.00 รองลงมาคือ สุโขทัย ร้อยละ 9.27 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 9.14 และพิษณุโลก ร้อยละ 8.29 ตามลำดับ มีเพียง 2 จังหวัดที่ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ 5.92 และอุตรดิตถ์ ร้อยละ 7.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ

จังหวัด	ผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จ	อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ*	เกณฑ์เป้าหมาย**
กำแพงเพชร	42	5.92	ไม่เกินเกณฑ์
ตาก	71	13.00	เกินเกณฑ์
พิษณุโลก	70	8.29	เกินเกณฑ์
เพชรบูรณ์	89	9.14	เกินเกณฑ์
สุโขทัย	54	9.27	เกินเกณฑ์
อุตรดิตถ์	35	7.89	ไม่เกินเกณฑ์

ที่มา : ระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566) *อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ต่อประชากร 100,000 คน

**เกณฑ์เป้าหมายตาม KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข คือ ไม่เกิน 8.00

2.3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน

2.3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และการขยายตัว

พิจารณาโดยภาพรวมแล้ว พบว่า จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สูงสุดในปี 2562 จำนวน 153,044 บาท และน้อยที่สุด ในปี 2558 จำนวน 71,583 บาท จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์ มวลรวมจังหวัดต่อหัวมากที่สุด ย้อนหลัง 7 ปี (2558 – 2564) คือ จังหวัดกำแพงเพชร รองลงมา ตาก พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ และน้อยสุด สุโขทัย ตามลำดับ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (หน่วย : บาท)							
จังหวัด	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
กำแพงเพชร	129,833	137,289	141,603	151,802	153,044	134,385	141,987
ตาก	88,619	91,751	93,337	112,724	129,383	118,601	114,952
พิษณุโลก	95,199	97,940	105,213	109,643	113,223	108,485	113,013
เพชรบูรณ์	80,486	86,374	83,441	87,718	91,278	87,304	88,485
สุโขทัย	71,583	76,215	80,603	85,074	84,963	80,639	80,170
อุตรดิตถ์	73,212	78,449	97,163	101,348	100,191	99,135	103,567

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564)

พิจารณาโดยภาพรวม พบว่า อัตราการขยายหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว จังหวัดที่มีการหดตัวมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดตาก รองลงมา สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และจังหวัดที่มีการขยายตัว GPP มากที่สุด ได้แก่ จังหวัด กำแพงเพชร ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 อัตราการขยายหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว

จังหวัด	GPP ปี 2563	GPP ปี 2564	การขยาย/หดตัว
กำแพงเพชร	134,385	141,987	5.66
ตาก	118,601	114,952	- 3.08
พิษณุโลก	108,485	113,013	4.17
เพชรบูรณ์	87,304	88,485	1.35
สุโขทัย	80,639	80,170	- 0.58
อุตรดิตถ์	99,135	103,567	4.47

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564)

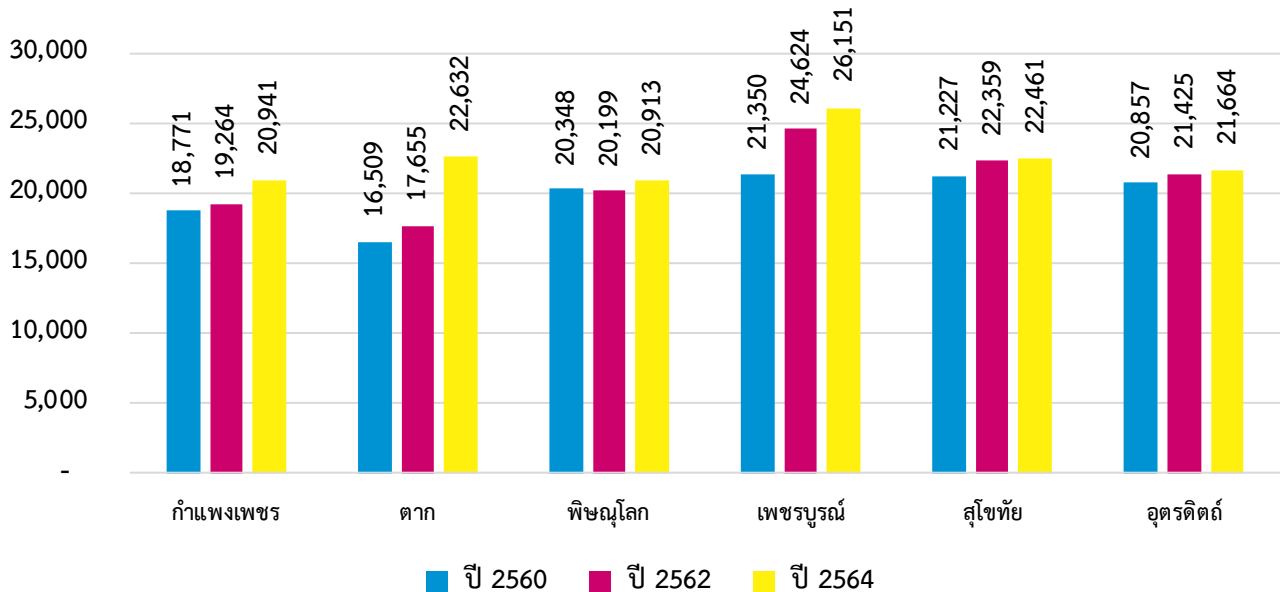
*อัตราการขยายหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (หน่วย : ร้อยละ)

2.3.2 รายได้ หนี้สิน ความไม่เสมอภาคของรายได้ และการออม

(1) รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน

จากข้อมูลแสดงรายได้ต่อเดือนต่อครัวเรือนของกลุ่มจังหวัด พ.ศ.2560,2562 และ 2564 พบว่า จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนสูงสุด ในปี 2564 จำนวน 134,762 บาท รองลงมา ปี2562 จำนวน 125,526 บาท และปี 2560 จำนวน 119,062 บาท ตามลำดับ และหากพิจารณารายจังหวัดแล้ว จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนมากที่สุด คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 72,125 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน รองลงมา สุโขทัย จำนวน 66,047 บาท อุตรดิตถ์ จำนวน 63,946 บาท พิษณุโลก จำนวน 61,460 บาท กำแพงเพชร จำนวน 58,976 บาท และ ตาก จำนวน 56,796 บาท ตามลำดับ ดังภาพที่ 4

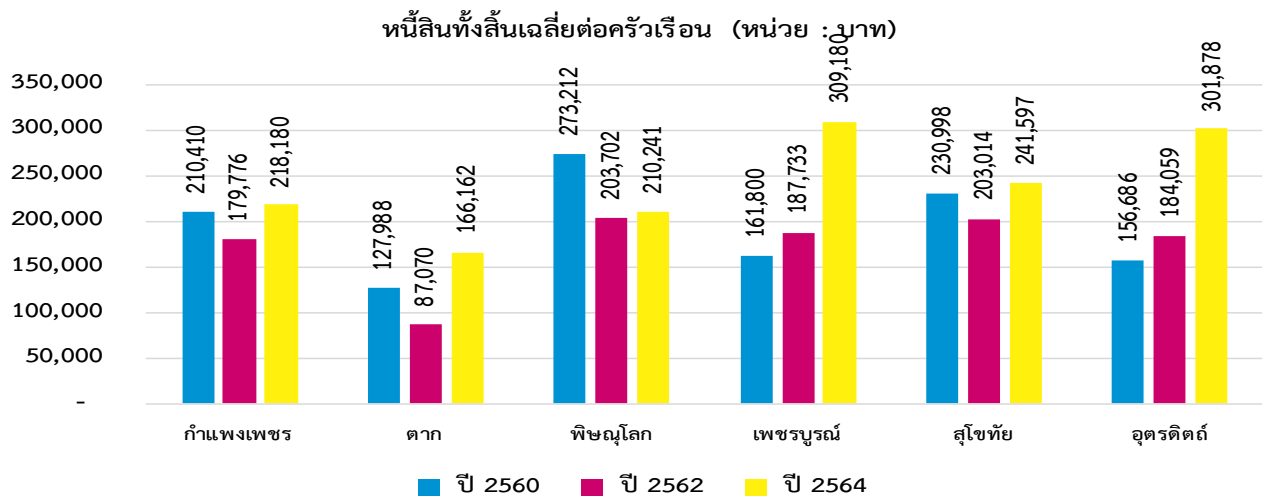
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน (หน่วย : บาท)

ภาพที่ 4 รายได้ต่อครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564)

จากข้อมูลแสดงหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนของกลุ่มจังหวัด พ.ศ.2560,2562 และ 2564 พบว่า จังหวัดที่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงสุด ในปี 2564 จำนวน 1,281,076 บาท รองลงมา ปี2560 จำนวน 1,161,094 บาท และปี 2562 จำนวน 1,045,354 บาท ตามลำดับ และหากพิจารณารายจังหวัดแล้ว จังหวัดที่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนมากที่สุด คือ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 687,155 บาท รองลงมา สุโขทัย จำนวน 675,609 บาท เพชรบูรณ์ จำนวน 658,713 บาท อุตรดิตถ์ จำนวน 642,623 บาท กำแพงเพชร จำนวน 608,366 บาท และ ตาก จำนวน 381,220 บาท ตามลำดับ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 หนี้สินต่อครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564)

(2) หนี้สินและประเภทของหนี้สิน

จากข้อมูลแสดงประเภทของหนี้สินจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ในปี 2564 พบว่า วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมมากที่สุด ได้แก่ (1.)เพื่อใช้ทำการเกษตร จำนวน 573,986 บาท (2.)เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวน 427,092 บาท (3.)เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน จำนวน 298,050 บาท (4.)เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร จำนวน 103,340 บาท (5.) หนี้สินอื่นๆ จำนวน 23,427 บาท และ (6.) เพื่อใช้ในการศึกษา จำนวน 21,345 บาท และถ้าหากพิจารณาตามรายจังหวัด จะพบว่า จังหวัดที่มีการกู้ยืมเงินตามประเภทต่างๆ มากที่สุดคือ จังหวัดเพชรบูรณ์ รองลงมา อุตรดิตถ์ สุโขทัย กำแพงเพชร พิษณุโลก และตาก ตามลำดับ (ตารางที่16)

ตารางที่ 16 ประเภทของหนี้สินจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

ประเภทของหนี้สิน	กำแพงเพชร	ตาก	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	สุโขทัย	อุตรดิตถ์
เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	69,129	57,587	50,986	74,491	56,072	118,827
เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	6,588	9,531	12,339	8,489	46,041	20,352
เพื่อใช้ทำการเกษตร	105,158	32,311	118,241	147,739	80,630	89,907
เพื่อใช้ในการศึกษา	3,548	7,371	715	2,529	2,986	4,196
เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน	30,413	57,323	27,283	75,796	55,258	51,977
หนี้สินอื่นๆ	3,344	2,039	677	136	611	16,620
หนี้สินทั้งสิ้น ปี 64	218,180	166,162	210,241	309,180	241,597	301,878

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564)

(3) สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient หรือ Gini Index) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค หมายถึง ค่าที่ใช้วัดความไม่เสมอภาคของค่าใช้จ่ายของประชากร โดยมีค่าระหว่าง 0-1 ค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า มีความไม่เสมอภาคที่น้อยลง แต่หากมีค่าใกล้ 1 แสดงว่ามีความไม่เสมอภาคสูงขึ้น พบว่า มีแนวโน้มลดลงและเพิ่มขึ้นสลับกันไป จังหวัดที่มีสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายจ่ายสูงที่สุด ได้แก่ จังหวัดตาก ร้อยละ 0.379 ในปี 2562 และจังหวัดที่มีสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายจ่ายน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ 0.244 ในปี 2564 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค				
จังหวัด	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
กำแพงเพชร	0.257	0.256	0.244	0.259
ตาก	0.379	0.371	0.350	0.363
พิษณุโลก	0.346	0.329	0.286	0.328
เพชรบูรณ์	0.272	0.313	0.282	0.301
สุโขทัย	0.305	0.299	0.304	0.314
อุตรดิตถ์	0.307	0.310	0.322	0.352

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(4) ครัวเรือนที่มีการออมเงิน

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าในปี 2566 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.8 มีครัวเรือน จำนวนทั้งสิ้น 759,836 ครัวเรือน และมีครัวเรือนที่มีการออมเงิน จำนวนทั้งสิ้น 755,364 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 99.41 จังหวัดที่มีร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงินสูงสุด ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ คิดเป็นร้อยละ 99.99 รองลงมา กำแพงเพชร คิดเป็นร้อยละ 99.82 , ตาก คิดเป็นร้อยละ 99.33 , สุโขทัย คิดเป็นร้อยละ 99.48 , เพชรบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 99.25 และพิษณุโลก คิดเป็นร้อยละ 98.49 ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงิน

จังหวัด	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนที่มีการออมเงิน	ร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงิน
กำแพงเพชร	154,819	154,547	99.82
ตาก	121,436	120,618	99.33
พิษณุโลก	126,578	124,671	98.49
เพชรบูรณ์	101,207	100,453	99.25
สุโขทัย	138,414	137,699	99.48
อุตรดิตถ์	117,382	117,376	99.99

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

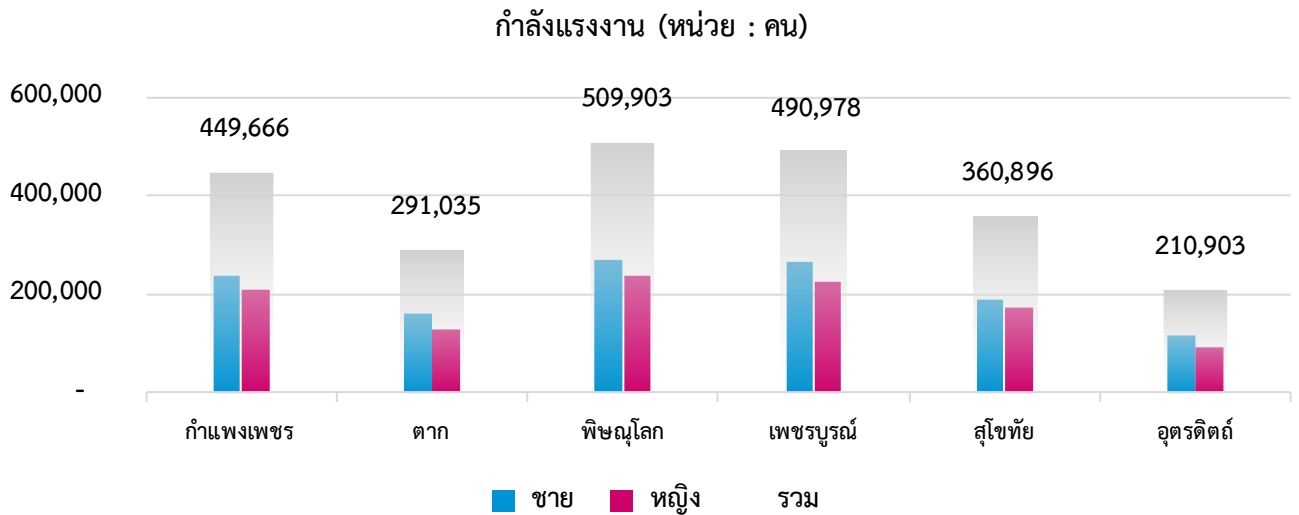
หมายเหตุ เป็นข้อมูลจากการสำรวจเท่านั้น

2.3.3 ภาวะการมีงานทำ

(1) กำลังแรงงาน

สถานการณ์แรงงานในกลุ่มจังหวัด สสว.8 ในปี 2566 มีกำลังแรงงานทั้งสิ้น 2,313,381 คน โดยกำลังแรงงานเพศชายจะมากกว่าแรงงานเพศหญิง จังหวัดที่มีกำลังแรงงานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก รองลงมา เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์ ตามลำดับ

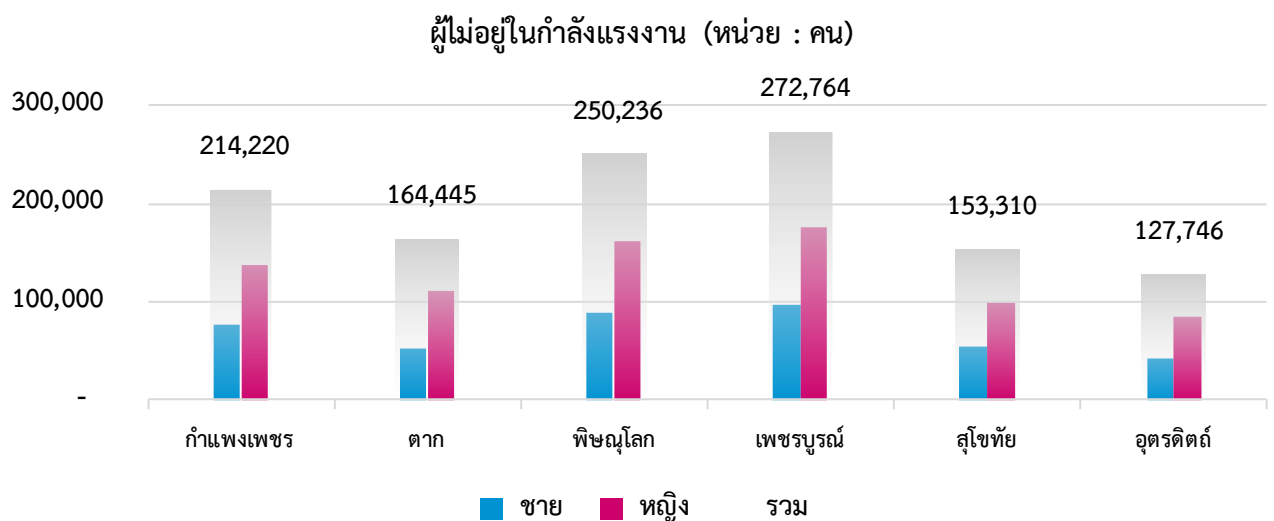

ภาพที่ 6 จำนวนกำลังแรงงาน

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

จากข้อมูลในภาพที่ 7 มีจำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งสิ้น 1,182,721 คน โดยมีผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานของเพศหญิง มากกว่า เพศชาย จังหวัดที่มีผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ รองลงมา พิษณุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์ ตามลำดับ

ภาพที่ 7 จำนวนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน

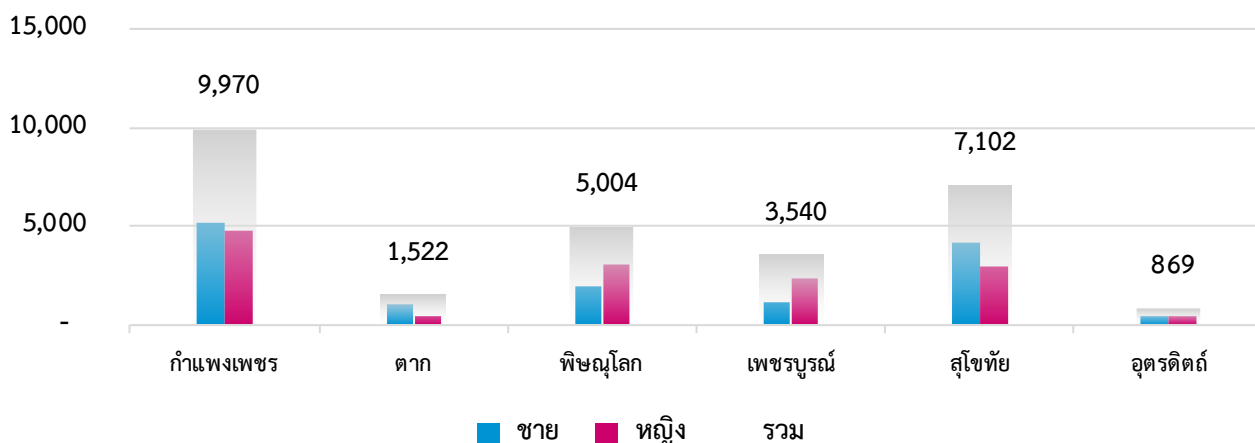
ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

(2) การว่างงาน

จำนวนผู้ว่างงานในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.8 มีจำนวนทั้งสิ้น 28,007 คน โดยมีจังหวัดที่มีอัตราว่างงานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร คิดเป็นร้อยละ 35.60 ของจำนวนผู้ว่างงานในกลุ่มจังหวัด สสว.8 รองลงมา สุโขทัย คิดเป็นร้อยละ 25.36 พิษณุโลก คิดเป็นร้อยละ 17.87 เพชรบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 12.64 ตาก คิดเป็นร้อยละ 5.43 และอุตรดิตถ์ คิดเป็นร้อยละ 3.10 ตามลำดับ

ผู้ว่างงาน (หน่วย : คน)

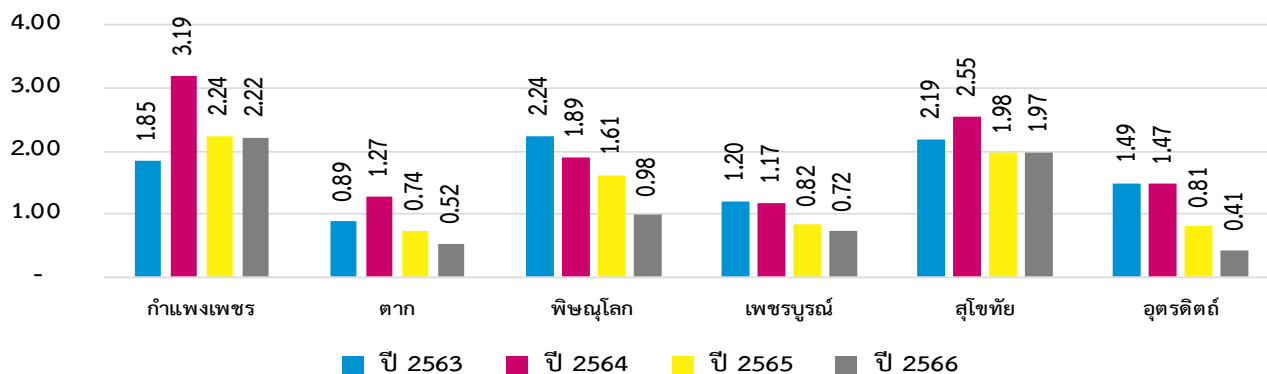
ภาพที่ 8 จำนวนผู้ว่างงาน

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

อัตราการว่างงาน ย้อนหลัง 4 ปี ตั้งแต่ ปี 2563-2566 พบว่า มีแนวโน้มลดลงเกือบทุกจังหวัด มีเพียง 3 จังหวัด ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก ปี 2563 ได้แก่ กำแพงเพชร จากร้อยละ 1.85 เป็น 3.19 ตาก จากร้อยละ 0.89 เป็น 1.27 และ สุโขทัย จากร้อยละ 2.19 เป็น 2.55 และมีอีก 3 จังหวัดที่ลดลงจากปี 2563 ได้แก่ พิษณุโลก จากร้อยละ 2.24 เป็น 1.89 เพชรบูรณ์ จากร้อยละ 1.20 เป็น 1.17 และอุตรดิตถ์ จากร้อยละ 1.49 เป็น 1.47 จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นหรือลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

อัตราการว่างงาน (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 9 อัตราการว่างงาน

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

(3) แรงงานนอกระบบ

สถานการณ์แรงงานนอกระบบสูงกว่าแรงงานในระบบ โดยจำนวนแรงงานนอกระบบมีจำนวนทั้งสิ้น 6,103,659 คน ในระบบมีจำนวนทั้งสิ้น 2,668,096 คน คิดเป็นร้อยละ 43.71 ของแรงงานนอกระบบ แต่หากสังเกตจำนวนแรงงานในระบบ ย้อนหลัง 4 ปี (2563-2566) ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.8 นั้น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนแรงงานนอกระบบ มีแนวโน้มลดลงและเพิ่มขึ้นสลับกันไป มีเพียงปี 2564 มีแนวโน้มลดลง และปีต่อมา 2565-2566 มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ดังตารางที่ 19 และ 20

ตารางที่ 19 จำนวนแรงงานในระบบ

แรงงานในระบบ (หน่วย : คน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	105,747	106,198	96,065	101,115
ตาก	88,251	95,031	86,133	84,013
พิษณุโลก	174,775	162,281	155,170	164,277
เพชรบูรณ์	103,485	170,330	185,552	164,755
สุโขทัย	99,040	90,053	96,426	97,254
อุตรดิตถ์	62,994	51,514	67,756	59,881

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2566)

ตารางที่ 20 จำนวนแรงงานนอกระบบ

แรงงานนอกระบบ (หน่วย : คน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	310,797	295,244	321,704	333,447
ตาก	148,091	132,606	185,639	203,964
พิษณุโลก	307,856	307,522	348,931	344,434
เพชรบูรณ์	378,597	283,934	294,315	316,152
สุโขทัย	231,475	240,424	257,197	253,289
อุตรดิตถ์	151,887	159,691	143,287	153,176

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2566)

(4) การทำงานของคนต่างด้าว

การทำงานของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ ปี 2564 ลดลงจากปี 2563 จากจำนวน 57,589 คน เป็น 56,990 คน คิดเป็นร้อยละ 1.04 และเพิ่มขึ้นในปี 2565 จำนวน 70,740 คน คิดเป็นร้อยละ 24.13 และลดลงอีกครั้งในปี 2566 จำนวน 48,656 คน คิดเป็นร้อยละ 31.22 แต่หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือมากที่สุด ได้แก่จังหวัดตาก จำนวน 141,407 คิดเป็นร้อยละ 60.43 ของจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั้งสิ้น 233,975 คน (2563-2566) รองลงมาได้แก่ เพชรบูรณ์ จำนวน 37,287 คิดเป็นร้อยละ 15.94 กำแพงเพชร จำนวน 25,560 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 10.92 พิษณุโลก จำนวน 21175 คน คิดเป็นร้อยละ 9.05 สุโขทัย จำนวน 4612 คิดเป็นร้อยละ 1.97 และ อุตรดิตถ์ จำนวน 3934 คิดเป็นร้อยละ 1.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ

คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ (หน่วย : คน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	6,160	6,021	7,517	5,862
ตาก	36,223	36,486	44,075	24,623
พิษณุโลก	4,578	4,408	6,124	6,065
เพชรบูรณ์	8,381	7,893	10,885	10,128
สุโขทัย	1,288	1,234	1,103	987
อุตรดิตถ์	959	948	1,036	991

ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน (2566)

2.3.4 ผู้ประกันตน

ในปี 2563-2566 จำนวนผู้เอาประกันตน ตามมาตรา 33 มาตรา 39 และ มาตรา 40 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,234,685 คน โดยแยกเป็นมาตรา 33 จำนวน 828,852 คน มาตรา 39 จำนวน 201,654 คน และ มาตรา 40 จำนวน 2,204,179 คน

ตารางที่ 22 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33

จังหวัด	ผู้ประกันตนมาตรา 33			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	33,438	33,527	33,451	32,675
ตาก	33,901	31,899	32,509	35,267
พิษณุโลก	60,043	61,966	62,895	63,830
เพชรบูรณ์	39,307	38,319	41,375	42,105
สุโขทัย	18,258	18,799	18,468	18,532
อุตรดิตถ์	19,323	19,654	19,482	19,829

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2566)

ตารางที่ 23 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 39

จังหวัด	ผู้ประกันตนมาตรา 39			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	6,917	7,563	7,513	6,984
ตาก	5,541	6,160	5,959	5,582
พิษณุโลก	13,675	14,679	14,051	13,410
เพชรบูรณ์	9,406	10,827	10,166	9,431
สุโขทัย	6,510	6,965	6,856	6,496
อุตรดิตถ์	6,482	7,065	6,922	6,494

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2566)

ตารางที่ 24 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40

จังหวัด	ผู้ประกันตนมาตรา 40			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	38,287	44,670	48,798	50,035
ตาก	35,217	149,570	150,855	151,503
พิษณุโลก	56,444	66,114	69,831	72,064
เพชรบูรณ์	55,013	298,143	299,791	300,150
สุโขทัย	32,682	37,549	39,918	41,142
อุตรดิตถ์	36,570	40,930	43,743	45,160

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2566)

2.4 ประเด็นด้านการศึกษา

2.4.1 สถานศึกษา

ข้อมูลปี 2566 พบว่า มีสถานศึกษาในระบบสังกัด สพฐ. จำนวน 2,095 แห่ง สข. จำนวน 157 แห่ง สอศ. จำนวน 30 แห่ง สอศ.(เอกชน) จำนวน 30 แห่ง สด.จำนวน 1,434 แห่ง และสถานศึกษาออกนอกระบบ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 59 แห่ง

ตารางที่ 25 สถานศึกษาในระบบ นอกกระบบ รายสังกัด

จังหวัด	สถานศึกษาในระบบ					สถานศึกษานอกระบบ
	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน	สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษา (เอกชน)	กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น	กรมส่งเสริมการเรียนรู้
กำแพงเพชร	415	37	4	1	229	11
ตาก	249	25	4	1	268	9
พิษณุโลก	430	20	6	2	249	9
เพชรบูรณ์	463	55	5	9	281	11
สุโขทัย	307	10	6	-	243	9
อุตรดิตถ์	231	10	5	1	164	10

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 1/2566)

2.4.2 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อมูลปี 2566 พบว่า เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับเตรียมอนุบาล มีจำนวน 41,570 คน ก่อนประถมศึกษา มีจำนวน 89,848 คน ประถมศึกษา จำนวน 267,166 คน มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 128,852 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 77,873 คน และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 31,783 คน รวมทั้งสิ้น 637,092 คน หากจะพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีเด็กเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 142,216 คน รองลงมา ตาก จำนวน 126,575 คน พิษณุโลก จำนวน 123,087 คน กำแพงเพชร จำนวน 107,425 คน สุโขทัย จำนวน 80,701 คน และอุตรดิตถ์ จำนวน 57,088 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 26 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จังหวัด	เตรียมอนุบาล	ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอน ปลาย	ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)
กำแพงเพชร	6,502	15,361	45,381	22,544	13,764	3,873
ตาก	9,744	20,679	57,975	22,269	12,141	3,767
พิษณุโลก	7,141	16,757	49,574	25,179	17,258	7,178
เพชรบูรณ์	8,668	19,945	58,908	29,569	17,317	7,809
สุโขทัย	5,614	10,219	33,269	17,103	10,203	4,293
อุตรดิตถ์	3,901	6,887	22,059	12,188	7,190	4,863

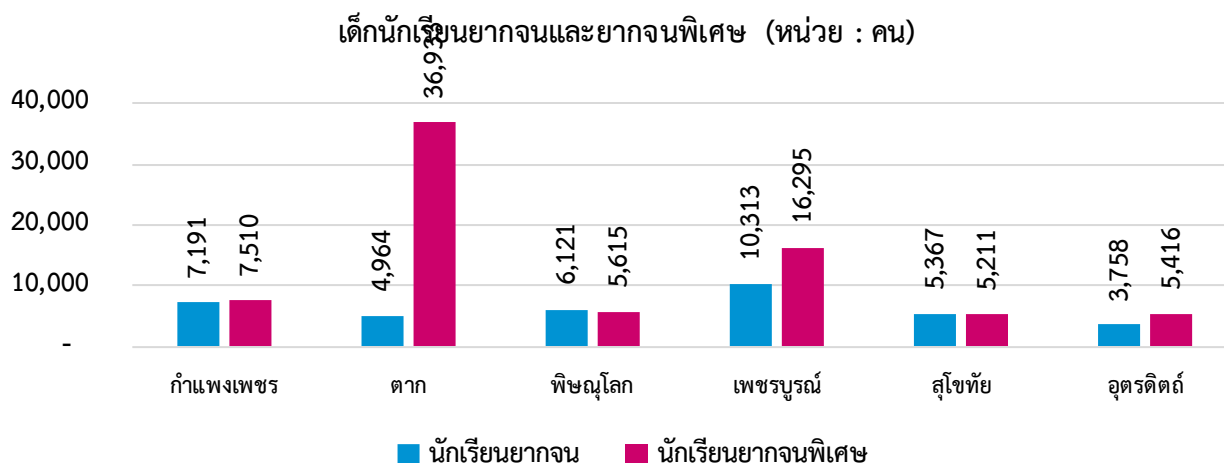
ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 1/2566)

2.4.3 กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา

(1) เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

ปีการศึกษา 2565 ในสถานศึกษาหลักของประเทศในกลุ่มจังหวัด สสว.8 มีจำนวนนักเรียนยากจน จำนวน 37,714 คน และมีนักเรียนยากจนพิเศษ จำนวน 76,980 คน สำหรับจังหวัดที่มีเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ สูงสุดได้แก่ จังหวัดตาก จำนวน 41,897 คน รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 26,608 คน

พิษณุโลก จำนวน 11,736 คน กำแพงเพชร จำนวน 14,701 คน สุโขทัย จำนวน 10,578 คน และอุตรดิตถ์ จำนวน 9,174 คน ตามลำดับ ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา iSEE (2565)

(2) จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส

ปีการศึกษา 1/2566 จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาสในกลุ่มจังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น 274,636 คน จากตารางที่ 27 พบว่า ประเภทความด้อยโอกาสมากที่สุด ได้แก่ เด็กยากจน 272,849 คน และน้อยสุด คือ เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชน และผลกระทบจากเอดส์ จำนวนอย่างละ 1 คน หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนด้อยโอกาสมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ รองลงมา ตาก พิษณุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย และอุตรดิตถ์ ตามลำดับ

ตารางที่ 27 จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส

ประเภทความด้อยโอกาส	กำแพงเพชร	ตาก	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	สุโขทัย	อุตรดิตถ์
นักเรียนด้อยโอกาสทั้งหมด	44,364	62,924	52,758	66,538	31,371	16,681
กำพร้า	45	37	91	31	33	4
ชนกลุ่มน้อย	16	94	17	4	14	1
เด็กถูกทอดทิ้ง	17	8	15	9	8	1
เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน	-	-	-	-	-	-
เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ	-	-	2	-	-	-
เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	-	1	1	1	2	-
เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ	-	-	-	-	-	-
เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชน	1	-	-	-	-	-
เด็กยากจน	44,045	62,532	52,400	66,223	31,052	16,597
เด็กเร่ร่อน	3	1	-	2	-	-
ทำงานรับผิดชอบตนเองและครอบครัว	4	4	33	25	6	-
ผลกระทบจากเอดส์	-	-	1	-	-	-
มีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท	233	247	198	243	256	78

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีการศึกษา 1/2566)

(3) จำนวนนักเรียนออกกลางคัน

ปี 2565 จำนวนนักเรียนออกกลางคัน ในกลุ่มจังหวัด พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 81 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 45 คน และเพศหญิง จำนวน 36 คน จังหวัดที่มีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุด คือจังหวัด กำแพงเพชร จำนวน 41 คน รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 25 คน พิษณุโลก จำนวน 11 คน และตาก จำนวน 4 คน ตามลำดับ และมีอีก 2 จังหวัด คือจังหวัดสุโขทัยและอุตรดิตถ์ ไม่มีจำนวนนักเรียนออกกลางคัน

ตารางที่ 28 จำนวนนักเรียนออกกลางคัน

จังหวัด	นักเรียนออกกลางคัน		
	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	23	18	41
ตาก	2	2	4
พิษณุโลก	6	5	11
เพชรบูรณ์	14	11	25
สุโขทัย	-	-	-
อุตรดิตถ์	-	-	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565)

ส่วนสาเหตุของการออกกลางคันในกลุ่มจังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น 81 คน โดยแยกรายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุดคือ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 41 คน รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 25 คน พิษณุโลก จำนวน 11 คน และ ตาก จำนวน 4 คน ตามลำดับ แต่มีเพียง 2 จังหวัดที่ไม่มีตัวเลข คือ จังหวัดสุโขทัยและอุตรดิตถ์

ตารางที่ 29 สาเหตุของการออกกลางคัน

จังหวัด	สาเหตุของการออกกลางคัน								
	เจ็บป่วย/อุบัติเหตุ	ฐานะยากจน	ต้องคดี/ถูกจับ	มีปัญหาครอบครัว	มีปัญหาในการปรับตัว	สมรส	หาเลี้ยงครอบครัว	อพยพตามผู้ปกครอง	
กำแพงเพชร	1	-	-	5	24	5	4	2	
ตาก	-	-	-	-	-	-	-	4	
พิษณุโลก	-	-	-	4	-	1	4	2	
เพชรบูรณ์	1	2	-	5	3	-	6	8	
สุโขทัย	-	-	-	-	-	-	-	-	
อุตรดิตถ์	-	-	-	-	-	-	-	-	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565)

(4) จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code)

นักเรียนได้รับรหัส G 1/2565 ของกลุ่มจังหวัดมีจำนวนทั้งสิ้น 10,593 คน จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุดคือจังหวัดตาก จำนวน 9,984 คน และน้อยสุด คือ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 9 คน นักเรียนได้รับรหัส G 2/2565 จำนวนทั้งสิ้น 10,403 คน จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุด คือจังหวัดตาก จำนวน 9,781 คน และน้อยสุด คือ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 25 คน และ นักเรียนได้รับรหัส G 1/2566 จำนวนทั้งสิ้น 10,549 คน จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุด คือจังหวัดตาก จำนวน 9,840 คน และน้อยสุด คือ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 คน

ตารางที่ 30 จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code)

จังหวัด	นักเรียนได้รับรหัส G 1/2565			นักเรียนได้รับรหัส G 2/2565			นักเรียนได้รับรหัส G 1/2566		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	150	150	300	148	149	297	148	163	311
ตาก	4,961	5,023	9,984	4,831	4,950	9,781	4,872	4,968	9,840
พิษณุโลก	56	72	128	54	75	129	82	91	173
เพชรบูรณ์	48	47	95	48	50	98	64	63	127
สุโขทัย	9	25	34	13	25	38	17	27	44
อุตรดิตถ์	20	32	52	25	35	60	20	34	54

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 1/2566)

2.4.4 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมของกลุ่มจังหวัดนั้น แสดงให้เห็นว่าคนไทยได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปี 2562 จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 8.37 และน้อยที่สุด คือ จังหวัดตาก ร้อยละ 6.97 ปี 2563 จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 8.37 และน้อยที่สุด คือ จังหวัดตาก ร้อยละ 7.15 ปี 2564 จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 8.86 และน้อยที่สุด คือ จังหวัดตาก ร้อยละ 7.24 และ ปี 2565 จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ร้อยละ 8.95 และน้อยที่สุด คือ จังหวัดตาก ร้อยละ 6.63 ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (หน่วย : ปี)				
จังหวัด	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
กำแพงเพชร	7.32	7.40	7.70	7.58
ตาก	6.97	7.15	7.24	6.63
พิษณุโลก	8.37	8.68	8.86	8.53
เพชรบูรณ์	7.31	7.58	7.89	8.34
สุโขทัย	7.65	7.75	7.74	8.30
อุตรดิตถ์	8.13	8.30	8.40	8.95

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2565)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ดัชนีความก้าวหน้าของคน : HAI)

2.5 ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.5.1 การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด

(1) การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ

การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ สูงสุดของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 55 คดีต่อประชากรแสนคนอยู่อันดับที่ 13 ของประเทศ รองลงมา กำแพงเพชร จำนวน 44 คดี

ต่อประชากรแสนคนอยู่อันดับที่ 29 สูโขทัย จำนวน 41 คดีต่อประชากรแสนคน อยู่อันดับที่ 37 ตาก จำนวน 41 คดีต่อประชากรแสนคน อยู่อันดับที่ 35 เพชรบูรณ์ จำนวน 39 คดีต่อประชากรแสนคนอยู่อันดับที่ 43 และ อุตรดิตถ์ จำนวน 32 คดีต่อประชากรแสนคนอยู่อันดับที่ 58 ตามลำดับ ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ

จังหวัด	การรับแจ้ง (คดี) ตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ					
	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	จำนวนต่อประชากร 100,000 คน*	อันดับ**
กำแพงเพชร	173	91	44	308	44	29
ตาก	138	56	33	227	41	35
พิษณุโลก	252	144	67	463	55	13
เพชรบูรณ์	201	120	54	375	39	43
สุโขทัย	128	72	36	236	41	37
อุตรดิตถ์	82	40	19	141	32	58

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2566) *อัตราคดีต่อประชากร 100,000 คน
**จัดอันดับจังหวัดที่มีอัตราคดีต่อประชากร สูงสุด - ต่ำสุด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)

(2) การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

จังหวัดที่มีการรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน สูงสุด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จำนวนคดี 181 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 14 ของประเทศ รองลงมา สุโขทัย จำนวนคดี 118 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 44 ของประเทศ เพชรบูรณ์ จำนวนคดี 95 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 55 ของประเทศ อุตรดิตถ์ จำนวนคดี 93 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 60 ของประเทศ กำแพงเพชร จำนวนคดี 92 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 61 ของประเทศ และ ตาก จำนวนคดี 90 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 62 ของประเทศ ตามลำดับ ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

จังหวัด	การรับแจ้ง (คดี) ตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน					
	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	จำนวนต่อประชากร 100,000 คน*	อันดับ**
กำแพงเพชร	327	215	104	646	92	61
ตาก	272	148	71	491	90	62
พิษณุโลก	741	561	222	1,524	181	14
เพชรบูรณ์	465	307	150	922	95	55
สุโขทัย	362	231	89	682	118	44
อุตรดิตถ์	210	120	78	408	93	60

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2566)
*อัตราคดีต่อประชากร 100,000 คน **จัดอันดับจังหวัดที่มีอัตราคดีต่อประชากร สูงสุด - ต่ำสุด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)

(3) การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

จังหวัดที่มีการจับกุมคดีฐานความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด สูงสุด ได้แก่ จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวนคดี 1,605 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 23 ของประเทศ รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวนคดี 1,154 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 48 ของประเทศ ตาก จำนวนคดี 1,067 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 54 ของประเทศ สุโขทัย จำนวนคดี 801 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 66 ของประเทศ กำแพงเพชร จำนวนคดี 738 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 69 ของประเทศ และ พิษณุโลก จำนวนคดี 571 คดีต่อประชากรแสนคน ลำดับที่ 75 ของประเทศ ตามลำดับ ดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

จังหวัด	จำนวนคดีที่จับกุม (คดี) ตามฐานความผิดยาเสพติด					
	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	จำนวนต่อประชากร 100,000 คน*	อันดับ**
กำแพงเพชร	4,205	165	838	5,208	738	69
ตาก	4,618	183	1,044	5,845	1,067	54
พิษณุโลก	3,600	168	1,036	4,804	571	75
เพชรบูรณ์	8,555	482	2,134	11,171	1,154	48
สุโขทัย	3,795	270	570	4,635	801	66
อุดรดิตถ์	5,905	295	865	7,065	1,605	23

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2566)

*อัตราคดีต่อประชากร 100,000 คน **จัดอันดับจังหวัดที่มีอัตราคดีต่อประชากร สูงสุด - ต่ำสุด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)

2.5.2 ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

ข้อมูลจากกองต่อต้านการค้ามนุษย์ ปี 2566 จำนวนผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ พบว่า ในกลุ่มจังหวัด มีเพียง 2 จังหวัดที่มีจำนวนผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ได้แก่ จังหวัด พิษณุโลก จำนวน รวมทั้งสิ้น 34 คน แยกเป็น เด็กต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 7 คน ผู้ใหญ่ จำนวน 27 คน โดยเป็นเพศหญิงทั้งหมด และ จังหวัด เพชรบูรณ์ จำนวน 6 คน เป็นประเภผู้ใหญ่ และเป็นเพศหญิงเท่านั้น ส่วน อีก 4 จังหวัด คือ กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย และอุดรดิตถ์ ไม่มีรายงานจำนวนผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

ตารางที่ 35 จำนวนผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

จังหวัด	ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ (หน่วย : คน)					
	เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี			ผู้ใหญ่		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	-	-	-	-	-	-
ตาก	-	-	-	-	-	-
พิษณุโลก	-	7	7	-	27	27
เพชรบูรณ์	-	-	-	-	6	6
สุโขทัย	-	-	-	-	-	-
อุดรดิตถ์	-	-	-	-	-	-

ที่มา : กองต่อต้านการค้ามนุษย์ (2566)

2.5.3 อุบัติเหตุทางถนน

(1) ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

ข้อมูลจำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน พบว่า ข้อมูลตั้งแต่ ปี 2563-2566 นั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 198,387 คน โดยจังหวัดที่มีจำนวนผู้บาดเจ็บมากที่สุด ได้แก่ พิษณุโลก จำนวน 60,030 คน คิดเป็นร้อยละ 30.26 รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 52,389 คน คิดเป็นร้อยละ 26.41 กำแพงเพชร จำนวน 26,273 คน คิดเป็นร้อยละ 13.24 สุโขทัย จำนวน 25,609 คน คิดเป็นร้อยละ 12.91 ตาก จำนวน 18,264 คน คิดเป็นร้อยละ 9.21 และ อุตรดิตถ์ จำนวน 15,822 คน คิดเป็นร้อยละ 7.98 ตามลำดับ ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน (หน่วย : คน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	7,669	6,800	7,036	4,768
ตาก	5,477	4,658	4,975	3,154
พิษณุโลก	14,655	15,193	15,742	14,440
เพชรบูรณ์	15,128	12,958	13,278	11,025
สุโขทัย	6,476	6,045	6,390	6,698
อุตรดิตถ์	4,513	4,170	4,210	2,929

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566)

ส่วน ปี 2566 สัดส่วนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน พบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1,716 ครั้งต่อประชากรแสนคน รองลงมา สุโขทัย จำนวน 1,157 ครั้ง เพชรบูรณ์ จำนวน 1,138 ครั้ง อุตรดิตถ์ จำนวน 665 ครั้ง กำแพงเพชร จำนวน 676 ครั้ง และ ตาก จำนวน 576 ครั้ง ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 1.72 , 1.16 , 1.14 , 0.67 , 0.68 , 0.58 ของจำนวนประชากรกลางปีของแต่ละจังหวัด

ตารางที่ 37 สัดส่วนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

สัดส่วนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ต่อประชากร 100,000 คน			
จังหวัด	ปี 2566	จำนวนประชากรกลางปี	จำนวนต่อประชากร 100,000 คน
กำแพงเพชร	4,768	705,257	676
ตาก	3,154	547,644	576
พิษณุโลก	14,440	841,323	1,716
เพชรบูรณ์	11,025	968,386	1,138
สุโขทัย	6,698	579,001	1,157
อุตรดิตถ์	2,929	440,154	665

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566) *อัตราผู้บาดเจ็บต่อประชากร 100,000 คน

(2) ผู้เสียชีวิตและทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน

จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ทุพพลภาพจากอุบัติเหตุบนท้องถนน สูงสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิษณุโลก และอุตรดิตถ์ ตามลำดับ ดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 จำนวนผู้ทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน

ผู้ทุพพลภาพจากอุบัติเหตุบนท้องถนน (หน่วย : คน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	-	-	1	4
ตาก	2	4	1	1
พิษณุโลก	4	-	1	-
เพชรบูรณ์	7	1	4	2
สุโขทัย	2	3	1	3
อุตรดิตถ์	-	2	1	1

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566)

จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน ปี 2566 สูงสุด ได้แก่ กำแพงเพชร ร้อยละ 0.57 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา สุโขทัย ร้อยละ 0.52 คน อุตรดิตถ์ ร้อยละ 0.23 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 0.21 และตาก ร้อยละ 0.18 ส่วน พิษณุโลก ไม่มีรายงานสัดส่วนผู้ทุพพลภาพ และเป็นจังหวัดเดียวในกลุ่มจังหวัด

ตารางที่ 39 สัดส่วนผู้ทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนน

สัดส่วนผู้ทุพพลภาพจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ต่อประชากร 100,000 คน			
จังหวัด	ปี 2566	จำนวนประชากรกลางปี	จำนวนต่อประชากร 100,000 คน
กำแพงเพชร	4	705,257	0.57
ตาก	1	547,644	0.18
พิษณุโลก	-	841,323	-
เพชรบูรณ์	2	968,386	0.21
สุโขทัย	3	579,001	0.52
อุตรดิตถ์	1	440,154	0.23

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566) *อัตราผู้ทุพพลภาพต่อประชากร 100,000 คน

เช่นเดียวกับ จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน (ปี2563-2566) จำนวนทั้งสิ้น 3,830 คน พบว่า ปี2563 มีจำนวนสูงสุด 1,058 คน คิดเป็นร้อยละ 27.62 ของจำนวนผู้เสียชีวิตรวมจากอุบัติเหตุทางถนน และลดลงมา ปี 2564 เหลือ 892 คน คิดเป็นร้อยละ 23.29 และกลับมาเพิ่มในปี 2565 จำนวน 959 คน คิดเป็นร้อยละ 25.04 และลดลงอีกครั้งในปี 2566 จำนวน 921 คน คิดเป็นร้อยละ 24.05

ปี 2564 ลดลงจาก ปี 2563 จำนวน 1,058 เป็น 892 คิดเป็นร้อยละ 15.68

ปี 2565 เพิ่มขึ้นจาก ปี 2564 จำนวน 892 เป็น 959 คิดเป็นร้อยละ 7.51

ปี 2566 ลดลงจาก ปี 2565 จำนวน 959 เป็น 921 คิดเป็นร้อยละ 3.96

หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน สูงสุดได้แก่ พิษณุโลก จำนวน 973 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40ต่อจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 925 คน คิดเป็นร้อยละ 24.15 สุโขทัย จำนวน 592 คน คิดเป็นร้อยละ 15.46 กำแพงเพชร จำนวน 516 คน

คิดเป็นร้อยละ 13.47 ตาก จำนวน 495 คน คิดเป็นร้อยละ 12.92 และอุตรดิตถ์ จำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 8.59 ตามลำดับ

ตารางที่ 40 จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน

ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน (หน่วย : คน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	123	109	149	135
ตาก	126	104	135	130
พิษณุโลก	261	235	237	240
เพชรบูรณ์	291	213	215	206
สุโขทัย	168	137	134	153
อุตรดิตถ์	89	94	89	57

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566)

ปี 2566 พบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก จำนวน 29 คนต่อประชากรแสนคน รองลงมา สุโขทัย จำนวน 26 คน ตาก จำนวน 24 คน เพชรบูรณ์ จำนวน 21 คน กำแพงเพชร จำนวน 19 คน และ อุตรดิตถ์ จำนวน 13 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 41 สัดส่วนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ต่อประชากร 100,000 คน

สัดส่วนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ต่อประชากร 100,000 คน			
จังหวัด	ปี 2566	จำนวนประชากรกลางปี	จำนวนต่อประชากร 100,000 คน
กำแพงเพชร	135	705,257	19
ตาก	130	547,644	24
พิษณุโลก	240	841,323	29
เพชรบูรณ์	206	968,386	21
สุโขทัย	153	579,001	26
อุตรดิตถ์	57	440,154	13

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566) *อัตราผู้เสียชีวิตต่อประชากร 100,000 คน

2.6 ด้านที่อยู่อาศัย

(1) กองทุนสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน

ปี 2566 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชน มีจำนวนทั้งสิ้น 438 แห่ง สูงสุดอยู่ที่ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 101 แห่ง สุโขทัย จำนวน 81 แห่ง กำแพงเพชร 76 แห่ง และมี 2 จังหวัด ที่มีจำนวนเท่ากัน คือ 60 แห่ง ได้แก่ ตาก และ เพชรบูรณ์ ตามลำดับ

ส่วน จังหวัดที่มีสภาองค์กรชุมชน มีจำนวนทั้งสิ้น 518 แห่ง สูงสุดอยู่ที่ พิษณุโลก จำนวน 101 แห่ง เพชรบูรณ์ จำนวน 92 แห่ง สุโขทัย จำนวน 90 แห่ง กำแพงเพชร จำนวน 88 แห่ง อุตรดิตถ์ จำนวน 78 แห่ง และ ตาก จำนวน 78 แห่ง ตามลำดับ ดังตารางที่ 42

ตารางที่ 42 กองทุนสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน

จังหวัด	กองทุนสวัสดิการชุมชน	สภาองค์กรชุมชน
กำแพงเพชร	76	88
ตาก	60	69
พิษณุโลก	101	101
เพชรบูรณ์	60	92
สุโขทัย	81	90
อุตรดิตถ์	60	78

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2566)

(2) บ้านพอเพียงชนบท

จากข้อมูลสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ตั้งแต่ ปี 2563-2566 พบว่า จำนวน บ้านพอเพียงชนบททั้งสิ้น 6,230 แห่ง โดย ปี 2564 เพิ่มขึ้นจาก ปี 2563 จำนวน 1,998 แห่ง เป็น 1,031 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 48.40 ปี 2565 เพิ่มขึ้นจากปี 2564 จำนวน 1,031 แห่ง เป็น 1,478 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.36 ปี 2566 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 1,478 แห่ง เป็น 1,723 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.58 และ ปี 2566 ลดลง จากปี 2563 จำนวน 1,998 แห่ง เป็น 1,723 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.76

ตารางที่ 43 จำนวนบ้านพอเพียงชนบท

บ้านพอเพียงชนบท (หน่วย : แห่ง)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	404	266	178	259
ตาก	346	151	251	240
พิษณุโลก	351	246	244	317
เพชรบูรณ์	283	64	189	177
สุโขทัย	421	221	403	393
อุตรดิตถ์	193	83	213	337

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2566)

(3) ครั้วเรือนที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง

ครั้วเรือนที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง ปี 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 200 ครั้วเรือน และในกลุ่มจังหวัดมีแค่จังหวัดพิษณุโลก เท่านั้น ที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง ส่วนอีก 5 จังหวัด ได้แก่กำแพงเพชร ตาก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุตรดิตถ์ ไม่มีข้อมูลครั้วเรือนที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง

ตารางที่ 44 ครั้วเรือนที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง

ครั้วเรือนที่ได้รับการสนับสนุนโครงการบ้านมั่นคง (หน่วย : ครั้วเรือน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	-	-	-	-
ตาก	-	-	-	-
พิษณุโลก	-	-	-	-
เพชรบูรณ์	-	-	-	-
สุโขทัย	-	-	-	-
อุตรดิตถ์	-	200	-	-

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2566)

3.1 ด้านเด็กและเยาวชน

3.1.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ

ข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกช่วงอายุ ในกลุ่มจังหวัด แสดงให้เห็นว่า ปี 2566 มีเด็กและเยาวชน จำนวนทั้งสิ้น 1,168,465 คน โดยแบ่งเป็นช่วงอายุ 0-6 ปี จำนวน 240,844 คน ช่วงอายุ 7-17 ปี จำนวน 518,458 คน และช่วงอายุ 18-25 ปี จำนวน 409,163 คน

หากเทียบตามช่วงอายุ จะพบว่า ช่วงอายุ 0-6 ปี จะมีจำนวนน้อยกว่าช่วงอายุ 7-17 ปี และ 8-15 ปี นั้นอาจแสดงให้เห็นสถานการณ์แนวโน้มของเด็กเกิดน้อย

ตารางที่ 45 จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ

จังหวัด	อายุ 0 - 6 ปี			อายุ 7 - 17 ปี			อายุ 18 - 25 ปี		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	21,008	19,482	40,490	47,228	44,020	91,248	35,453	34,099	69,552
ตาก	24,631	23,046	47,677	47,025	44,498	91,523	34,707	33,575	68,282
พิษณุโลก	24,177	22,871	47,048	51,432	48,796	100,228	42,839	38,949	81,788
เพชรบูรณ์	29,168	26,952	56,120	62,071	58,244	120,315	49,255	46,506	95,761
สุโขทัย	14,753	14,193	28,946	34,552	32,284	66,836	26,536	25,318	51,854
อุตรดิตถ์	10,615	9,948	20,563	24,988	23,320	48,308	21,473	20,453	41,926

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(2) จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด

การเกิดน้อยลง เป็นสถานการณ์ทางสังคมที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่จำนวนเด็กแรกเกิดของประเทศไทยในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2563 มีเด็กแรกเกิด จำนวน 32,897 คน ลดลงเหลือ 31,248 คน คิดเป็นร้อยละ 5.01 ในปี 2565 ลดลงจากปี 2564 จาก 31,248 คน เป็น 30,194 คน คิดเป็นร้อยละ 3.37 และ ปี 2566 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 จำนวน 30,194 คน เป็น 31,947 คน คิดเป็นร้อยละ 5.81

จังหวัดที่มีจำนวนเด็กแรกเกิดลดลงสูงสุด ปี 2563-2566 ได้แก่ อุตรดิตถ์ จำนวน 9,559 คน สุโขทัย จำนวน 11,768 คน กำแพงเพชร จำนวน 16,311 คน เพชรบูรณ์ จำนวน 23,004 คน พิษณุโลก จำนวน 24,761 คน และ ตาก จำนวน 40,883 คน ตามลำดับ

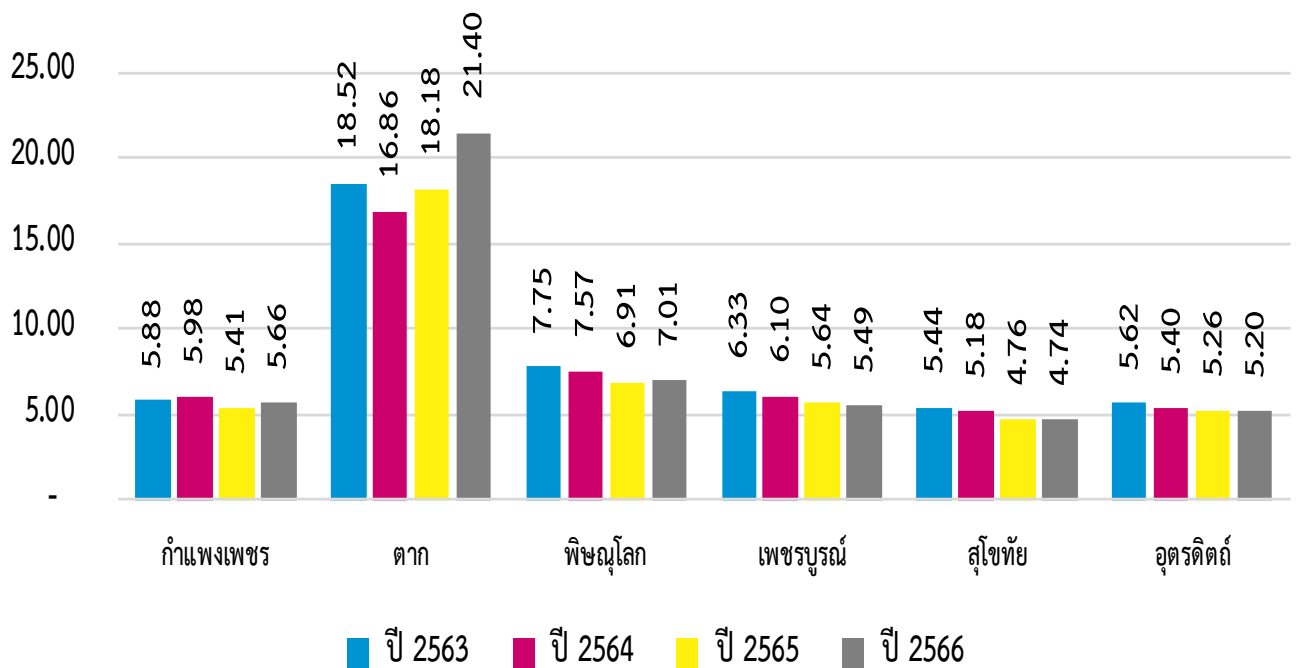
ตารางที่ 46 จำนวนเด็กแรกเกิด

จังหวัด	ปี 2563			ปี 2564			ปี 2565			ปี 2566		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	2,197	2,029	4,226	2,197	2,060	4,257	1,999	1,835	3,834	2,037	1,957	3,994
ตาก	5,171	4,890	10,061	4,843	4,331	9,174	5,174	4,757	9,931	6,050	5,667	11,717
พิษณุโลก	3,410	3,218	6,628	3,306	3,102	6,408	3,022	2,809	5,831	3,010	2,884	5,894
เพชรบูรณ์	3,247	2,989	6,236	3,052	2,911	5,963	2,873	2,619	5,492	2,774	2,539	5,313
สุโขทัย	1,673	1,543	3,216	1,517	1,518	3,035	1,426	1,349	2,775	1,399	1,343	2,742
อุตรดิตถ์	1,293	1,237	2,530	1,251	1,160	2,411	1,228	1,103	2,331	1,161	1,126	2,287

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

จังหวัดที่มีอัตราเด็กแรกเกิด ตั้งแต่ ปี 2563-2566 สูงสุด ได้แก่ ตาก รองลงมา พิษณุโลก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ และสุโขทัย ตามลำดับ โดยร้อยละเฉลี่ยต่ำสุด ร้อยละ 4.74 และเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 21.40 ดังตารางภาพที่ 11

อัตราเด็กแรกเกิด (หน่วย : คน)

ภาพที่ 11 อัตราเด็กแรกเกิด

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(3) ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน

ร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วน ตั้งแต่ ปี 2563-2566 เฉลี่ยร้อยละต่ำสุดอยู่ที่ 50.74 สูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 65.94 จังหวัดที่มีร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วนเฉลี่ยต่ำสุด ในปี 2564 ได้แก่ เพชรบูรณ์ และร้อยละสูงสุด ปี 2565 ได้แก่ อุตรดิตถ์

ร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วน เทียบรายจังหวัด ตั้งแต่ ปี 2563-2566 พบว่า อุตรดิตถ์ มีร้อยละสูงสุดของกลุ่มจังหวัด รองลงมา พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร ตาก และ เพชรบูรณ์

หากพิจารณาตามภาพรวมแล้ว พบว่า ทุกจังหวัดมีร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกจังหวัดและเกินเกณฑ์มาตรฐาน ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป

ตารางที่ 47 ร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วน

ร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วน (หน่วย : ร้อยละ)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	57.46	58.18	52.09	52.58
ตาก	55.15	54.21	52.24	52.31
พิษณุโลก	56.72	59.88	59.58	61.82
เพชรบูรณ์	50.74	51.52	51.26	51.64
สุโขทัย	56.71	56.56	58.20	53.96
อุตรดิตถ์	60.86	63.30	65.94	64.81

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(4) อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก

อย่างไรก็ตาม การที่มีเด็กและเยาวชนมีจำนวนลดน้อยลง ไม่ได้หมายความว่าอัตราส่วนพึงพิงวัยเด็กจะมีแนวโน้มลดลงไปด้วย เนื่องจากว่าในอนาคต เด็กและเยาวชนถือเป็นกำลังแรงงานของประเทศ หากจำนวนเด็กและเยาวชนของประเทศทยอยลดลง ย่อมส่งผลให้ในระยะยาว จำนวนกำลังแรงงานของประเทศลดลงตามไปด้วย วัยแรงงานจึงยังคงต้องแบกรับภาวะพึ่งพิงวัยเด็กต่อไปในอนาคต ซึ่งอาจจะมีสัดส่วนลดลงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น แม้ว่าจำนวนเด็กและเยาวชนจะลดน้อยลง แต่การส่งเสริมสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชนจึงยังคงเป็นสิ่งจำเป็น และควรพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วย เพราะถือเป็นนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหาทางประชากรในทางอ้อมได้

ตารางที่ 48 อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก

อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก (หน่วย : ร้อยละ)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	25.08	24.56	24.07	23.38
ตาก	34.85	34.22	45.90	32.85
พิษณุโลก	23.38	23.09	22.72	22.33
เพชรบูรณ์	24.42	24.01	23.43	22.95
สุโขทัย	22.44	22.04	21.54	21.13
อุตรดิตถ์	21.34	20.88	20.28	19.91

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

3.1.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.1.2.1 เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง

(1) เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

สำหรับจำนวนเด็กและเยาวชนในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด (2563-2566) พบว่า แนวโน้มของเยาวชนอายุ 18 - 25 ปี ในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่เด็กและเยาวชนอายุ 0 - 17 ปี มีสถิติการใช้บริการบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเพิ่มขึ้น

สำหรับจังหวัดที่มีเด็กอายุ 0 - 17 ปี ในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด สูงสุด ได้แก่ ตาก จำนวน 2,129 คน รองลงมา สุโขทัย จำนวน 2,097 คน กำแพงเพชร จำนวน 1,940 คน อุตรดิตถ์ จำนวน 1,833 คน เพชรบูรณ์ จำนวน 1,527 คน และ พิษณุโลก จำนวน 735 คน

สำหรับจังหวัดที่มีเด็กอายุ 18-25 ปี ในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด สูงสุด ได้แก่ ตาก จำนวน 89 คน รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 88 คน สุโขทัย จำนวน 62 คน กำแพงเพชร จำนวน 35 คน พิษณุโลก จำนวน 35 คน และอุตรดิตถ์ จำนวน 33 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 49 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด อายุ 0 - 17 ปี

จังหวัด	จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด อายุ 0 - 17 ปี (หน่วย : คน)							
	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
กำแพงเพชร	558	414	60	51	145	101	352	259
ตาก	612	456	72	59	128	90	411	301
พิษณุโลก	248	121	25	16	75	51	147	52
เพชรบูรณ์	409	357	28	16	28	34	350	305
สุโขทัย	687	364	55	26	218	48	410	289
อุตรดิตถ์	518	397	64	52	171	145	283	203

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

ตารางที่ 50 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด อายุ 18 – 25 ปี

จังหวัด	จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด อายุ 18 - 25 ปี (หน่วย : คน)							
	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
กำแพงเพชร	6	10	6	4	1	4	-	4
ตาก	14	28	6	14	8	16	1	2
พิษณุโลก	5	11	1	6	2	1	3	6
เพชรบูรณ์	9	33	12	4	-	6	-	24
สุโขทัย	19	9	6	5	18	3	-	2
อุตรดิตถ์	5	10	5	7	2	1	1	2

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(2) เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์

สถานการณ์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ พบว่า ในปี 2566 มีครอบครัวอุปถัมภ์ทั้งสิ้น 291 ครอบครัว และมีเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน 293 คน จังหวัดที่มีจำนวนเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ สูงสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ รองลงมา สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ และตาก ตามลำดับ ดังตารางที่ 51

ตารางที่ 51 จำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์

เด็กและครอบครัวอุปถัมภ์ (หน่วย : คน/ครอบครัว)		
จังหวัด	เด็ก	ครอบครัว
กำแพงเพชร	47	47
ตาก	34	34
พิษณุโลก	48	46
เพชรบูรณ์	68	68
สุโขทัย	59	59
อุตรดิตถ์	37	37

ที่มา :ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(3) เด็กกำพร้า

สถานการณ์จำนวนเด็กกำพร้าในกลุ่มจังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น 35 คน โดยจังหวัดที่มีจำนวนเด็กกำพร้า สูงสุด ได้แก่ กำแพงเพชร รองลงมา ตาก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และพิษณุโลก ตามลำดับ ส่วน จังหวัดอุตรดิตถ์ ไม่มีข้อมูลจำนวนเด็กกำพร้า ดังตารางที่ 52

ตารางที่ 52 จำนวนเด็กกำพร้า

จังหวัด	จำนวนเด็กกำพร้า (หน่วย : คน)
กำแพงเพชร	14
ตาก	8
พิษณุโลก	2
เพชรบูรณ์	6
สุโขทัย	5
อุตรดิตถ์	-

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(4) สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก

สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก มีจำนวนทั้งสิ้น 3,035 ปัญหา ได้แก่ (1) ครอบครัวยากจน ร้อยละ 77.30 ของปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ (2) เรื่องทั่วไป (อื่นๆ) ร้อยละ 17.99 (3) ปัญหาด้านพฤติกรรม ร้อยละ 1.85 (4) ความรุนแรงในครอบครัว ร้อยละ 1.45 และ (5) ไม่ระบุสาเหตุ ร้อยละ 1.42 (Excel ชุดข้อมูล Sheet 51)

ตารางที่ 53 สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก

ลำดับ	สภาพปัญหา	จำนวน
1	ครอบครัวยากจน	2,346
2	เรื่องทั่วไป (อื่นๆ)	546
3	ปัญหาทางด้านพฤติกรรม	56
4	ความรุนแรงในครอบครัว	44
5	ไม่ระบุ	43

ที่มา : ฐานข้อมูลระบบรายงานสถิติรับแจ้งเหตุและสภาพปัญหาเด็ก กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

3.1.2.2 แม่วัยรุ่น/ แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.)

ข้อมูล ปี 2563-2566 จากกระทรวงสาธารณสุข แสดงให้เห็นว่า จำนวนเด็กและเยาวชนต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 373 คน พบว่า ปี 2564 มีจำนวนสูงสุด 140 คน รองลงมา ปี 2563 จำนวน 101 คน ปี 2566 จำนวน 97 คน และปี 2565 จำนวน 35 คน ซึ่งต่ำสุดในกลุ่มจังหวัด

แต่หากพิจารณาเป็นรายจังหวัดแล้ว พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ ได้แก่ กำแพงเพชร จำนวน 83 คน รองลงมา ตาก และ พิษณุโลก จำนวน 82 คน (เท่ากัน) เพชรบูรณ์ จำนวน 75 คน สุโขทัย จำนวน 28 คน และอุตรดิตถ์ จำนวน 23 คน ตามลำดับ ดังตารางที่ 54

ตารางที่ 54 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์

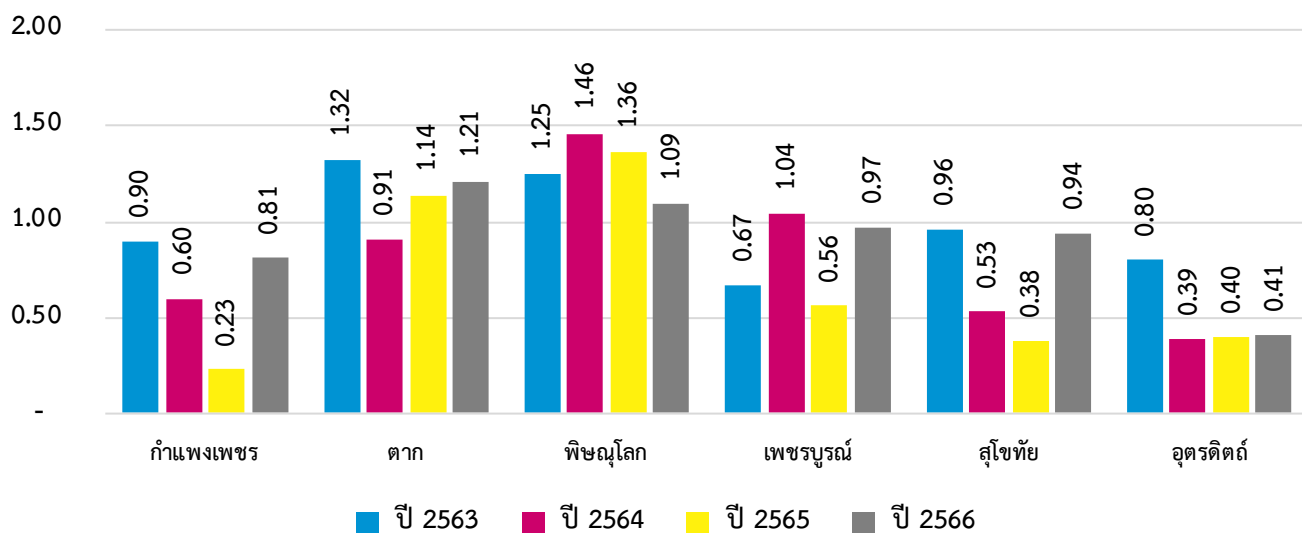
เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.) (หน่วย : คน)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	21	31	6	25
ตาก	24	32	8	18
พิษณุโลก	22	31	8	21
เพชรบูรณ์	22	31	6	16
สุโขทัย	7	8	5	8
อุตรดิตถ์	5	7	2	9

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(2) อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน

อัตราเกิดมีชีพจากมารดา อายุ 10-14 ปี (ต่อประชากรหญิงในรุ่นอายุเดียวกัน 1,000 บาท) ตั้งแต่ ปี 2563-2566 พบว่า อัตราเฉลี่ยต่ำสุด ร้อยละ 0.23 ในปี 2565 จังหวัดตาก และ สูงสุด ร้อยละ 1.46 ในปี 2564 จังหวัดพิษณุโลก ดังภาพที่ 12

อัตราเกิดมีชีพจากมารดา อายุ 10 - 14 ปี (ต่อประชากรหญิงในรุ่นอายุเดียวกัน 1,000 คน)

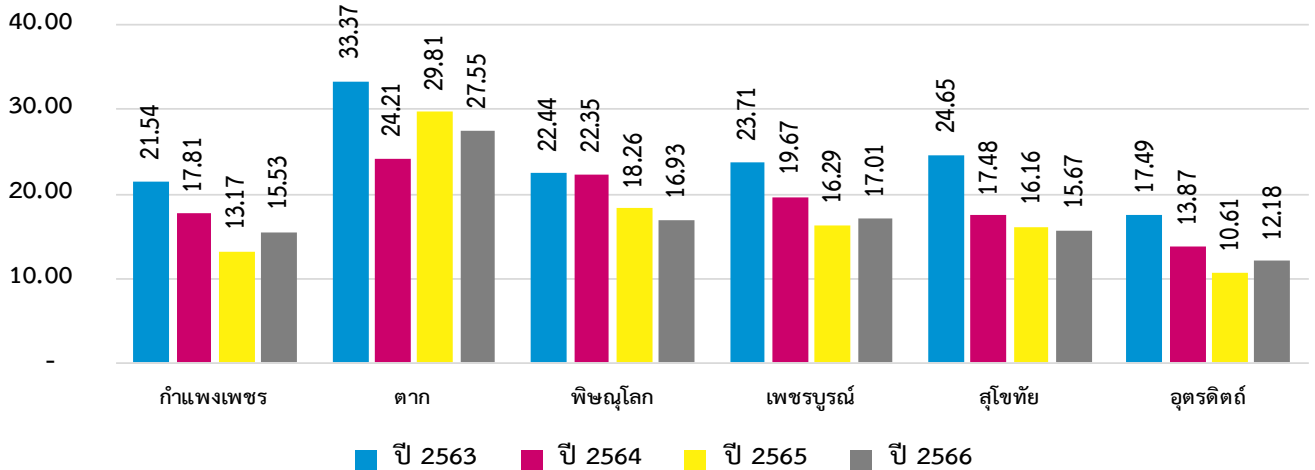

ภาพที่ 12 อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน อายุ 10 - 14 ปี

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

ส่วน อัตราเกิดมีชีพจากมารดา อายุ 15-19 ปี (ต่อประชากรหญิงในรุ่นอายุเดียวกัน 1,000 บาท) ตั้งแต่ ปี 2563-2566 พบว่า อัตราเฉลี่ยต่ำสุด ร้อยละ 10.61 ในปี 2565 จังหวัดอุตรดิตถ์ และ สูงสุด ร้อยละ 33.37 ในปี 2563 จังหวัดตาก ดังภาพที่ 13

อัตราเกิดมีชีพจากมารดา อายุ 15 - 19 ปี (ต่อประชากรหญิงในรุ่นอายุเดียวกัน 1,000 คน)

ภาพที่ 13 อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน อายุ 15 - 19 ปี

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(3) ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

ทั้งนี้ ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยทุกจังหวัด โดยร้อยละการตั้งครรภ์เฉลี่ยต่ำสุด อยู่ที่ 7.44 และสูงสุด อยู่ที่ 21.26

ตารางที่ 55 ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี (หน่วย : ร้อยละ)				
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	10.91	10.39	11.09	12.29
ตาก	21.26	17.99	18.52	19.14
พิษณุโลก	18.65	13.81	15.37	14.40
เพชรบูรณ์	13.87	14.24	12.78	15.78
สุโขทัย	10.19	12.37	13.95	10.66
อุดรดิตถ์	12.41	7.44	9.94	14.00

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(4) แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ข้อมูลในปี 2566 แม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว มีจำนวนลงทะเบียนทั้งสิ้น 7,114 คน ได้รับสิทธิ์ทั้งสิ้น 4,943 คน คิดเป็นร้อยละ 65.27 และได้รับเงินจำนวนทั้งสิ้น 4,933 คน คิดเป็นร้อยละ 99.80 จังหวัดที่มีแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สูงสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ รองลงมา กำแพงเพชร พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และอุดรดิตถ์

ตารางที่ 56 แม่เลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

แม่เลี้ยงเดี่ยว (หน่วย : คน)			
จังหวัด	ลงทะเบียน	ได้รับสิทธิ	ได้รับเงิน
กำแพงเพชร	1,780	1,270	1,268
ตาก	710	530	529
พิษณุโลก	1,452	1,060	1,057
เพชรบูรณ์	1,953	1,195	1,193
สุโขทัย	785	564	563
อุตรดิตถ์	434	324	323

ที่มา : กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

ปี 2566 แม่วัยใสที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ลงทะเบียนทั้งสิ้น จำนวน 26,597 คน ได้รับสิทธิ์ จำนวน 18,953 คน คิดเป็นร้อยละ 71.26 ของจำนวนผู้ลงทะเบียน และได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก จำนวน 18,872 คน คิดเป็นร้อยละ 99.57 ของแม่วัยใสที่ได้รับสิทธิ์ จังหวัดที่มีจำนวนแม่วัยใสได้รับสิทธิ์มากเป็นอันดับสูงสุด ได้แก่ ตาก รองลงมา เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร พิษณุโลก สุโขทัย และ อุตรดิตถ์ ตามตารางที่ 57

ตารางที่ 57 แม่วัยใสที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

แม่วัยใส (หน่วย : คน)			
จังหวัด	ลงทะเบียน	ได้รับสิทธิ	ได้รับเงิน
กำแพงเพชร	4,660	3,384	3,359
ตาก	6,404	4,884	4,865
พิษณุโลก	4,668	3,313	3,295
เพชรบูรณ์	5,677	3,800	3,790
สุโขทัย	3,269	2,333	2,324
อุตรดิตถ์	1,919	1,239	1,239

ที่มา : กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

ปี 2566 แม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ลงทะเบียนทั้งสิ้น จำนวน 1,286 คน ได้รับสิทธิ์ จำนวน 1,071 คน คิดเป็นร้อยละ 83.28 ของจำนวนผู้ลงทะเบียน และได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก จำนวน 1,067 คน คิดเป็นร้อยละ 99.63 ของแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์ จังหวัดที่มีจำนวนแม่วัยใสได้รับสิทธิ์มากเป็นอันดับสูงสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ รองลงมา กำแพงเพชร พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และ อุตรดิตถ์ ตามตารางที่ 58

ตารางที่ 58 แม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

แม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว (หน่วย : คน)			
จังหวัด	ลงทะเบียน	ได้รับสิทธิ	ได้รับเงิน
กำแพงเพชร	320	279	278
ตาก	113	99	98
พิษณุโลก	262	221	221
เพชรบูรณ์	361	270	268
สุโขทัย	161	140	140
อุตรดิตถ์	69	62	62

ที่มา : กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

3.1.2.3 พฤติกรรมเด็กและเยาวชน

(1) จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ตั้งแต่ ปี 2564-2565 มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีทั้งสิ้น 2,535 คดี โดยในปี 2565 ลดลงจากปี 2564 จาก จำนวน คดี 948 คดี เป็น 737 คดี และกลับมาเพิ่มอีกครั้ง ในปี 2566 จาก จำนวนคดี 737 คดี เป็น 850 คดี

หากพิจารณารายจังหวัด (ปี 2564-2566) จังหวัดที่มีจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก จำนวน 551 คน รองลงมาเพชรบูรณ์ จำนวน 537 คน ตาก จำนวน 495 คน กำแพงเพชร จำนวน 433 คน สุโขทัย จำนวน 330 คน และอุตรดิตถ์ จำนวน 189 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 59 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ

จังหวัด	ปี 2564			ปี 2565			ปี 2566		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	145	19	164	129	8	137	115	17	132
ตาก	132	39	171	123	20	143	165	16	181
พิษณุโลก	217	18	235	141	11	152	130	34	164
เพชรบูรณ์	173	12	185	137	14	151	180	21	201
สุโขทัย	110	11	121	83	12	95	110	4	114
อุตรดิตถ์	63	9	72	54	5	59	52	6	58

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2566)

(2) จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน

ในปี 2565 มีจำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน จำนวนทั้งสิ้น 127 คน สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก ตาก อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ ส่วน สุโขทัยไม่มีจำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน ส่วน ในปี 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 104 คน สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ และตาก ส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์และสุโขทัย ไม่มีจำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน ดังตารางที่ 60

ตารางที่ 60 จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน

คดีสอดส่องเด็กและเยาวชน (หน่วย : คน)		
จังหวัด	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	7	-
ตาก	11	4
พิษณุโลก	80	79
เพชรบูรณ์	7	-
สุโขทัย	-	-
อุตรดิตถ์	22	21

ที่มา : กรมคุมประพฤติ (2566)

(3) เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากระบบ CPIS ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท รวมทั้งสิ้น 54 คน หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า กำแพงเพชร มีเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท มากที่สุด จำนวน 22 คน รองลงมา ตาก จำนวน 16 คน อุตรดิตถ์ จำนวน 7 คน สุโขทัย จำนวน 5 คน และ เพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน ส่วน พิษณุโลกไม่มีข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท ดังตารางที่ 61

ถ้าพิจารณาตามประเภท พบว่า ประเภท อื่นๆ มีจำนวนสูงสุด จำนวน 45 คน รองลงมา ตีมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ดิตสารเสพติดร้ายแรง จำนวน 7 คน และ มั่วสุมและทำความรำคาญให้กับชาวบ้าน จำนวน 2 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 61 เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท

เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท (หน่วย : คน)						
ประเภท	กำแพงเพชร	ตาก	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	สุโขทัย	อุตรดิตถ์
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ดิตสารเสพติดร้ายแรง	4	3	-	-	-	-
มั่วสุมและทำความรำคาญให้กับชาวบ้าน	1	-	-	1	-	-
ติดเกมส์ และเล่นการพนันต่างๆ	-	-	-	-	-	-
มีพฤติกรรมทางเพศ	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	17	13	-	3	5	7
รวมทั้งหมด	22	16	-	4	5	7

ที่มา : ระบบ CPIS กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

3.1.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน

(1) เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

ในปี 2566 จำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน เด็กมีจำนวนทั้งสิ้น 11,806 คน และ ครอบครัว มีจำนวนทั้งสิ้น 7,030 ครอบครัว โดยจังหวัดที่มีจำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน สูงสุด ได้แก่ กำแพงเพชร รองลงมา พิษณุโลก ตาก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุตรดิตถ์ ตามลำดับ ดังตารางที่ 62

ตารางที่ 62 จำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

เด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน (หน่วย : คน/ครอบครัว)		
จังหวัด	เด็ก	ครอบครัว
กำแพงเพชร	2,295	1,485
ตาก	2,155	1,163
พิษณุโลก	2,227	1,252
เพชรบูรณ์	1,913	1,271
สุโขทัย	1,663	1,042
อุตรดิตถ์	1,549	817

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(2) สภาเด็กและเยาวชน

ข้อมูลจำนวนสภาเด็กและเยาวชน พบว่า ในปี 2566 มีจำนวนสภาเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น 619 แห่ง สภาเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งแล้ว จำนวน 515 แห่ง จำนวนกิจกรรมที่มีการขับเคลื่อนแล้ว จำนวน 266 กิจกรรม และมีจำนวนเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น 19,982 คน

ตารางที่ 63 สภาเด็กและเยาวชน

สภาเด็กและเยาวชน (หน่วย : แห่ง/กิจกรรม/คน)				
จังหวัด	สภาเด็กและเยาวชน	สภาเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งแล้ว	จำนวนกิจกรรม	จำนวนคน
กำแพงเพชร	101	101	24	4,530
ตาก	78	78	80	4,055
พิษณุโลก	112	111	36	2,485
เพชรบูรณ์	139	71	25	1,884
สุโขทัย	100	100	82	5,951
อุตรดิตถ์	89	54	19	1,077

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(3) เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

ข้อมูลผู้ลงทะเบียนเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปี 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 238,211 คน เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวนทั้งสิ้น 153,744 คน คิดเป็นร้อยละ 64.54 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สูงสุด ได้แก่ ตาก ร้อยละ 69.73 รองลงมา กำแพงเพชร ร้อยละ 66.64 อุตรดิตถ์ ร้อยละ 65.61 สุโขทัย ร้อยละ 64.71 พิษณุโลก ร้อยละ 63.93 และเพชรบูรณ์ ร้อยละ 58.69 ตามลำดับ ดังตารางที่ 64

ตารางที่ 64 เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

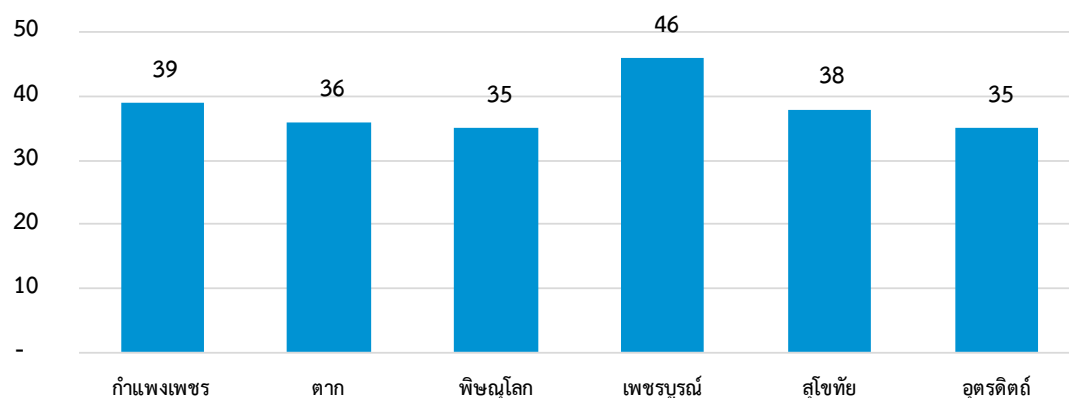
เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด					
จังหวัด	ผู้ลงทะเบียน			ผู้ได้รับเงินอุดหนุน	สัดส่วนผู้ได้รับเงินอุดหนุน (ร้อยละ)
	ชาย	หญิง	รวม		
กำแพงเพชร	20,806	19,465	40,271	26,838	66.64
ตาก	24,587	23,095	47,682	33,250	69.73
พิษณุโลก	22,300	20,923	43,223	27,631	63.93
เพชรบูรณ์	29,569	27,277	56,846	33,365	58.69
สุโขทัย	15,388	14,670	30,058	19,452	64.71
อุตรดิตถ์	10,413	9,718	20,131	13,208	65.61

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

(4) จำนวนศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก

กรมกิจการเด็กและเยาวชนให้ข้อมูลจำนวนศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก มีจำนวนทั้งสิ้น 229 แห่ง โดยจังหวัดเพชรบูรณ์ มีจำนวนศูนย์มากที่สุด จำนวน 46 แห่ง รองลงมา กำแพงเพชร จำนวน 39 แห่ง สุโขทัย จำนวน 38 แห่ง ตาก จำนวน 36 แห่ง และ พิษณุโลกและอุตรดิตถ์ จำนวน 35 แห่งเท่ากัน ตามลำดับ

จำนวนศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก (หน่วย : แห่ง)

ภาพที่ 14 ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566)

3.2 ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

3.2.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

(1) สัดส่วนประชากรเพศหญิง จำแนกกลุ่มอายุ

สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,145,859 คน โดย อายุ 0-17 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 367,654 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ของประชากรเพศหญิงทั้งหมด อายุ 18-25 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 198,900 คน คิดเป็นร้อยละ 9.27 อายุ 26-59 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 1,020,125 คน คิดเป็นร้อยละ 47.54 อายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 483,829 คน คิดเป็นร้อยละ 22.55 และอื่นๆ จำนวนทั้งสิ้น 75,351 คน คิดเป็นร้อยละ 3.51 หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกทุกกลุ่มอายุ สูงสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ รองลงมา พิษณุโลก กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย และ อุตรดิตถ์ ตามลำดับ

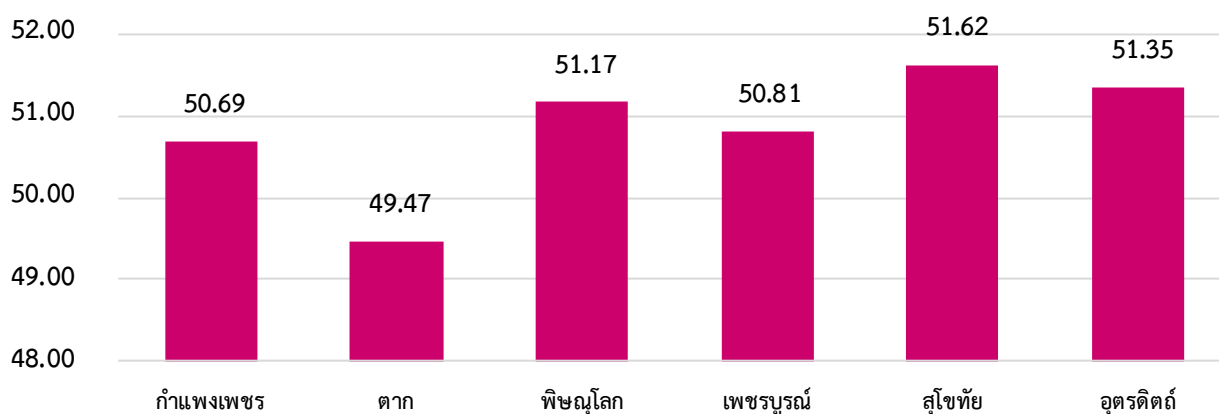
ตารางที่ 65 สัดส่วนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ

จังหวัด	0 - 17 ปี	18 - 25 ปี	26 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป	อื่น ๆ	รวม
กำแพงเพชร	63,502	34,099	178,100	80,282	1,386	357,369
ตาก	67,544	33,575	124,569	47,826	68,696	342,210
พิษณุโลก	71,667	38,949	214,386	103,965	1,704	430,671
เพชรบูรณ์	85,196	46,506	245,057	113,022	1,770	491,551
สุโขทัย	46,477	25,318	147,649	78,059	808	298,311
อุตรดิตถ์	33,268	20,453	110,364	60,675	987	225,747

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

ปี 2566 สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด สูงสุด ได้แก่ สุโขทัย ร้อยละ 51.62 รองลงมา อุตรดิตถ์ ร้อยละ 51.35 พิษณุโลก ร้อยละ 51.17 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 50.81 กำแพงเพชร ร้อยละ 50.69 และ ตาก ร้อยละ 49.47 ตามลำดับ ดังภาพที่ 15

สัดส่วนประชากรเพศหญิง (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 15 สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(2) ครอบครัวยุติทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง

ข้อมูลจาก สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง ปี 2566 พบว่า ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีจำนวนทะเบียนหย่าร้างทั้งสิ้น 29,088 คู่ คิดเป็นร้อยละ 1.36 ของประชากรเพศหญิงกลุ่มจังหวัดทั้งหมด โดยปี 2565 มีจำนวนหย่าร้างมากที่สุด จำนวน 8,233 คู่ รองลงมา ปี 2566 จำนวน 7,985 คู่ ปี 2563 จำนวน 6,621 คู่ และ ปี 2564 จำนวน 6,249 คู่ คิดเป็นร้อยละ 28.30 27.45, 22.76 และ 21.83 ของจำนวนทะเบียนหย่าทั้งหมด หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนหย่าร้างมากที่สุด คือ พิษณุโลก จำนวน 7,668 คู่ รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 6,679 คู่ กำแพงเพชรจำนวน 4,875 คู่ สุโขทัย จำนวน 3,846 คู่ อุตรดิตถ์ จำนวน 3,183 คู่ และตาก จำนวน 2,837 คู่ คิดเป็นร้อยละ 26.36, 22.96, 16.76, 13.22, 10.94 และ 9.73 ตามลำดับ

ตารางที่ 66 จำนวนจดทะเบียนหย่า

จังหวัด	จำนวนทะเบียนหย่า (หน่วย : คู่)			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	1,108	1,088	1,331	1,348
ตาก	658	564	820	795
พิษณุโลก	1,707	1,667	2,141	2,153
เพชรบูรณ์	1,544	1,426	1,935	1,774
สุโขทัย	865	825	1,105	1,051
อุตรดิตถ์	739	679	901	864

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

จำนวนจดทะเบียนสมรส จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปี 2566 พบว่า ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีจำนวนจดทะเบียนสมรสทั้งสิ้น 57,250 คู่ คิดเป็นร้อยละ 2.67 ของประชากรเพศหญิงกลุ่มจังหวัดทั้งหมด โดยในปี 2565 มีจำนวนหย่าร้างมากที่สุด จำนวน 16,363 คู่ รองลงมา ปี 2566 จำนวน 14,026 คู่ ปี 2563 จำนวน 13,918 คู่ และปี 2564 จำนวน 12,943 คู่ คิดเป็นร้อยละ 28.58 , 24.50 , 24.31 และ 22.61 ของจำนวนทะเบียนสมรสกลุ่มจังหวัดทั้งหมด หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนจดทะเบียนสมรสมากที่สุด คือ พิษณุโลก จำนวน 14,094 คู่ รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 12,815 คู่ กำแพงเพชรจำนวน 9,272 คู่ สุโขทัย จำนวน 7,687 คู่ ตาก จำนวน 7,344 คู่ และอุตรดิตถ์ จำนวน 6,038 คู่ คิดเป็นร้อยละ 24.62 , 22.38 , 16.20 , 13.43 , 12.83 และ 10.55 ตามลำดับ ดังตารางที่ 67

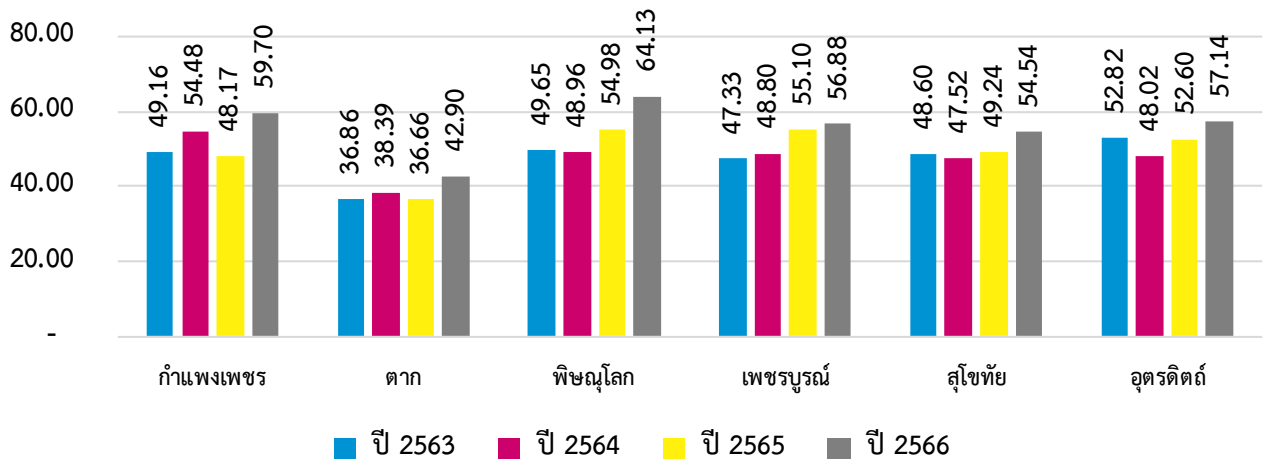
ตารางที่ 67 จำนวนจดทะเบียนสมรส

จังหวัด	จำนวนทะเบียนสมรส (หน่วย : คู่)			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	2,254	1,997	2,763	2,258
ตาก	1,785	1,469	2,237	1,853
พิษณุโลก	3,438	3,405	3,894	3,357
เพชรบูรณ์	3,262	2,922	3,512	3,119
สุโขทัย	1,780	1,736	2,244	1,927
อุตรดิตถ์	1,399	1,414	1,713	1,512

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

ร้อยละอัตราการหย่าร้างต่อการสมรส ตั้งแต่ ปี 2563 – 2566 พบว่า ร้อยละต่ำสุด คือ ร้อยละ 36.66 ที่จังหวัดตาก ในปี 2565 และ สูงสุด ร้อยละ 64.13 ที่จังหวัดพิษณุโลก ในปี 2566 ส่วนอัตราการหย่าร้างต่อการสมรสรายจังหวัดนั้น จังหวัดตากมีอัตราการหย่าร้างต่อการสมรสน้อยสุดเฉลี่ยร้อยละ 36.66 – 42.90 และจังหวัดพิษณุโลก มีอัตราการหย่าร้างต่อการสมรสมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 64.13

อัตราการหย่าร้างต่อการสมรส (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 16 อัตราการหย่าร้างต่อการสมรส

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(3) ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง

ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งรายจังหวัดมากที่สุด ได้แก่ อุตรดิตถ์ ร้อยละ 76.42 รองลงมา ตาก ร้อยละ 76.40 สุโขทัย ร้อยละ 73.60 พิษณุโลก ร้อยละ 72.52 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 71.51 และ กำแพงเพชร ร้อยละ 71.28 ตามลำดับ

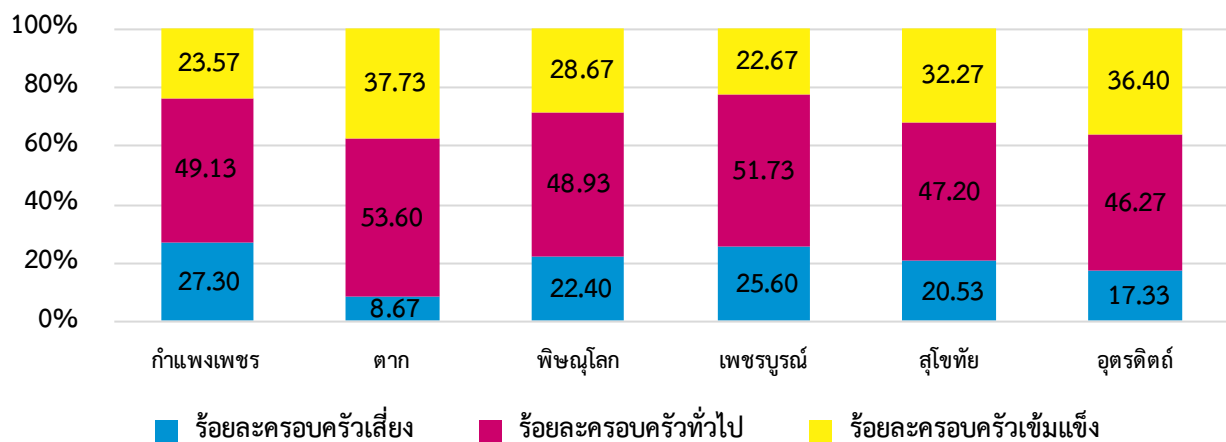
ตารางที่ 68 ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ประจำปี 2566

จังหวัด	จำนวนครอบครัวที่สำรวจ	ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งในภาพรวม
กำแพงเพชร	751	71.28
ตาก	750	76.40
พิษณุโลก	750	72.52
เพชรบูรณ์	750	71.51
สุโขทัย	750	73.60
อุตรดิตถ์	750	76.42

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

ในปี 2566 ร้อยละของครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม จังหวัดที่มีร้อยละครอบครัวเสี่ยง สูงสุด ได้แก่ กำแพงเพชร ร้อยละ 27.30 รองลงมา เพชรบูรณ์ ร้อยละ 25.60 พิษณุโลก ร้อยละ 22.40 สุโขทัย ร้อยละ 20.53 อุตรดิตถ์ ร้อยละ 17.33 และน้อยสุด ได้แก่ ตาก ร้อยละ 8.67 ส่วนร้อยละครอบครัวทั่วไป สูงสุด ได้แก่ ตาก ร้อยละ 53.60 น้อยสุด ได้แก่ อุตรดิตถ์ ร้อยละ 46.27 และร้อยละครอบครัวเข้มแข็ง สูงสุด ได้แก่ ตาก ร้อยละ 37.73 และน้อยสุดได้แก่ กำแพงเพชร ร้อยละ 23.57 ดังภาพ ที่ 17

ร้อยละของครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 17 ร้อยละของครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

จากตารางที่ 19 หากพิจารณา พบว่า ค่าดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ ปี 2566 นั้น มิติด้านการพึ่งพาตนเอง ความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ รองลงมา ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้ ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก/วิกฤต ด้านด้านทุนทางสังคม ด้านสุขภาพ ครอบครัว ด้านการทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว และด้านสัมพัทธภาพค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ตามลำดับ

ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้การพึ่งพาตนเอง ความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการมีรายได้เพื่อการเลี้ยงชีพทั้งต่อตนเองและครอบครัว

ตารางที่ 69 ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ

ดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ	กำแพงเพชร	ตาก	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	สุโขทัย	อุตรดิตถ์
สัมพันธภาพ	75.55	80.87	78.13	75.84	78.16	79.54
การทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว	72.45	77.39	76.24	74.15	76.56	79.23
การพึ่งตนเอง ความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ	65.00	72.81	66.39	65.68	67.42	70.32
สุขภาพครอบครัว	72.80	76.47	73.71	72.97	75.11	78.39
เทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้	71.06	75.65	68.23	68.06	70.37	73.29
ทุนทางสังคม	71.80	76.69	73.42	73.25	74.53	77.74
การหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก/วิกฤติ	70.31	74.93	71.51	70.64	73.03	76.42

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

3.2.2 ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

(1) จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

ปี 2566 จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว มีจำนวนทั้งสิ้น 151 คน และ จังหวัดที่มีจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก คิดเป็นร้อยละ 26.49 ของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงฯทั้งสิ้น รองลงมา เพชรบูรณ์ ร้อยละ 20.53 กำแพงเพชร ร้อยละ 17.88 ตาก ร้อยละ 17.22 อุตรดิตถ์ ร้อยละ 13.91 และสุโขทัย ร้อยละ 3.97 ตามลำดับ

ตารางที่ 70 จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

จังหวัด	ชาย	หญิง	รวม (หน่วย : คน)
กำแพงเพชร	2	25	27
ตาก	1	25	26
พิษณุโลก	9	31	40
เพชรบูรณ์	2	29	31
สุโขทัย	-	6	6
อุตรดิตถ์	3	18	21

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

หมายเหตุ เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น

(2) ประเภทความรุนแรง

ส่วน ประเภทความรุนแรง ในปี 2566 จำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ มีจำนวนทั้งสิ้น 151 คน แบ่งออกเป็น ด้านร่างกาย จำนวน 84 คน รองลงมา ด้านจิตใจ จำนวน 53 คน ด้านเพศ จำนวน 13 คน และ ด้านเสียชีวิต จำนวน 1 ราย ตามลำดับ หากพิจารณารายจังหวัด จังหวัดที่มีจำนวนฯ สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก รองลงมา เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร ตาก อุตรดิตถ์ และสุโขทัย ดังตารางที่ 71

ตารางที่ 71 จำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ

จังหวัด	ด้านร่างกาย	ด้านเพศ	ด้านจิตใจ	เสียชีวิต
กำแพงเพชร	11	5	11	-
ตาก	22	-	4	-
พิษณุโลก	19	3	18	-
เพชรบูรณ์	17	1	13	-
สุโขทัย	4	2	-	-
อุตรดิตถ์	11	2	7	1

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

หมายเหตุ เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น

(3) ช่วงอายุผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว

ช่วงอายุผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ปี 2566 สูงสุด ได้แก่ อายุ 19-35 ปี จำนวน 57 คน รองลงมา อายุ 36-59 ปี จำนวน 56 คน อายุ 60 ปีขึ้นไป 14 คน อายุ 7-12 ปี จำนวน 12 คน อายุ 13-18 ปี จำนวน 10 คน และอายุ 0-6 ปี จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 151 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 72 ช่วงอายุผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว

จังหวัด	0 - 6 ปี	7 - 12 ปี	13 - 18 ปี	19 - 35 ปี	36 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
กำแพงเพชร	-	-	-	9	14	4
ตาก	-	2	2	17	3	2
พิษณุโลก	1	3	3	12	20	1
เพชรบูรณ์	1	5	2	10	10	3
สุโขทัย	-	1	1	-	2	2
อุตรดิตถ์	-	1	2	9	7	2

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

หมายเหตุ เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น

(4) สาเหตุการกระทำความรุนแรง

หากพิจารณา ประเภทสาเหตุการกระทำความรุนแรง พบว่า จังหวัดที่มีจำนวน สูงสุด คือ พิษณุโลก จำนวน 40 คน รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 31 คน กำแพงเพชร จำนวน 27 คน ตาก จำนวน 26 คน อุตรดิตถ์ จำนวน 21 คน และ สุโขทัย จำนวน 6 คน แต่ สาเหตุการกระทำความรุนแรง 5 อันดับ สูงสุด ได้แก่ สุรา+บันดัลโทสะ จำนวน 23 คน รองลงมา ยาเสพติด จำนวน 22 คน สุรา จำนวน 16 คน ปัญหาสุขภาพจิต จำนวน 15 คน และบันดัลโทสะ จำนวน 13 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 73 ประเภทสาเหตุการกระทำความรุนแรง

สาเหตุการกระทำความรุนแรง	กำแพงเพชร	ตาก	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	สุโขทัย	อุตรดิตถ์
ยาเสพติด	5	7	3	5	1	1
สุรา	2	3	5	3	-	3
การพนัน	1	-	4	-	-	1
หย่าร้าง	1	-	3	2	-	2
หិងหวง	4	3	1	-	1	3
บันดัลโทสะ	1	1	3	1	3	4
ความเครียดทางเศรษฐกิจ	-	-	-	-	-	-
ปัญหาสุขภาพกาย	1	3	2	-	-	-
ปัญหาสุขภาพจิต	4	1	4	5	-	1
มีความรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจมากกว่า	1	1	4	2	-	1
สุรา+ยาเสพติด	2	1	2	1	-	1
หិងหวง+บันดัลโทสะ	1	2	-	-	1	-
หិងหวง+หย่าร้าง	3	-	1	2	-	3
สุรา+บันดัลโทสะ	1	4	8	9	-	1
ยาเสพติด+บันดัลโทสะ	-	-	-	1	-	-

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566)

หมายเหตุ เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น

3.2.3 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.2.3.1 สตรีกลุ่มเปราะบาง

(1) อัตราการว่างงานในสตรี

ปี 2566 อัตราว่างงานในสตรี มีจำนวนทั้งสิ้น 14,119 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 ของกำลังแรงงานงานหญิงทั้งสิ้น จำนวน 1,069,091 คน รายจังหวัดที่มีอัตราการว่างงานในสตรี สูงสุด ได้แก่ กำแพงเพชร จำนวน 4,802 คน ร้อยละ 2.27 ของกำลังแรงงานเพศหญิงจังหวัด รองลงมา สุโขทัย จำนวน 2,918 คน ร้อยละ 1.70 พิษณุโลก จำนวน 3,098 คน ร้อยละ 1.30 เพชรบูรณ์ จำนวน 2,397 คน ร้อยละ 1.06 อุตรดิตถ์ จำนวน 442 คน ร้อยละ 0.47 และ ตาก จำนวน 462 คน ร้อยละ 0.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 74 อัตราการว่างงานในสตรี

จังหวัด	กำลังแรงงานเพศหญิง	ผู้ว่างงานเพศหญิง	อัตราการว่างงานในสตรี
กำแพงเพชร	211,104	4,802	2.27
ตาก	128,531	462	0.36
พิษณุโลก	238,348	3,098	1.30
เพชรบูรณ์	226,393	2,397	1.06
สุโขทัย	171,569	2,918	1.70
อุตรดิตถ์	93,146	442	0.47

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

(2) ลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง

ปี 2566 จำนวนสตรีที่ถูกเลิกจ้าง จากปี 2563-2566 พบว่า ปี 2564 ลดลงจากปี 2563 จาก 844 คน ลดลงเป็น 126 คน คิดเป็นร้อยละ 14.93 และกลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2565 จำนวน 233 คน และปี 2566 จำนวน 338 คน หากพิจารณารายจังหวัด จังหวัดที่สตรีถูกเลิกจ้างมากที่สุด ได้แก่ ตาก จำนวน 804 คน รองลงมา พิษณุโลก จำนวน 261 คน สุโขทัย จำนวน 127 คน เพชรบูรณ์ จำนวน 95 คน กำแพงเพชร จำนวน 93 คน และอุตรดิตถ์ จำนวน 71 คน ตามลำดับ ดังตารางที่ 71

ตารางที่ 75 จำนวนลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง

จังหวัด	ปี 2563			ปี 2564			ปี 2565			ปี 2566		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	10	3	13	44	2	46	15	1	16	13	5	18
ตาก	145	362	507	10	5	15	32	44	76	98	108	206
พิษณุโลก	59	54	113	14	18	32	31	35	66	27	23	50
เพชรบูรณ์	38	2	40	7	1	8	18	-	18	16	13	29
สุโขทัย	67	2	69	10	2	12	30	2	32	6	8	14
อุตรดิตถ์	6	6	12	8	5	13	21	4	25	13	8	21

ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (2566)

ขณะที่ สัดส่วนของลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง ตั้งแต่ปี 2563-2566 จังหวัดที่สัดส่วนสตรีที่ถูกเลิกจ้างเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ตาก ร้อยละ 71.40 ในปี 2565 และต่ำสุด สุโขทัย ร้อยละ 2.90 หากพิจารณารายจังหวัด สัดส่วนที่สตรีที่ถูกเลิกจ้าง สูงสุด ได้แก่ ตาก เฉลี่ยร้อยละ 53.76 รองลงมา พิษณุโลก ร้อยละ 50.77 อุตรดิตถ์ ร้อยละ 35.64 สุโขทัย ร้อยละ 20.74 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 15.58 และ กำแพงเพชร ร้อยละ 15.37 ตามลำดับ

ตารางที่ 76 สัดส่วนของลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง

จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	23.08	4.35	6.25	27.78
ตาก	71.40	33.33	57.89	52.43
พิษณุโลก	47.79	56.25	53.03	46.00
เพชรบูรณ์	5.00	12.50	-	44.83
สุโขทัย	2.90	16.67	6.25	57.14
อุตรดิตถ์	50.00	38.46	16.00	38.10

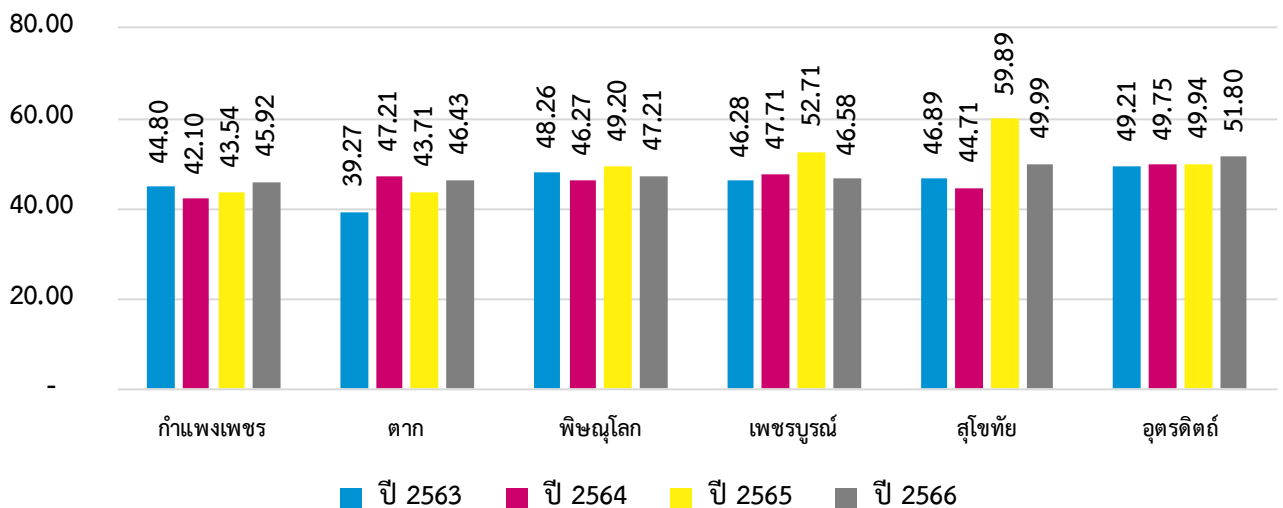
ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (2566)

3.2.3.2 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

(1) อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย

ในประเด็นความเสมอภาคระหว่างเพศ พบว่า อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย ในปี 2566 มีสัดส่วนของแรงงานในระบบเพศหญิง มีแนวโน้มที่ดีขึ้นในทุกปี โดยเฉลี่ยต่ำสุด-สูงสุด อยู่ระหว่าง 39.27 – 59.89 ตั้งแต่ ปี 2563-2566 ทุกจังหวัดมีแนวโน้มอัตราแรงงานหญิงต่อชายเพิ่มขึ้นทุกจังหวัด ดังภาพที่ 18

อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 18 อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย

ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

(2) สตรีและองค์กรที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

จากข้อมูล พบว่า จำนวนสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประเภทบุคคล มีจำนวน 1,221,115 คน และองค์กร 5,870 แห่ง ดังตารางที่ 77

ตารางที่ 77 สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

จังหวัด	องค์กร (หน่วย : แห่ง)	บุคคล (หน่วย : คน)
กำแพงเพชร	800	195,084
ตาก	658	155,841
พิษณุโลก	1,124	244,503
เพชรบูรณ์	1,606	294,598
สุโขทัย	990	168,641
อุตรดิตถ์	692	162,448

ที่มา : สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

3.2.4 เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

สำหรับเครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่า มีศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ทั้งสิ้น 533 แห่ง ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนที่จดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ 11 แห่ง และ ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล (ศปก.ต.) 37 แห่ง

ตารางที่ 78 เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

จังหวัด	ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)	ศพค. ที่จดทะเบียนเป็นองค์กร สาธารณะประโยชน์	ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรง ในครอบครัวระดับตำบล (ศปก.ต.)
กำแพงเพชร	74	-	4
ตาก	68	2	12
พิษณุโลก	95	-	12
เพชรบูรณ์	127	1	6
สุโขทัย	90	5	1
อุตรดิตถ์	79	3	2

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2566)

3.3 ด้านผู้สูงอายุ

3.3.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ

(1) จำนวนผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ และกลุ่มอายุ

ในปี 2566 ผู้สูงอายุมีจำนวนทั้งสิ้น 872,797 คน เมื่อจำแนกผู้สูงอายุตามช่วงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุ 60 – 69 ปี จำนวน 490,185 คน รองลงมาคือ 70 – 79 ปี จำนวน 262,521 คน และ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 120,091 คน ตามลำดับ จังหวัดที่มีผู้สูงอายุ มากที่สุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ จำนวน

203,724 คน รองลงมา พิษณุโลก จำนวน 187,203 คน กำแพงเพชร จำนวน 146,062 คน สุโขทัย จำนวน 137,913 คน อุตรดิตถ์ จำนวน 109,207 คน และ ตาก จำนวน 88,688 คน ตามลำดับ ดังตารางที่ 79

ตารางที่ 79 จำนวนผู้สูงอายุ

จังหวัด	60 - 69 ปี			70 - 79 ปี			80 ปีขึ้นไป		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	38,141	44,410	82,551	19,827	24,256	44,083	7,812	11,616	19,428
ตาก	23,772	26,710	50,482	12,043	14,226	26,269	5,047	6,890	11,937
พิษณุโลก	48,601	56,825	105,426	24,346	31,407	55,753	10,291	15,733	26,024
เพชรบูรณ์	52,255	61,690	113,945	26,969	34,081	61,050	11,478	17,251	28,729
สุโขทัย	34,968	41,875	76,843	17,949	24,259	42,208	6,937	11,925	18,862
อุตรดิตถ์	27,865	33,073	60,938	14,705	18,453	33,158	5,962	9,149	15,111

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

(2) สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

ในปี 2566 ประเทศไทยจัดเป็นสังคมผู้สูงอายุ โดยสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรรายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่เข้าสู่สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.8 มี 5 จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ ร้อยละ 24.84 รองลงมา สุโขทัย ร้อยละ 23.87 พิษณุโลก ร้อยละ 22.24 เพชรบูรณ์ ร้อยละ 21.06 และ กำแพงเพชร ร้อยละ 20.72 ตามลำดับ มีเพียงจังหวัดเดียว คือตาก ที่ยังไม่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ แต่เข้าสู่สังคมสูงอายุ ร้อยละ 12.82

ตารางที่ 80 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

จังหวัด	จำนวนประชากร	จำนวนผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป	สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร	ลักษณะของสังคม
กำแพงเพชร	704,948	146,062	20.72	สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์
ตาก	691,714	88,688	12.82	สังคมสูงอายุ
พิษณุโลก	841,729	187,203	22.24	สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์
เพชรบูรณ์	967,421	203,724	21.06	สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์
สุโขทัย	577,866	137,913	23.87	สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์
อุตรดิตถ์	439,629	109,207	24.84	สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

*ลักษณะของสังคมสูงอายุ คือ สัดส่วนของผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 10

**ลักษณะของสังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ คือ สัดส่วนของผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20

3.3.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.3.2.1 ผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคม

การคัดกรองผู้สูงอายุโดยสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ในปี 2563 - 2566 ที่ผ่านมา พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 2,294,672 คน โดย ปี 2566 มีผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคม จำนวน 641,052 คน รองลงมา ปี 2564 จำนวน 574,641 คน ปี 2565 จำนวน 514,411 คน และ ปี 2563 จำนวน 105,874 คน ตามลำดับ โดย ผู้สูงอายุตัดสังคมสูงสุด จำนวน 2,240,489 คน รองลงมา ผู้สูงอายุตัดบ้าน จำนวน 42,595 คน และ ผู้สูงอายุตัดเตียง จำนวน 11,588 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 81 การคัดกรองผู้สูงอายุตัดสังคม ตัดบ้าน ตัดเตียง

จังหวัด	ปี 2563				ปี 2564				ปี 2565				ปี 2566			
	ตัดสังคม	ตัดบ้าน	ตัดเตียง	รวมคัดกรอง	ตัดสังคม	ตัดบ้าน	ตัดเตียง	รวมคัดกรอง	ตัดสังคม	ตัดบ้าน	ตัดเตียง	รวมคัดกรอง	ตัดสังคม	ตัดบ้าน	ตัดเตียง	รวมคัดกรอง
กำแพงเพชร	103,752	1,655	467	105,874	107,535	1,912	473	109,920	67,011	855	322	68,188	103,254	1,171	343	104,768
ตาก	61,809	1,088	310	63,207	65,038	1,482	365	66,885	64,675	1,175	296	66,146	66,657	1,427	345	68,429
พิษณุโลก	118,964	1,672	819	121,455	123,754	1,536	736	126,026	115,711	1,362	594	117,667	136,353	1,168	675	138,196
เพชรบูรณ์	109,517	2,994	603	113,114	102,607	2,915	532	106,054	95,668	3,399	546	99,613	132,349	4,357	1,207	137,913
สุโขทัย	83,642	1,858	385	85,885	77,636	1,807	370	79,813	78,254	1,741	360	80,355	99,876	1,492	382	101,750
อุดรดิตถ์	73,616	1,135	282	75,033	84,176	1,373	394	85,943	80,496	1,575	371	82,442	88,139	1,446	411	89,996

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

สัดส่วนผู้สูงอายุตัดสังคม ตัดบ้าน ตัดเตียง ตั้งแต่ปี 2563-2566 จังหวัดที่มีผู้สูงอายุตัดเตียง สูงสุด ร้อยละ 0.88,0.67,0.58 และ 0.55 ในปี 2566,2563,2564 และ 2565 ตามลำดับ ทั้งนี้ ในอนาคตหากสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น อาจทำให้แนวโน้มผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้เพิ่มขึ้น ดังตารางที่ 82

ตารางที่ 82 สัดส่วนผู้สูงอายุตัดสังคม ตัดบ้าน ตัดเตียง

จังหวัด	ปี 2563			ปี 2564			ปี 2565			ปี 2566		
	ตัดสังคม	ตัดบ้าน	ตัดเตียง	ตัดสังคม	ตัดบ้าน	ตัดเตียง	ตัดสังคม	ตัดบ้าน	ตัดเตียง	ตัดสังคม	ตัดบ้าน	ตัดเตียง
กำแพงเพชร	98.00	1.56	0.44	97.83	1.74	0.43	98.27	1.25	0.47	98.55	1.12	0.33
ตาก	97.79	1.72	0.49	97.24	2.22	0.55	97.78	1.78	0.45	97.41	2.09	0.50
พิษณุโลก	97.95	1.38	0.67	98.20	1.22	0.58	98.34	1.16	0.50	98.67	0.85	0.49
เพชรบูรณ์	96.82	2.65	0.53	96.75	2.75	0.50	96.04	3.41	0.55	95.97	3.16	0.88
สุโขทัย	97.39	2.16	0.45	97.27	2.26	0.46	97.39	2.17	0.45	98.16	1.47	0.38
อุดรดิตถ์	98.11	1.51	0.38	97.94	1.60	0.46	97.64	1.91	0.45	97.94	1.61	0.46

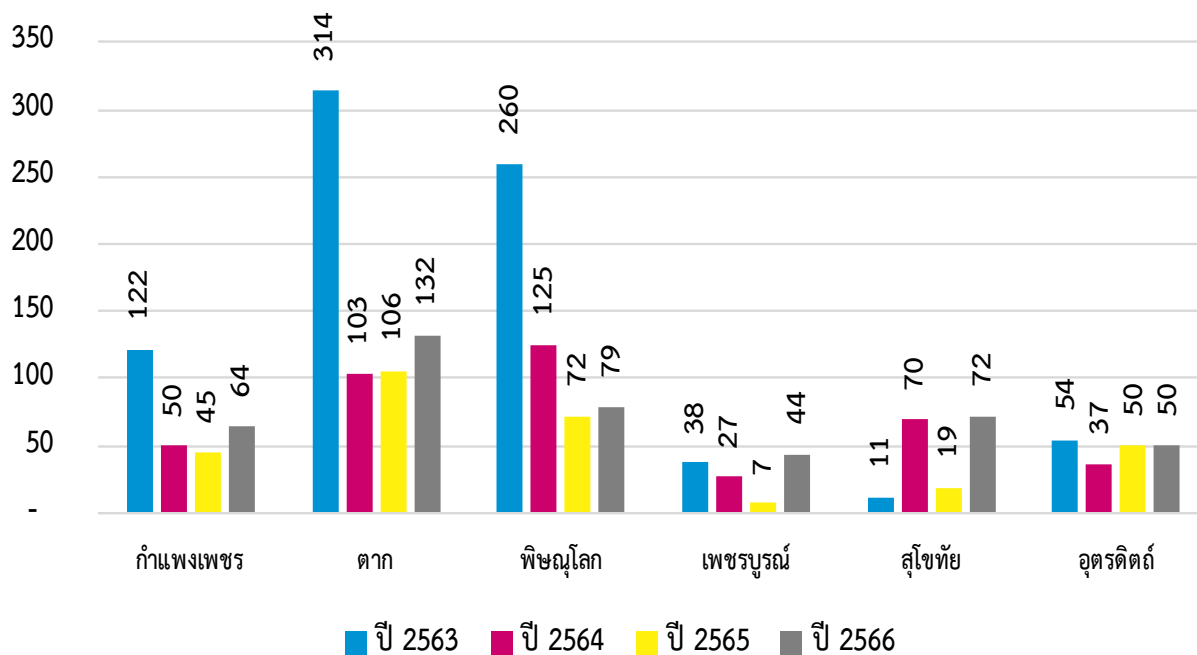
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

3.3.2.2 การทำงานของผู้สูงอายุ

(1) ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,951 คน โดย ปี 2563 มีจำนวนสูงสุด จำนวน 799 คน รองลงมา ปี 2564 จำนวน 412 คน ปี 2566 จำนวน 441 คน และ ปี 2565 จำนวน 299 คน หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ มากที่สุด ได้แก่ ตาก จำนวน 655 คน คิดเป็นร้อยละ 33.57 ของจำนวนผู้สูงอายุที่กู้ยืมเงินประกอบอาชีพทั้งสิ้น รองลงมา พิษณุโลก จำนวน 536 คน ร้อยละ 27.47 กำแพงเพชร จำนวน 281 คน ร้อยละ 14.40 อุตรดิตถ์ จำนวน 192 คน ร้อยละ 9.84 สุโขทัย จำนวน 172 คน ร้อยละ 8.82 และ เพชรบูรณ์ จำนวน 116 คน ร้อยละ 5.95 ตามลำดับ

ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 19 ผู้สูงอายุที่กู้ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

(2) แรงงานผู้สูงอายุต่อผู้มีงานทำทั้งหมด

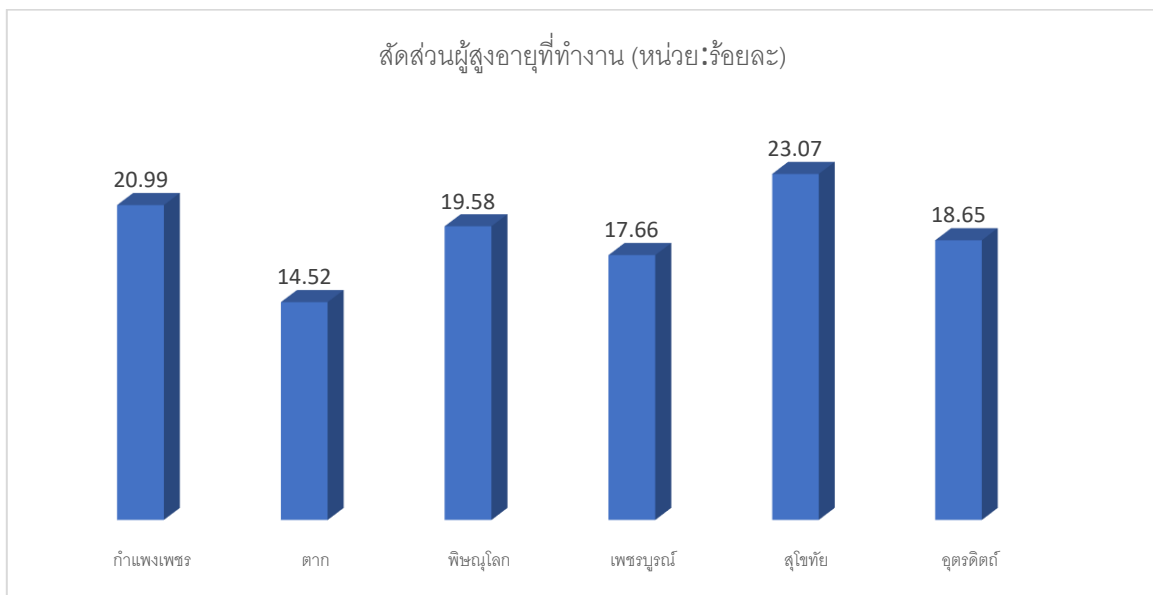
ปี 2566 ผู้มีงานทำทั้งหมด จำนวน 2,275,756 คน และมีผู้สูงอายุที่ทำงาน จำนวนทั้งสิ้น 1,055,965 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40 ของผู้มีงานทำทั้งหมด และสัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานเฉลี่ยร้อยละ 46.52 หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า ผู้สูงอายุที่ทำงานสูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก รองลงมา เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์ ตามลำดับ

ตารางที่ 83 ผู้มีงานทำและผู้สูงอายุที่ทำงาน

จังหวัด	ผู้มีงานทำทั้งหมด			ผู้สูงอายุที่ทำงาน			สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงาน หน่วย : ร้อยละ
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
กำแพงเพชร	226,247	208,314	434,562	45,783	45,453	91,236	20.99
ตาก	158,564	129,413	287,977	24,190	41,819	17,629	14.52
พิษณุโลก	272,396	236,316	508,711	54,505	45,108	99,612	19.58
เพชรบูรณ์	265,851	215,055	480,907	47,649	37,278	84,927	17.66
สุโขทัย	184,431	166,112	350,543	40,786	40,082	80,868	23.07
อุตรดิตถ์	119,251	93,805	213,056	22,702	17,036	39,738	18.65

ที่มา : โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรกลุ่มสถิติแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

ส่วนสัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงาน ปี 2566 รายจังหวัด สูงสุด ได้แก่ อุตรดิตถ์ ร้อยละ 48.36 รองลงมา เพชรบูรณ์ ร้อยละ 47.95 ตาก ร้อยละ 46.47 กำแพงเพชร ร้อยละ 46.30 พิษณุโลก ร้อยละ 45.36 และ สุโขทัย ร้อยละ 44.66 ตามลำดับ ดังตารางภาพที่ 20

ภาพที่ 20 สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงาน

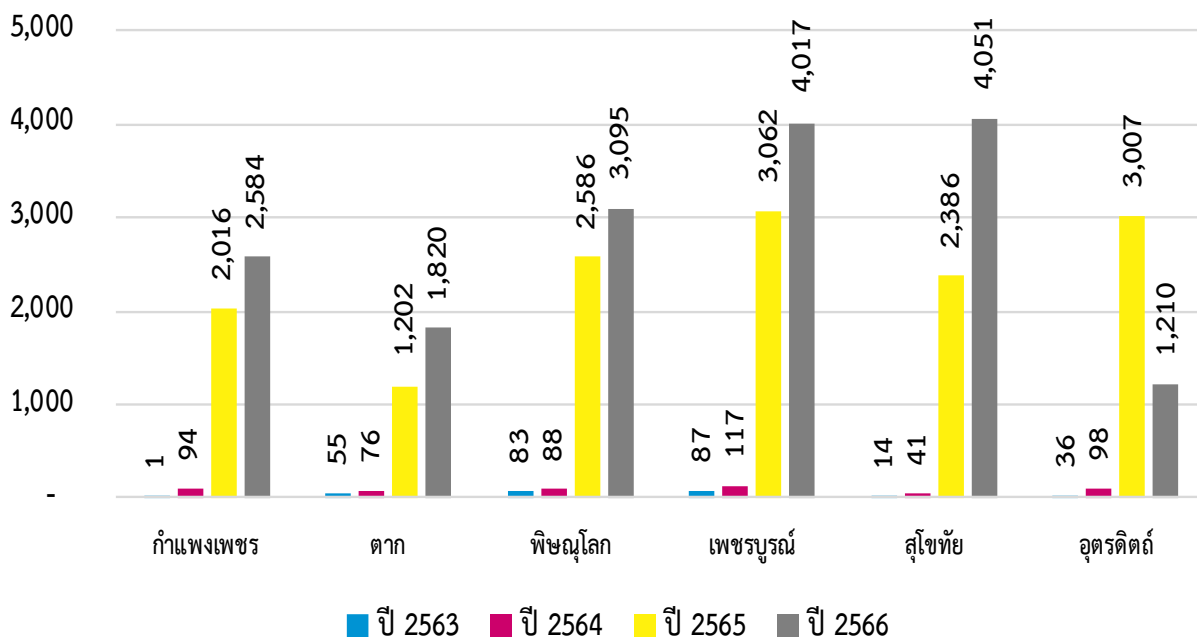
ที่มา : โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรกลุ่มสถิติแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

3.3.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

(1) ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี

ตั้งแต่ ปี 2563-2566 เห็นได้ชัดว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี เพิ่มขึ้น โดย ปี2563 มีจำนวน 276 คน ปี 2564 จำนวน 514 คน ปี 2565 จำนวน 14,259 คน และ ปี 2566 จำนวน 16,777 คน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญต่อการสงเคราะห์ในกรณีดังกล่าว ดังภาพที่21

ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี (หน่วย : คน)

ภาพที่ 21 ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

(2) การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก

การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก มีจำนวนทั้งสิ้น 952 คน จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่ได้รับการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ มากที่สุด จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 25.63 ของผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก รองลงมา สุโขทัย จำนวน 174 คน ร้อยละ 18.28 เพชรบูรณ์ จำนวน 145 คน ร้อยละ 15.23 อุตรดิตถ์ จำนวน 148 คน ร้อยละ 15.55 กำแพงเพชร จำนวน 132 คน ร้อยละ 13.87 และพิษณุโลก จำนวน 109 คน ร้อยละ 11.45 ตามลำดับ

ตารางที่ 84 การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก

จังหวัด	การสงเคราะห์ผู้สูงอายุ (หน่วย : คน)
กำแพงเพชร	132
ตาก	244
พิษณุโลก	109
เพชรบูรณ์	145
สุโขทัย	174
อุตรดิตถ์	148

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

(3) เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาเครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ พบว่า ในปี 2566 มีจำนวนผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนคลังปัญญาผู้สูงอายุ 2,723 คน มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.) 155 แห่ง และโรงเรียนผู้สูงอายุ 205 แห่ง

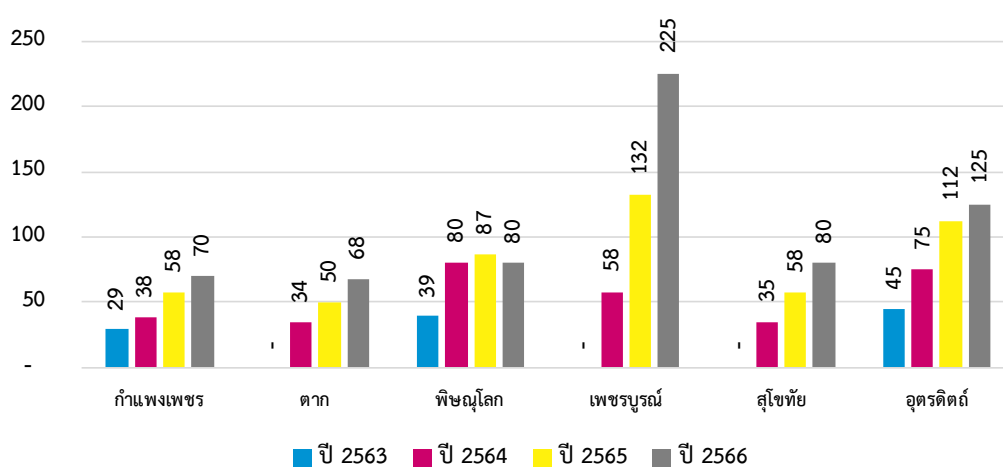
ตารางที่ 85 เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ

จังหวัด	คลังปัญญาผู้สูงอายุ (คน)	ศพอส. (แห่ง)	โรงเรียนผู้สูงอายุ (แห่ง)
กำแพงเพชร	584	30	25
ตาก	323	24	37
พิษณุโลก	233	35	50
เพชรบูรณ์	305	13	5
สุโขทัย	496	20	47
อุตรดิตถ์	782	33	41

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

ปี 2563-2566 การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุมีจำนวนทั้งสิ้น 1,581 คน ผู้สูงอายุที่ได้รับการปรับสภาพที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปี 2563 จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 7.34 ของผู้สูงอายุที่ได้รับการปรับสภาพที่อยู่อาศัยทั้งสิ้น ปี 2564 จำนวน 320 คน ร้อยละ 20.24 ปี 2565 จำนวน 497 คน ร้อยละ 31.44 และปี 2566 จำนวน 648 คน ร้อยละ 40.99 หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่ได้รับการปรับสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ สูงสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ จำนวน 416 คน คิดเป็นร้อยละ 26.31 ของของผู้สูงอายุที่ได้รับการปรับสภาพที่อยู่อาศัยทั้งสิ้น อุตรดิตถ์ จำนวน 357 คน ร้อยละ 22.58 พิษณุโลก จำนวน 286 คน ร้อยละ 18.09 กำแพงเพชร จำนวน 195 คน ร้อยละ 12.33 สุโขทัย จำนวน 174 คน ร้อยละ 11.01 และ ตาก จำนวน 153 คน ร้อยละ 9.68 ตามลำดับ ดังภาพที่ 22

การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 22 การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566)

ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,958,202 คน และ ข้อมูลกรมบัญชีกลาง พบว่า สถิติย้อนหลัง 4 ปี ปี 2566 มีผู้สูงอายุได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สูงสุด จำนวน 780,042 คน คิดเป็นร้อยละ 26.37 ของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยทั้งสิ้น รองลงมา ปี 2565 จำนวน 756,754 คน ร้อยละ 25.58 ปี 2564 จำนวน 727,443 คน ร้อยละ 24.59 และปี 2563 จำนวน 693,963 คน ร้อยละ 23.46 แต่ จังหวัดที่มีผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สูงสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ จำนวน 692,783 คน ร้อยละ 23.42 ของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยทั้งสิ้น รองลงมา พิษณุโลก จำนวน 605,139 คน ร้อยละ 20.46 กำแพงเพชร จำนวน 505,773 คน ร้อยละ 17.10 สุโขทัย จำนวน 484,237 คน ร้อยละ 16.37 อุดรดิตถ์ จำนวน 375,236 คน ร้อยละ 12.68 และ ตาก จำนวน 295,034 คน ร้อยละ 9.97 ตามลำดับ

สถานการณ์แนวโน้มผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนั้นเพิ่มสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุ สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐได้มากขึ้น

ตารางที่ 86 ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	118,556	124,372	129,392	133,453
ตาก	69,124	72,466	75,479	77,965
พิษณุโลก	141,531	148,727	154,929	159,952
เพชรบูรณ์	162,527	170,571	177,213	182,472
สุโขทัย	113,657	118,969	123,854	127,757
อุดรดิตถ์	88,568	92,338	95,887	98,443

ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2566)

3.4 ด้านคนพิการ

3.4.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ

(1) คนพิการต่อประชากร จำแนกช่วงอายุ

ปี 2566 จำนวนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน มีจำนวนทั้งสิ้น 180,814 คน แบ่งเป็นช่วงอายุ ดังนี้ อายุ 0-6 ปี จำนวน 1,012 คน คิดเป็นร้อยละ 0.56 อายุ 7-17 ปี จำนวน 6,091 คน ร้อยละ 3.37 อายุ 18-25 ปี 5,852 คน ร้อยละ 3.24 อายุ 26-59 ปี จำนวน 56,767 คน ร้อยละ 31.40 และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 111,092 คน 61.44 ดังตารางที่ 87

ตารางที่ 87 จำนวนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน

จังหวัด	0 - 6 ปี			7 - 17 ปี			18 - 25 ปี			26 - 59 ปี			60 ปีขึ้นไป		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	109	53	162	550	323	873	648	359	1,007	6,238	4,295	10,533	8,657	10,758	19,415
ตาก	107	54	161	693	415	1,108	663	381	1,044	3,924	2,783	6,707	5,432	6,067	11,499
พิษณุโลก	130	60	190	774	439	1,213	660	409	1,069	6,663	4,690	11,353	9,764	13,521	23,285
เพชรบูรณ์	158	85	243	927	546	1,473	827	493	1,320	8,079	5,013	13,092	8,943	10,577	19,520
สุโขทัย	64	47	111	398	258	656	421	266	687	5,211	3,728	8,939	8,625	13,232	21,857
อุตรดิตถ์	96	49	145	520	248	768	451	274	725	3,691	2,452	6,143	6,508	9,008	15,516

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

ข้อมูลจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตั้งแต่ ปี2563-2566 พบว่า สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน มีแนวโน้มสัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2563 มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 3.88 ปี2564 เฉลี่ยร้อยละ 3.95 ปี2565 เฉลี่ยร้อยละ 4.10 และปี 2566 เฉลี่ยร้อยละ 4.41 ตามลำดับ

หากพิจารณารายจังหวัด ตั้งแต่ ปี2563-2566 สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อุตรดิตถ์ เฉลี่ยร้อยละ 5.02 รองลงมา สุโขทัย เฉลี่ยร้อยละ 4.91 กำแพงเพชร เฉลี่ยร้อยละ 4.35 พิษณุโลก เฉลี่ยร้อยละ 3.92 เพชรบูรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 3.50 และตาก น้อยสุด เฉลี่ยร้อยละ 2.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 88 สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน

จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	4.23	4.28	4.36	4.54
ตาก	2.68	2.75	2.81	2.97
พิษณุโลก	3.61	3.70	3.97	4.41
เพชรบูรณ์	3.38	3.43	3.52	3.68
สุโขทัย	4.55	4.64	4.88	5.58
อุตรดิตถ์	4.81	4.91	5.06	5.30

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

(2) สัดส่วนผู้สูงอายุที่มีความพิการ

ปี 2566 จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีความพิการ สูงสุด ได้แก่ สุโขทัย ร้อยละ 15.85 รองลงมา อุตรดิตถ์ ร้อยละ 14.21 กำแพงเพชร ร้อยละ 13.29 ตาก ร้อยละ 12.97 พิษณุโลก ร้อยละ 12.44 และ เพชรบูรณ์ ร้อยละ 9.58

ตารางที่ 89 สัดส่วนผู้สูงอายุที่มีความพิการ

จังหวัด	จำนวนผู้สูงอายุ	จำนวนผู้สูงอายุจดทะเบียนคนพิการ	สัดส่วนผู้สูงอายุที่มีความพิการ
กำแพงเพชร	146,062	19,415	13.29
ตาก	88,688	11,499	12.97
พิษณุโลก	187,203	23,285	12.44
เพชรบูรณ์	203,724	19,520	9.58
สุโขทัย	137,913	21,857	15.85
อุตรดิตถ์	109,207	15,516	14.21

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

(2) คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

เมื่อพิจารณาคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ พบว่า ในปี 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 180,815 คน ส่วนใหญ่ เป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 107,541 คน คิดเป็นร้อยละ 59.48 รองลงมาคือ ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 27,294 คน ร้อยละ 15.09 ทางการเห็น จำนวน 13,316 คน ร้อยละ 7.36 ทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 11,176 คน ร้อยละ 6.18 ทางสติปัญญา จำนวน 10,937 คน ร้อยละ 6.07 พิการมากกว่า 1 ประเภท จำนวน 8242 คน ร้อยละ 4.56 ทางการเรียนรู้ จำนวน 1,215 คน ร้อยละ 0.67 ทางออทิสติก จำนวน 1,091 คน ร้อยละ 0.63 และไม่ระบุ จำนวน 3 คน ร้อยละ 0.002 ตามลำดับ ดังตารางที่ 90

จังหวัดที่มีคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก รองลงมา เพชรบูรณ์ สุโขทัย กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ และ ตาก ตามลำดับ

ตารางที่ 90 คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

ประเภทความพิการ	กำแพงเพชร	ตาก	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	สุโขทัย	อุตรดิตถ์
ทางการเห็น	2,088	1,278	2,136	3,191	2,586	2,037
ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	4,576	4,706	4,718	4,917	4,769	3,608
ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	19,852	10,264	23,892	19,400	20,541	13,592
ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	1,693	1,355	2,111	3,233	1,695	1,089
ทางสติปัญญา	1,985	1,343	2,300	2,653	1,267	1,389
ทางการเรียนรู้	103	364	186	240	57	265
ทางออทิสติก	130	177	236	230	97	221
พิการมากกว่า 1 ประเภท	1,563	1,031	1,531	1,784	1,236	1,097
ไม่ระบุ	-	1	-	-	2	-

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

3.4.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.4.2.1 การศึกษาของคนพิการ

(1) นักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

ในปี 2565 มีจำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม ทั้งสิ้น 29,314 คน โดยแบ่งเป็นอนุบาล 43 คน ประถมศึกษา 10,074 คน มัธยมศึกษา 4,540 คน และคนพิการเรียนร่วม จำนวน 14,657 คน ดังตารางที่ 91

ตารางที่ 91 จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

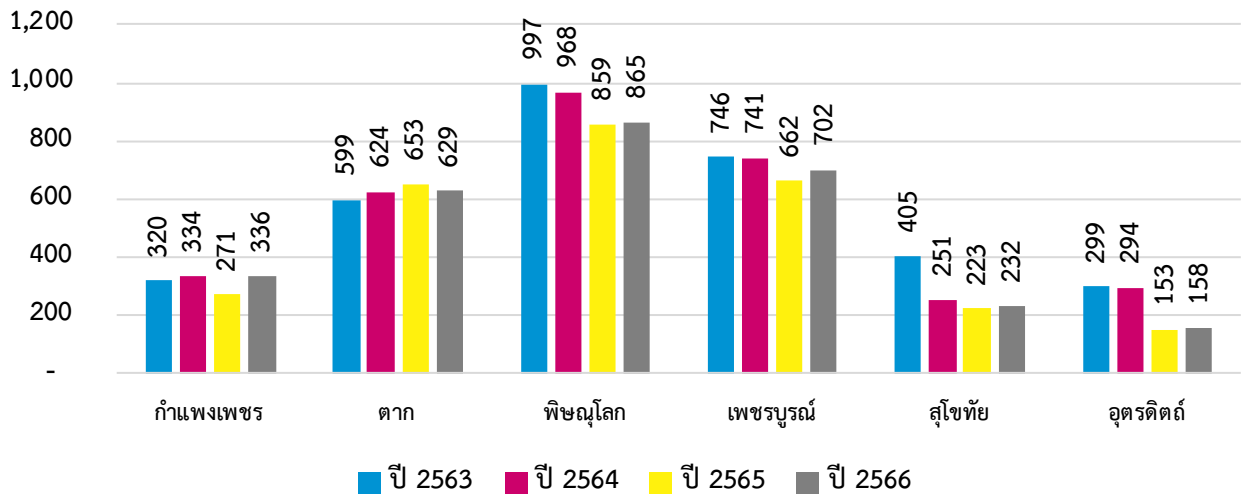
จังหวัด	อนุบาล			ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			คนพิการเรียนร่วม		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	6	3	9	1,006	392	1,398	308	118	426	1,320	513	1,833
ตาก	3	1	4	1,098	460	1,558	465	197	662	1,566	658	2,224
พิษณุโลก	5	1	6	1,598	681	2,279	968	356	1,324	2,571	1,038	3,609
เพชรบูรณ์	3	1	4	1,366	587	1,953	868	329	1,197	2,237	917	3,154
สุโขทัย	6	1	7	1,127	502	1,629	430	158	588	1,563	661	2,224
อุดรดิตถ์	9	4	13	864	393	1,257	262	81	343	1,135	478	1,613

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีการศึกษา 1/2566)

(2) คนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ

จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 12,321 คน พบว่า ปี 2563 มีคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ จำนวน 3,366 คน คิดเป็นร้อยละ 27.32 รองลงมา ปี 2564 จำนวน 3,212 คน ร้อยละ 26.07 ปี 2565 จำนวน 2,821 คน ร้อยละ 22.90 และ ปี 2566 จำนวน 2,922 คน ร้อยละ 23.72 และจังหวัดที่มีคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก จำนวน 3,689 คน คิดเป็นร้อยละ 29.94 รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 2,851 คน ร้อยละ 13.37 ตาก จำนวน 2,505 คน ร้อยละ 20.33 กำแพงเพชร จำนวน 1,261 คน ร้อยละ 5.91 สุโขทัย จำนวน 1,111 คน ร้อยละ 5.21 และ น้อยสุด อุดรดิตถ์ จำนวน 904 คน ร้อยละ 4.24 ตามลำดับ ดังภาพที่ 23

จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 23 จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ

ที่มา : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566)

3.4.2.2 การทำงานของคนพิการ

(1) สถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

ข้อมูลในปี 2566 พบว่า มีสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป จำนวน 149 แห่ง เมื่อคำนวณอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน พบว่า จะต้องรับจำนวนทั้งหมด 410 คน

ตารางที่ 92 การรับคนพิการเข้าทำงาน

จังหวัด	สถานประกอบการมีลูกจ้าง 100 คน ขึ้นไป (แห่ง)	อัตราส่วนรับคนพิการเข้าทำงาน (คน)
กำแพงเพชร	25	46
ตาก	50	151
พิษณุโลก	38	90
เพชรบูรณ์	18	58
สุโขทัย	8	15
อุตรดิตถ์	10	50

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

(2) สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน

อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน จากจำนวนสถานประกอบการทั้งหมด พบว่า มีสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จำนวน 2 แห่ง และปฏิบัติตามกฎหมายแต่ไม่ครบอัตราส่วน จำนวน 4 แห่ง ทั้งนี้ สวนใหญ่จะรับคนพิการเข้าทำงานตาม มาตรา 33 จำนวน 121 แห่ง นอกจากนั้น ส่งเงินเข้ากองทุนฯ ตามมาตรา 34 จำนวน 4 แห่ง ให้สัมปทานฯตามมาตรา 35 จำนวน 3 แห่ง ดังตารางที่ 93

ตารางที่ 93 สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน

สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน	กำแพงเพชร	ตาก	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	สุโขทัย	อุตรดิตถ์
รับคนพิการเข้าทำงานตาม ม.33	22	42	30	13	6	8
ส่งเงินเข้ากองทุนฯ ตาม ม.34	-	2	1	-	1	-
ให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	3	-	1	1	-	1
รับคนพิการตาม ม.33 และให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	-	1	1	-	-	-
ส่งเงินตาม ม.34 และให้สัมปทาน ตาม ม.35	-	-	-	-	-	-
รับคนพิการ ตาม ม.33 ส่งเงิน ตาม ม.34 และให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	-	-	-	-	-	-
ปฏิบัติตามกฎหมายแต่ไม่ครบอัตราส่วน	-	2	1	-	-	1
ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย	-	-	-	2	-	-

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

3.4.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ

เครือข่ายด้านคนพิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 569 แห่ง แบ่งเป็นศูนย์บริการคนพิการจังหวัด 6 ศูนย์ ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป จำนวน 440 ศูนย์ และองค์กรด้านคนพิการ จำนวน 123 องค์กร

ตารางที่ 94 เครือข่ายด้านคนพิการ

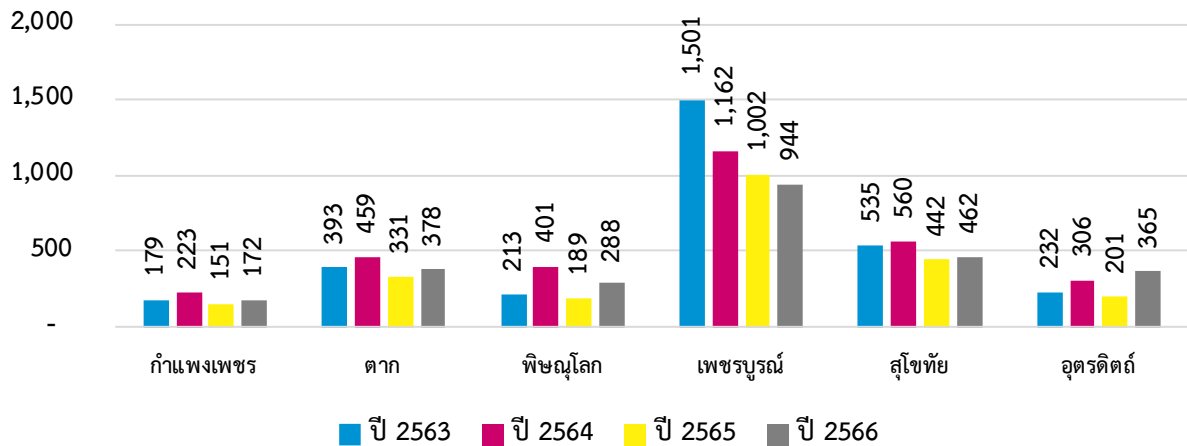
จังหวัด	ศูนย์บริการคนพิการจังหวัด	ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป	องค์กรด้านคนพิการ
กำแพงเพชร	1	20	18
ตาก	1	76	36
พิษณุโลก	1	61	42
เพชรบูรณ์	1	132	8
สุโขทัย	1	82	8
อุตรดิตถ์	1	69	11

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

ตั้งแต่ ปี 2563-2566 การให้บริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 11,089 คน โดยจังหวัดที่มีการให้บริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สูงสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ จำนวน 4,609 คน รองลงมา สุโขทัย จำนวน 1,999 คน ตาก จำนวน 1,561 คน อุตรดิตถ์ จำนวน 1,104 คน พิษณุโลก จำนวน 1,091 คน และกำแพงเพชร น้อยสุด จำนวน 725 คน หากพิจารณาตาม

ปี พ.ศ. พบว่า ปี 2563 มีจำนวน 3,053 คน มากที่สุด รองลงมา ปี 2564 จำนวน 3,111 คน ปี 2566 จำนวน 2,609 คน และ ปี2565 น้อยสุด จำนวน 2,316 คน ตามลำดับ

การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 24 การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

ส่วน การจัดบริการสำหรับคนพิการ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 646 คน โดยแยกเป็น การให้บริการกายอุปกรณ์ จำนวน 30 คน บริการผู้ช่วยคนพิการ จำนวน 176 คน บริการคนพิการ 434 คน และ บริการล่ามภาษามือ จำนวน 6 คน และจังหวัดที่มีการจัดให้บริการสำหรับคนพิการ สูงสุด ได้แก่ อุดรดิตถ์ จำนวน 161 คน รองลงมา กำแพงเพชร จำนวน 118 คน สุโขทัย จำนวน 123 คน เพชรบูรณ์ จำนวน 120 คน ตาก จำนวน 92 คน และ ตาก จำนวน 54 คน ตามลำดับ ดังตารางที่ 95

ตารางที่ 95 การจัดบริการสำหรับคนพิการ

จังหวัด	การให้บริการกายอุปกรณ์ (คน)	บริการผู้ช่วยคนพิการ (PA)	บริการคนพิการ (คน)	บริการล่ามภาษามือ (คน)
กำแพงเพชร	12	18	86	2
ตาก	10	22	59	1
พิษณุโลก	-	27	25	2
เพชรบูรณ์	10	28	81	1
สุโขทัย	10	37	76	-
อุดรดิตถ์	10	44	107	-

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566)

ข้อมูลจากกรมบัญชีกลาง ตั้งแต่ ปี 2563-2566 จำนวนผู้ได้รับเบี้ยคนพิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 672,141 คน โดยปีที่มีจำนวนผู้รับเบี้ยความพิการ สูงสุด ได้แก่ ปี 2566 จำนวน 176,519 คน คิดเป็นร้อยละ 26.26 รองลงมา ปี 2565 จำนวน 167,869 คน ร้อยละ 24.98 ปี 2564 จำนวน 165,752 คน ร้อยละ 24.66 และปี

2563 จำนวน 162,001 ร้อยละ 24.10 ตามลำดับ และ จังหวัดที่มีจำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ มากสุด ได้แก่ เพชรบูรณ์ จำนวน 137,182 คิดเป็นร้อยละ 20.41 รองลงมา พิษณุโลก จำนวน 130,572 คน ร้อยละ 19.43 กำแพงเพชร จำนวน 125,382 คน ร้อยละ 18.65 สุโขทัย จำนวน 114,282 คน ร้อยละ 17.00 อุตรดิตถ์ จำนวน 88,727 คน ร้อยละ 13.20 และตาก จำนวน 75,996 คน ร้อยละ 11.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 96 จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ

จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กำแพงเพชร	31,018	31,365	31,352	31,647
ตาก	18,150	18,764	19,083	19,999
พิษณุโลก	30,651	31,493	32,589	35,839
เพชรบูรณ์	33,515	34,252	34,366	35,049
สุโขทัย	27,047	27,690	28,173	31,372
อุตรดิตถ์	21,620	22,188	22,306	22,613

ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2566)

สำหรับสัดส่วนคนพิการรับเบี้ยคนพิการ ปี 2566 มีจำนวนคนพิการทั้งสิ้น 180,815 คน ได้รับเบี้ยความพิการทั้งสิ้น 176,519 คน โดยสัดส่วนคนพิการรับเบี้ยความพิการเฉลี่ยร้อยละ 97.61 และจังหวัดที่มีสัดส่วนคนพิการรับเบี้ยความพิการ สูงสุด ได้แก่ กำแพงเพชร รองลงมา เพชรบูรณ์ ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และ พิษณุโลก ตามลำดับ ดังตารางที่ 97

ตารางที่ 97 สัดส่วนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ

จังหวัด	ผู้รับเงินเบี้ยความพิการ	จำนวนคนพิการ	สัดส่วนคนพิการรับเบี้ยความพิการ
กำแพงเพชร	31,647	31,990	98.93
ตาก	19,999	20,519	97.47
พิษณุโลก	35,839	37,110	96.58
เพชรบูรณ์	35,049	35,648	98.32
สุโขทัย	31,372	32,250	97.28
อุตรดิตถ์	22,613	23,298	97.06

ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2566)

3.5 ด้านกลุ่มคนเปราะบาง

3.5.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง

(1) การให้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

ในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 โดยมีหน่วยบริการ แกร็บ คัดกรอง คุ้มครอง ซึ่งสามารถสะท้อนสถานการณ์ทางสังคมด้านการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย ได้ และมีการเก็บรวบรวมสถิติผ่านศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 6 แห่ง ที่ได้ให้บริการผู้ใช้บริการสะสม ในปี 2565-2566 จำนวนรวมทั้งสิ้น 184 คน โดยปี 2565 มีจำนวน 101 คน และ ปี 2566 จำนวน 83 คน จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า คนไร้ที่พึ่งในกลุ่มจังหวัดมีแนวโน้มลดลง ดังตารางที่ 98

ตารางที่ 98 การให้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

จังหวัด	ปี 2565			ปี 2566		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำแพงเพชร	5	1	6	1	-	1
ตาก	7	4	11	11	2	13
พิษณุโลก	39	7	46	30	8	38
เพชรบูรณ์	5	4	9	3	1	4
สุโขทัย	11	4	15	14	13	27
อุตรดิตถ์	13	1	14	-	-	-

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

(2) ผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท

จากระบบฐานข้อมูลผู้แสดงความสามารถ ปี 2566 พบว่ามีผู้แสดงความสามารถที่ออกบัตรแล้ว จำนวน 65 คน สำหรับประเภทความสามารถที่ขอออกบัตรมากที่สุด คือ ด้านดนตรี จำนวน 53 คน รองลงมา คือ อื่นๆ จำนวน 6 คน นาฏศิลป์ จำนวน 5 คน และศิลปะ จำนวน 1 คน โดยจังหวัดที่ออกบัตรมากที่สุด คือ พิษณุโลก รองลงมา คือ เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร สุโขทัย และตาก ตามลำดับ ดังตารางที่ 99

ตารางที่ 99 จำนวนผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท

จังหวัด	รวมทั้งหมด	จำแนกประเภทการแสดง					
		ดนตรี	นาฏศิลป์	ละคร	ศิลปะ	กายกรรม	อื่น ๆ
กำแพงเพชร	6	6	-	-	-	-	-
ตาก	2	2	-	-	-	-	-
พิษณุโลก	26	26	-	-	-	-	-
เพชรบูรณ์	15	10	5	-	-	-	-
สุโขทัย	5	5	-	-	-	-	-
อุตรดิตถ์	11	4	-	-	1	-	6

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

(3) จำนวนคนขอทาน

ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลการจัดระเบียบคนขอทาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (ปี2566) พบว่าจำนวนคนขอทานมีจำนวนทั้งสิ้น 288 คน หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนคนขอทานมากที่สุด คือ พิษณุโลก จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 ของจำนวนคนขอทานมีจำนวนทั้งสิ้น รองลงมาคือตาก จำนวน 77 คน ร้อยละ 26.74 อุตรดิตถ์ จำนวน 37 คน ร้อยละ 12.85 เพชรบูรณ์ จำนวน 25 คน 8.68 กำแพงเพชร จำนวน 19 คน 6.60 และ สุโขทัย น้อยสุด จำนวน 10 คน 3.47 ตามลำดับ ดังตารางที่ 100

ตารางที่ 100 จำนวนคนขอทาน

จังหวัด	คนขอทานรวม (หน่วย : คน)
กำแพงเพชร	19
ตาก	77
พิษณุโลก	120
เพชรบูรณ์	25
สุโขทัย	10
อุตรดิตถ์	37

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลการจัดระเบียบคนขอทาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

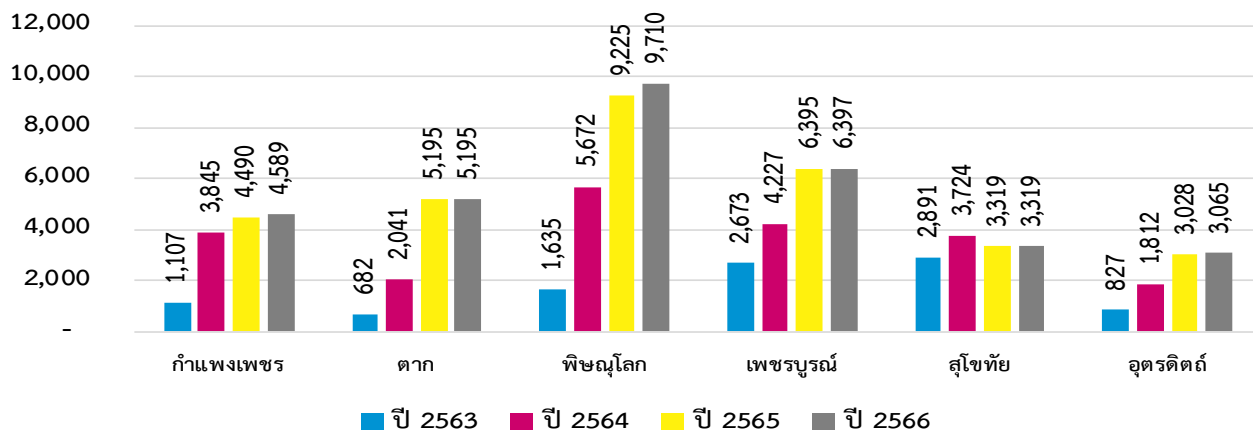
3.5.2 เครือข่าย/สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง

(1) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำหรับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ถือเป็นกลไกสำคัญของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึง “บุคคลที่สมัครใจเพื่อเข้าช่วยเหลือ การดำเนินงาน ตามภารกิจของกระทรวงฯ และผ่านการอบรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัคร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด และขึ้นทะเบียนตามที่ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2564 กำหนด” โดยมี บทบาทหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ค้นหา ชี้เป้า เฝ้าระวัง สำรวจข้อมูล ให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาทางสังคม ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เสริมสร้าง การมีส่วนร่วม และเครือข่ายการพัฒนาสังคม ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของ อพท. ในการภารกิจ การจัดสวัสดิการ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสารโดยมีเป้าหมายในการสร้าง อพม. ปี 2563-2566 มีข้อมูล อพม. ทั้งสิ้น 95,063 คน โดยจังหวัดที่มียอด อพม. สะสม สูงสุด ได้แก่ พิษณุโลก

จำนวน 26,242 คน รองลงมา เพชรบูรณ์ จำนวน 19,692 คน กำแพงเพชร จำนวน 14,031 คน สุโขทัย จำนวน 13,253 คน ตาก จำนวน 13,113 คน และอุตรดิตถ์ จำนวน 8,732 คน ตามลำดับ ดังภาพที่ 25

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (หน่วย : คน)

ภาพที่ 25 จำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ที่มา : ระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ปี 2566 สัดส่วนอาสาพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อประชากรเฉลี่ยอยู่ที่ 135 คนต่อประชากร 1 ล้านคน แต่หากพิจารณารายจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วน อพม.ต่อประชากร มากที่สุด ได้แก่ สุโขทัย จำนวน 174 คน ต่อ อพม.1คน รองลงมา คือ กำแพงเพชร จำนวน 154 คน ต่อ อพม.1 คน เพชรบูรณ์ จำนวน 151 คน ต่อ อพม.1 คน อุตรดิตถ์ จำนวน 144 คน ต่อ อพม. 1 คน ตาก จำนวน 105 คน ต่อ อพม. 1 คน และ พิษณุโลก จำนวน 87 คน ต่อ อพม. 1 คน ดังตารางที่ 101

จากสถิติดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า อพม. 1 คน ต่อประชากรกลางปี 2566 ยังคงทำหน้าที่ค่อนข้างหนัก และอาจส่งผลให้การดูแลประชาชนไม่ทั่วถึง ดังนั้น ควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 101 สัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อประชากร

จังหวัด	จำนวน อพม. (คน)	ประชากรกลางปี 2566 (คน)	สัดส่วนต่อประชากร*
กำแพงเพชร	4,589	705,257	154
ตาก	5,195	547,644	105
พิษณุโลก	9,710	841,323	87
เพชรบูรณ์	6,397	968,386	151
สุโขทัย	3,319	579,001	174
อุตรดิตถ์	3,065	440,154	144

ที่มา : ระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

*สัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) 1 คน ต่อจำนวนประชากรกลางปี (คน)

(2) ภาคีเครือข่าย

ในการทำงานด้านกลุ่มคนเปราะบาง นอกจากหน่วยงานภาครัฐแล้ว ยังมีองค์กรภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ดังนี้

Corporate Social Responsibility (CSR) หรือบรรษัทภิบาล หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข มีจำนวนทั้งสิ้น 175 แห่ง โดยจังหวัดที่มี สูงสุด ได้แก่ ตาก จำนวน 61 แห่ง รองลงมา สุโขทัย จำนวน 53 แห่ง กำแพงเพชร จำนวน 26 แห่ง พิษณุโลก จำนวน 22 แห่ง อุตรดิตถ์ จำนวน 11 คน และ เพชรบูรณ์ จำนวน 2 แห่ง ตามลำดับ ดังตารางที่ 102

ตารางที่ 102 เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR)

จังหวัด	CSR สะสม ปี 2563 - 2566 (หน่วย : แห่ง)
กำแพงเพชร	26
ตาก	61
พิษณุโลก	22
เพชรบูรณ์	2
สุโขทัย	53
อุตรดิตถ์	11

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นองค์กรที่วัตถุประสงค์ไม่แสวงหาผลกำไร และดำเนินการพัฒนาสังคม และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาทิการพัฒนาชนบท การพัฒนาชนบท การพัฒนาชุมชนเมือง การพัฒนาสตรีสิทธิเด็ก สิทธิสตรีสิทธิแรงงาน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีองค์กรพัฒนาเอกชน ทั้งสิ้น 569 แห่ง ประกอบด้วย สมาคม 318 แห่ง มูลนิธิ 166 แห่ง สาธารณประโยชน์ 64 แห่ง และกลุ่มชมรมฯ 21 แห่ง ตามลำดับ

จังหวัดที่มีองค์กรพัฒนาเอกชน มากที่สุด คือ พิษณุโลก จำนวน 292 แห่ง กำแพงเพชร จำนวน 194 แห่ง เพชรบูรณ์ จำนวน 33 แห่ง อุตรดิตถ์ จำนวน 26 แห่ง สุโขทัย จำนวน 16 แห่ง และ ตาก จำนวน 8 แห่ง ดังตารางที่ 103

ตารางที่ 103 องค์กรพัฒนาเอกชน

จังหวัด	องค์กรพัฒนาเอกชน					
	มูลนิธิ	สมาคม	องค์กร สาธารณประโยชน์	องค์กรสถาน สาธารณกุศล	กลุ่ม ชมรม ฯ	รวม
กำแพงเพชร	45	144	4	-	1	194
ตาก	1	1	5	-	1	8
พิษณุโลก	118	163	7	-	4	292
เพชรบูรณ์	1	5	19	-	8	33
สุโขทัย	1	4	7	-	4	16
อุตรดิตถ์	-	1	22	-	3	26

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

องค์กรภาคประชาสังคม (Civil Society Organization : CSO) หมายถึง องค์กรภาค ประชาชนที่ไม่แสวงหากำไร มีหรือไม่มีสถานะทางกฎหมาย มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาสังคม ยกระดับคุณภาพ ชีวิต และ/หรือขจัดความยากจนของประชาชนในเขตชนบทและเขตเมือง โดยมีองค์กรภาคประชาชนทั้งสิ้น 5,449 แห่ง ประกอบด้วย องค์กรชุมชน สภาองค์กรชุมชน องค์กรสวัสดิการชุมชน กลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชน และกลุ่มชมรมฯ

โดยจังหวัดที่มีองค์กรภาคประชาชน มากที่สุด คือ พิษณุโลก จำนวน 1,165 แห่ง สุโขทัย จำนวน 1,001 แห่ง อุตรดิตถ์ จำนวน 971 แห่ง เพชรบูรณ์ จำนวน 906 แห่ง กำแพงเพชร จำนวน 732 แห่ง และตาก จำนวน 674 แห่ง

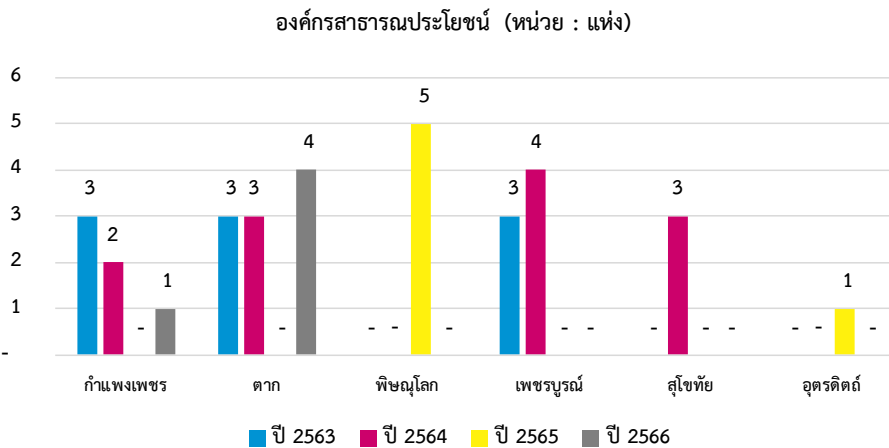
และ สภาองค์กรชุมชน จำนวน 438 แห่ง องค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 426 แห่ง กลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชน จำนวน 427 แห่ง และ กลุ่มชมรมฯ จำนวน 4,158 แห่ง

ตารางที่ 104 องค์กรภาคประชาชน

จังหวัด	องค์กรภาคประชาชน					
	องค์กรชุมชน	สภาองค์กร ชุมชน	องค์กรสวัสดิการ ชุมชน	กลุ่มเพื่อการพัฒนา ชุมชน	กลุ่ม ชมรม ฯ	รวม
กำแพงเพชร	-	59	85	67	521	732
ตาก	-	59	91	55	469	674
พิษณุโลก	-	75	92	70	928	1,165
เพชรบูรณ์	-	89	42	101	674	906
สุโขทัย	-	89	70	70	772	1,001
อุตรดิตถ์	-	67	46	64	794	971

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

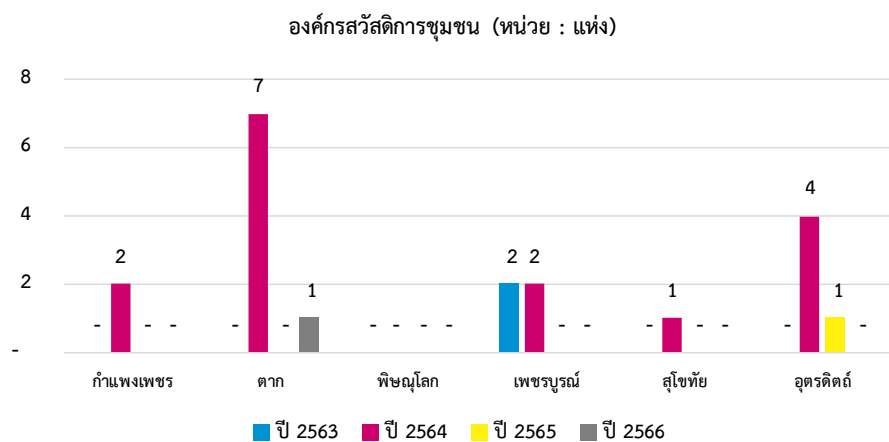
ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้องค์กรสวัสดิการสังคม หมายถึง หน่วยงานรัฐที่ดำเนินการด้านการจัดสวัสดิการสังคม องค์กรสาธารณประโยชน์ และ องค์กรสวัสดิการชุมชน โดยมีกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าวเพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม โดยให้การสนับสนุนขององค์กรสวัสดิการสังคม การส่งเสริม การพัฒนา การสงเคราะห์ การคุ้มครอง การป้องกันการแก้ไข และการบำบัดฟื้นฟู สนับสนุนการพัฒนาหรือ การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับสาขาสวัสดิการสังคม ซึ่งจากข้อมูลผลการดำเนินงานมีการรับรององค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 32 แห่ง (ปี 2563-2566)

ภาพที่ 26 องค์กรสาธารณประโยชน์

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

ข้อมูลจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (ปี2566) พบว่า องค์กรสวัสดิการชุมชน มีจำนวนทั้งสิ้น 20 แห่ง โดยในปี 2563 และ 2566 ไม่มีการจัดตั้งองค์กรสวัสดิการชุมชน ปี 2564 จำนวน 16 แห่ง ปี 2565 จำนวน 1 แห่ง จังหวัดที่มีการการจัดตั้งองค์กรสวัสดิการชุมชน มากที่สุด คือ ตาก จำนวน 8 แห่ง รองลงมา คือ อุดรดิตถ์ จำนวน 5 แห่ง เพชรบูรณ์ จำนวน 4 แห่ง กำแพงเพชร จำนวน 2 แห่ง และ ตาก กับ สุโขทัย จังหวัดละ 1 แห่ง ตามลำดับ ดังภาพที่ 27

ภาพที่ 27 องค์กรสวัสดิการชุมชน

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)

4.1 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่

4.1.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

ข้อมูล ปี พ.ศ.2566 (20 มิ.ย.66) มีครัวเรือนเปราะบาง ทั้ง 5 มิติ ที่นำเข้าระบบแล้ว ทั้งสิ้น 97,376 คน แยกเป็น ด้านรายได้ 54,432 คน ด้านความเป็นอยู่ 29,716 คน ด้านสุขภาพ 6,321 คน ด้านการศึกษา 4,125 คน และ ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ 2,782 คน

ตารางที่ 105 กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook แยกรายมิติ

กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook	ปี 2566
จำนวนคนเปราะบาง	97,376
- ด้านความเป็นอยู่	29,716
- ด้านการศึกษา	4,125
- ด้านสุขภาพ	6,321
- ด้านรายได้	54,432
- ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ	2,782

ข้อมูล ปี พ.ศ.2566 (20 มิ.ย.66) มีครัวเรือนเปราะบาง ทั้ง 5 มิติ ที่นำเข้าระบบแล้ว ทั้งสิ้น 72,790 คน แยกเป็น ครัวเรือนเปราะบาง (1) ระดับ 0 จำนวน 706 คน (2) ระดับ 1 จำนวน 20,885 คน (3) ระดับ 3 จำนวน 46,423 คน และ (4) ระดับ 3 จำนวน 4,776 คน

ตารางที่ 106 ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง

ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง	ปี 2566
จำนวนครัวเรือนเปราะบาง	72,790
ระดับความเปราะบางของครัวเรือน	
- ระดับ 0	706
- ระดับ 1	20,885
- ระดับ 2	46,423
- ระดับ 3	4,776

4.1.2 ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

จากข้อมูลสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน ดังนี้

กำแพงเพชร จัดประชุมชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนโครงการฯ และสรุปผลการดำเนินงานในปี 2567 ได้ดำเนินการบันทึกข้อมูลข้อมูลสรุปครอบครัวทั้งสิ้น 8,853 ครัวเรือน และให้การช่วยเหลือรายมิติ ทั้ง 5 มิติ ได้แก่ มิติด้านความเป็นอยู่ จำนวน 4,899 ครัวเรือน มิติด้านรายได้ จำนวน 3,864 ครัวเรือน มิติด้านด้านสุขภาพ จำนวน 233 ครัวเรือน มิติด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ จำนวน 43 ครัวเรือน และมิติด้านการศึกษา จำนวน 31 ราย โดยแยกเป็นระดับการดำเนินการช่วยเหลือครัวเรือนเปราะบางระดับ 3 จำนวน 362 ครัวเรือน ระดับ 2 จำนวน 4,4435 ครัวเรือน และระดับ 1 จำนวน 4,135 ครัวเรือน

ตาก ได้ดำเนินการ ดังนี้

การพัฒนาเด็กและเยาวชน

1. โครงการพัฒนาระบบและขับเคลื่อนกลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน กิจกรรม จัดอบรมการเลี้ยงดูเด็กโดยใช้วินัยเชิงบวกแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง
2. โครงการพัฒนาระบบและขับเคลื่อนกลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน กิจกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่ายคุ้มครองเด็กระดับตำบล
3. โครงการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการและการให้บริการสวัสดิการสำหรับเด็ก (เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน)
4. โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
5. โครงการเงินค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์
6. กิจกรรมจัดอบรมการเลี้ยงดูเด็กโดยใช้วินัยเชิงบวกแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง

การพัฒนาผู้สูงอายุ

- 1.โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัยเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญารองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
2. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 6 มิติ และการอบรม “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ”
3. กิจกรรมส่งเสริมคลังปัญญาดีเด่น และคลังปัญญาผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับประชาชน
4. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ศพอส. ส่งเสริมให้เกิดการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่ ศพอส.
5. กิจกรรมสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ (งานวันผู้สูงอายุ)
6. โครงการส่งเสริมภาคีเครือข่ายเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงอายุอย่างมีคุณภาพ
7. โครงการสนับสนุนการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี
8. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย โครงการให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก

9. โครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย
10. การให้บริการกู้ยืมเงินทุนประบอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ

การพัฒนาสตรีและครอบครัว

1. กิจกรรมส่งเสริมสวัสดิการเพื่อแรงงานครอบครัว และสังคม
2. โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย
3. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว “ครอบครัวสัมพันธ์ Family Run ครั้งที่ 1”
4. โครงการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้ติดเชื้อหรือครอบครัวและผู้ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ (สตรีผู้ติดเชื้อเอชไอวี)
5. โครงการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและคนไร้ที่พึ่ง
6. โครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาความรู้ด้านครอบครัวแม่และเด็กอบอุ่นรัก อบอุ่นใจ สร้างสายใยของครอบครัว
7. โครงการครอบครัวเข้มแข็ง ไร้ความรุนแรง ห่างไกลยาเสพติด พิชิตปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
8. โครงการสร้าง ความรัก สานสัมพันธ์ ครอบครัวอบอุ่น
9. โครงการวัยรุ่นวัยใส ไม่เสพ ไม่ท้อง
10. กิจกรรมการขับเคลื่อนกลไกการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวจังหวัด ส่งเสริมทีมวิทยากรด้านครอบครัวระดับจังหวัด
11. ประชุมสมัชชาครอบครัวจังหวัดตาก ประจำปี 2567
12. การเสริมสร้างศักยภาพศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ดำเนินงานตามแผนขับเคลื่อนภายใต้หัวข้อ “การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อครอบครัว” สนับสนุนเงินอุดหนุนกิจกรรมศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
13. กิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์ลดความรุนแรงในครอบครัว
14. กิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์ลดความรุนแรงในครอบครัว

การพัฒนาคนพิการ

1. โครงการพัฒนาและขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566-2570) ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2566-2570)
2. โครงการจัดหาครอบครัวอุปการะให้แก่คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล
3. การสนับสนุนค่ากายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ
4. การจัดบริการล่ามภาษามือ
5. การจัดบริการผู้ช่วยคนพิการ
6. การสนับสนุนเงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
7. การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด
8. การสนับสนุนการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับ คนพิการ

9. ส่งเสริมการจัดตั้งอำนวยการความสะดวกสำหรับคนพิการ และทุกคนในสังคม
10. การให้บริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สำหรับคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ
11. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้บริการของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

การจัดสวัสดิการสังคม

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนเปราะบางในมิติที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2. กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. กิจกรรมการปฏิบัติงานประสานงานอาสาสมัครอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. โครงการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดตาก
5. กิจกรรมสำรวจและจัดทำทำเนียบองค์กรภาคธุรกิจที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR) ในจังหวัดตาก
6. โครงการบูรณาการส่งเสริมการความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัดตาก (CSR) ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ คณะสงฆ์ ภาคเอกชน และมูลนิธิ สมาคมต่าง ๆ

พิษณุโลก มีเป้าหมายครัวเรือนเปราะบาง จำนวน 1,314 ครัวเรือน ดำเนินการครบแล้ว 100% โดยแยกผลการให้ความช่วยเหลือตามประเภท ได้แก่ เงินสงเคราะห์ จำนวน 3,258 ครัวเรือน เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน 1 ครัวเรือน กองทุนคุ้มครองเด็ก จำนวน 21 ครัวเรือน การกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพคนพิการ จำนวน 192 ครัวเรือน การกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพผู้สูงอายุ จำนวน 96 ครัวเรือน เด็กยากจนที่ได้รับการดูแลในสถาบันเพาะกล้าคุณธรรม จำนวน 8 ครัวเรือน ปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน พอช. จำนวน 310 ครัวเรือน ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านคนพิการ จำนวน 176 ครัวเรือน ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ จำนวน 79 ครัวเรือน อบรม Care Giver จำนวน 35 คน เครื่องอุปโภคบริโภค/ถุงยังชีพ จำนวน 16 ครัวเรือน และได้รับจัดบริการผู้ช่วยเหลือคนพิการ จำนวน 26 ครัวเรือน

เพชรบูรณ์ สรุปผลการดำเนินงานในปี พ.ศ.2566 ได้ดำเนินการบันทึกข้อมูลสมุดพกครอบครัวทั้งสิ้น 13,564 ครัวเรือน และให้ความช่วยเหลือรายมิติเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

- (1) มิติด้านความเป็นอยู่ จำนวน 5,616 ครัวเรือน (2) มิติด้านรายได้ จำนวน 9,112 ครัวเรือน
- (3) มิติด้านสุขภาพ จำนวน 399 ครัวเรือน (4) มิติด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ จำนวน 296 ครัวเรือน
- (5) มิติด้านการศึกษา จำนวน 329 ราย โดยแยกเป็นระดับการดำเนินการช่วยเหลือครัวเรือนเปราะบาง (1) ระดับ 3 จำนวน 347 ครัวเรือน (2) ครัวเรือนเปราะบางระดับ 2 จำนวน 8,115 ครัวเรือน และ (3) ครัวเรือนเปราะบางระดับ 1 จำนวน 5,039 ครัวเรือน

สุโขทัย เป้าหมาย และผลการดำเนินงาน **รอบ 6 เดือน** จำนวน 438 ครัวเรือน ผลการดำเนินงาน จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการช่วยเหลือ และบันทึกติดตามผลการดำเนินงานในระบบ MSO – Logbook 416 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 94.98 **รอบ 12 เดือน** จำนวน 438 ครัวเรือน ผลการดำเนินงาน จำนวนครัวเรือนที่

ได้รับการช่วยเหลือ และบันทึกติดตามผลการดำเนินงานในระบบ MSO – Logbook 444 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 101.37 (31 มี.ค. 67) รายละเอียดการดำเนินงาน และการบูรณาการให้ความช่วยเหลือ รายละเอียด

มิตินายได้ 1.โครงการเงินกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ 2.โครงการเงินทุนกู้ยืมประกอบอาชีพสำหรับคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ 3.โครงการฝึกอาชีพสำหรับสตรีพิการและผู้ดูแลคนพิการโดยศูนย์บริการคนพิการทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลโตนด 4.โครงการฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงาน การทำผลิตภัณฑ์ผ้าให้กับกลุ่มคนพิการทางการได้ยินจังหวัดสุโขทัยโดยศูนย์บริการสมาคมคนหูหนวกแห่งจังหวัดสุโขทัย 5.โครงการศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง การเลี้ยงปลาในกระชังบึง เป็นต้น

มิตินักศึกษา โครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

มิตินิสภาพ การประสานส่งต่อกลุ่มเป้าหมายและการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง ในมิติด้านสุขภาพร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น จิตอาสาของภาคส่วนต่างๆ เพื่อบูรณาการความร่วมมือ และการระดมสรรพกำลังในการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางได้อย่างเป็นองค์รวม

มิตินายจ้าง 1.โครงการเตรียมความพร้อมในการรับผู้มีอาการทางจิตคืนสู่ครอบครัวและชุมชน 2.โครงการพัฒนาศักยภาพคณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบลและภาคีเครือข่ายด้านการจัดการครอบครัวรายกรณี (Family Case Management : FCM) 3.โครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย 4.โครงการส่งเสริมการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ 5.โครงการผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย (พอช.)

มิตินักเข้าถึงบริการภาครัฐ มีการประสานความร่วมมือร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องที่และผู้นำท้องที่ จิตอาสาของภาคส่วนต่างๆ เพื่อบูรณาการความร่วมมือเพื่อผลักดันให้กลุ่มเปราะบางเข้าถึงบริการภาครัฐ ดังนี้ - การให้คำแนะนำการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการต่างๆ ของกระทรวง พม. - การจดทะเบียนคนพิการเพื่อให้เข้าถึงสิทธิด้านต่างๆ สำหรับคนพิการ จำนวน 2,033 คน - การเข้าร่วมโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของครั้วเรื้อนเปราะบาง

อุดรดิตถ์ ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครั้วเรื้อน ได้แก่ (-) ด้านเงินสงเคราะห์และเงินทุนประกอบอาชีพ รวมทั้งหมด 4,280 ครอบครัว เป็นเงิน 9,124,000 บาท แบ่งเป็น - เงินอุดหนุนช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมฯ 1,354 คน - เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก - เงินสงเคราะห์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ - เด็กในครอบครัวยากจน 197 คน 153 คน เป็นเงิน 2,731,000 บาท เป็นเงิน 393,000 บาท เป็นเงิน 310,000 บาท 811 ครอบครัว เป็นเงิน 2,150,000 บาท - รายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง - ผู้ติดเชื้อเอชไอวี - ทุนประกอบอาชีพผู้ติดเชื้อเอชไอวี 1,707 คน 54 คน 4 คน เป็นเงิน 3,412,000 บาท เป็นเงิน 108,000 บาท เป็นเงิน 20,000 บาท **ด้านที่อยู่อาศัย** โครงการ “ชาวอุดรดิตถ์ ร่วมใจ ช่อมสร้างบ้าน 610 หลัง เพื่อผู้ยากไร้ ” ในพื้นที่ 9 อำเภอของจังหวัด อุดรดิตถ์ ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรม เป็นจำนวน 659 หลัง งบประมาณทั้งสิ้น 16,868,507 บาท เป้าหมายที่กำหนดไว้ 610 หลัง จำนวน 49 หลัง คิด เป็นร้อยละ 108 มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือ ดังนี้ผู้สูงอายุ 318 หลัง คนพิการ 136 หลัง และผู้ ยากไร้ 205

หลัง โดยงบประมาณจาก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ เป้าหมาย 208 หลัง งบประมาณ 6,620,000 บาท (ผู้สูงอายุ 125 หลัง / คนพิการ 83 หลัง) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จังหวัดอุดรดิตถ์ เป้าหมาย 339 หลัง งบประมาณ 6,951,700 บาท (ผู้สูงอายุ 131 หลัง / คนพิการ 26 หลัง / ผู้ยากไร้ 182 หลัง) สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดอุดรดิตถ์ เป้าหมาย 42 หลัง งบประมาณ 1,500,000 บาท (ผู้สูงอายุ 13 หลัง / คนพิการ 9 หลัง / ผู้ยากไร้ 20 หลัง) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ เป้าหมาย 62 หลัง งบประมาณ 1,556,807 บาท (ผู้สูงอายุ 44 หลัง / คนพิการ 18 หลัง) ระดมทุน (CSR) จาก เชื้อน สิริกิติ์ สภาอุตสาหกรรมจังหวัด วัดพระแท่น วัดอุดรดิตถ์ธรรมาราม และ กลุ่มสหสายบุญ รวมถึงภาค ประชาชนทั้งภายในจังหวัดและภายนอกจังหวัด เป้าหมาย 8 หลัง งบประมาณ 240,000 บาท (ผู้สูงอายุ 5 หลัง / ผู้ยากไร้ 3 หลัง) ปี 2567 ดำเนินการโครงการ “อุดรดิตถ์ซ่อมบ้านให้กลุ่มเปราะบาง 1,072 หลัง เพื่อเฉลิมพระ ชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 6 รอบ 72 พรรษา”

ข้อมูลตามพื้นที่

4.2 สถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues

กำแพงเพชร รายงานสถานการณ์สังคมระดับพื้นที่ ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues จังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566 สถานการณ์ผู้สูงอายุที่เป็นคนพิการ ณ ปี 2566 จำนวน 19,415 คน หรือร้อยละ 60 ของคนพิการทั้งหมด และมีสัดส่วนร้อยละ 13.29 ของประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด สาเหตุความพิการส่วนใหญ่ มาจาก โรคเรื้อรัง สาเหตุ ดังนี้ 1. ผู้ป่วยที่เขารักษาในกลุ่ม 5 โรคสำคัญ ในโรงพยาบาลที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ทั้งนี้มีผู้สูงอายุป่วยติดเตียง 343 รายในปี พ.ศ. 2566 2. ผู้สูงอายุมีรายได้น้อย จนถึงไม่มีรายได้ โดยดำรงชีวิตสวัสดิการจากภาครัฐ คือ เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ จำนวน 133,453 คน ในงบประมาณ 2566 รัฐบาลประกาศใบบุคคลที่มีรายได้น้อยไม่เกิน 100,00 บาท ขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จังหวัดกำแพงเพชรมีจำนวนผู้ได้รับสิทธิบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 174,125 คน โดยเป็นผู้สูงอายุ จำนวน 67,301 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.91 3. ผู้สูงอายุมีรายได้น้อย มีข้อจำกัดในการเลือกซื้ออาหารที่ ปลอดภัยถูกลักษณะและ พฤติกรรมที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพของตนเอง เช่น ออกกำลังกาย เปนตน ส่งผล ทำให้เกิดโรคของผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้น

ตาก สังคมสูงวัยไม่ใช่เพียงเรื่องของคนสูงวัย แต่เป็นเรื่องของคนทุกวัย โดยต้องสร้างความตระหนัก ในกลุ่มคนวัยทำงานถึงความสำคัญของการออมเงิน และการเตรียมตัวเองสู่การเป็นผู้สูงอายุและอยู่ในสังคม สูงอายุ อีกทั้งสร้างทัศนคติใหม่ให้มองผู้สูงอายุเป็นทุนทางสังคมและเป็นผู้มีศักยภาพหากได้รับการส่งเสริม โอกาส เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย สูงอายุ พัฒนาระบบปกป้องและฟื้นฟูผู้สูงอายุและครอบครัวในยามเกิดวิกฤต และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของภาคเอกชนในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ พัฒนาชีวิตคนทุกช่วงวัย เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เช่น ส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ ให้กับกลุ่มเปราะบาง ราษฎรพื้นที่สูง ผู้ยากไร้

พิษณุโลก สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues ทางสังคมในด้าน ความรุนแรงของจังหวัดพิษณุโลก พบว่า จังหวัด พิษณุโลกมีการรายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จังหวัดพิษณุโลก ประจำปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566) เปรียบเทียบกับรายงาน สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจังหวัด พิษณุโลก ประจำปีงบประมาณ 2565 (ตุลาคม 2564 – กันยายน 2565) พบจำนวนผู้กระทำความรุนแรงใน ครอบครัวเพิ่มสูงขึ้น จำนวนทั้งสิ้น 40 ราย โดยสาเหตุการใช้ ความรุนแรงในครอบครัว คือปัญหาสุราและสาร เสพติด จำนวน 21 ราย ซึ่งรูปแบบการกระทำความรุนแรง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยทางด้านร่างกาย จิตใจ และ เพศ ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกมีช่องทางการรับแจ้งเหตุ ESS help Me จากการเพิ่มช่องทางการรับแจ้ง เหตุดังกล่าว ทำให้มีแนวโน้มที่ จะค้นพบเหตุการณ์ การใช้ความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้นซึ่งทำให้หน่วยงาน สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำเพิ่มขึ้น

เพชรบูรณ์ สถานการณ์ด้านความรุนแรงในครอบครัว ประจำปี 2566 โดยศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการ กระทำความรุนแรงในครอบครัว มีผู้ประสบปัญหา รวมจำนวนทั้งสิ้น 31 ราย โดยได้รับแหล่งที่มาของการ ประสาน/แจ้งเหตุ ได้แก่ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 จำนวน 13 ราย จากโรงพยาบาล/ศูนย์พึ่งได้ 4 ราย ศปก.สค จำนวน 3 ราย อำนวย/ศตธ./ท้องถิ่น จำนวน 4 ราย ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเพชรบูรณ์ 1 ราย บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด 3 ราย พลเมืองดี/สื่อมวลชน 2 ราย และ เข้ามาติดต่อที่ พม. จำนวน 1 ราย ภาพรวมของความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยส่วนใหญ่แล้วเกิดขึ้นมาจากสาเหตุของความรุนแรง คือ การดื่มสุรา/การใช้ยาเสพติด รองลงมาคือ ก่อบันดาลโทสะ และเกิดจากปัญหาสุขภาพ ซึ่งรูปแบบความ รุนแรง แบ่งออกเป็น ทำร้ายร่างกาย/ตบตี จำนวน 17 ราย ทำร้ายจิตใจ/ด่าทอ/ข่มขู่ จำนวน 12 ราย และ ความรุนแรงทางเพศ โดยผู้เสียหายที่เป็นผู้ถูกกระทำ เป็นเพศหญิง จำนวน 27 ราย และ เพศชาย จำนวน 4 รายจากสถิติความรุนแรงในครอบครัว ประจำปี พบว่า ในปี 2564 มีผู้ประสบปัญหาความรุนแรงสูงถึง 32 ราย และลดลง ในปี 2565 เหลือเพียง 19 ราย ซึ่งในปัจจุบันตัวเลขจำนวนของผู้ประสบหาวฯ กลับเพิ่มขึ้นมาอีกครั้ง เป็น 31 ราย โดยสาเหตุของของความรุนแรงส่วนใหญ่ ล้วนเกิดจาก สุรา/ยาเสพติด เป็นเหตุให้เกิดการทำร้าย ร่างกาย/ตบตี และโดยส่วนใหญ่ เพศที่เป็นผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ในทุกปี

สุโขทัย มีสถานการณ์ที่เป็นประเด็นเร่งด่วน Hot Issues ในเรื่องของ การส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่ เป็นมิตรต่อครอบครัว ให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากมีประชากรกลุ่ม เปราะบางทั้งผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือเด็กในครอบครัวยากจนที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยเป็น จำนวนมาก และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องการความช่วยเหลือ แต่ยังคงขาดงบประมาณที่เพียงพอที่จะให้การ ช่วยเหลือประชากรกลุ่มนี้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว จังหวัดสุโขทัยได้มีการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือใน การปรับปรุงสภาพบ้านที่ไม่มั่นคงถาวร ไม่เหมาะสมแก่การดำรงชีวิต ไม่มีความปลอดภัย หรือมีความ สุขเสี่ยง

ที่จะเกิดอันตรายได้ และมีการช่วยเหลือประชากรกลุ่มเปราะบางกลุ่มนี้ให้ได้รับการซ่อมแซม/ก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้มั่นคงถาวรไปแล้วโดยแบ่งเป็น การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ ดำเนินการปรับปรุง/ซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ จำนวนทั้งสิ้น 69 หลัง เป็นเงินทั้งสิ้น 2,599,729.26 บาท การส่งเสริมการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ สนับสนุนการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ จำนวน 115 ราย เป็นเงิน 4,472,197 บาท การให้ผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย (พอช.) ตามโครงการ “สะพานบุญ สะพานบ้าน” ของเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน จำนวน 440 ราย เป็นเงิน 9,240,000 บาท และศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัดสุโขทัย ร่วมกับบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสุโขทัย ดำเนินการโครงการบ้านที่ปลอดภัยสำหรับเด็กจังหวัดสุโขทัย จำนวน 3 ราย เป็นเงิน 260,000 บาท

อุตรดิตถ์ มีประชากรทั้งหมด 439,629 คน มีผู้สูงอายุ 109,207 คน คิดเป็นร้อยละ 24.84 จังหวัดอุตรดิตถ์เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ พบว่า ปี 2563 – 2565 นั้น สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรมี แนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 มีผู้สูงอายุร้อยละ 22.1 ต่อประชากร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 23.0 และในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 24 นับเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 9 ของ ประเทศ อันดับที่ 5 ของภาคเหนือ รองจากจังหวัดลำปาง แพร่ ลำพูน และพะเยา มีผู้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 96,398 คน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าในปี 2573 จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุถึงร้อยละ 41 เมื่อสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการบริการทางสังคมก็จะเพิ่มมากขึ้น ต้องดูแลค่าใช้จ่ายในด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาลจะเพิ่มสูงขึ้น ทำให้วัยแรงงานต้องทำงานมากขึ้นเพื่อหารายได้ และรับภาระดูแลผู้สูงอายุ โดยที่ผ่านมามีพบว่าจังหวัดอุตรดิตถ์มีการเตรียมการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุค่อนข้างน้อย มีเพียงการดำเนินการตามนโยบายระดับประเทศในภาพรวมเท่านั้นซึ่งในอนาคตจึงจำเป็นต้องมีกรอบที่จังหวัดจะต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทั้งในด้านคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ การก่อสร้างสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลผู้สูงอายุ รวมไปถึง การพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุให้สามารถมีรายได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และการพัฒนาแรงงานทดแทนผู้สูงอายุ

รายงานสถานการณ์สังคมระดับพื้นที่ ประเด็นการเตือนภัยทางสังคมระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัด (Hot Issues) ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2567

ผู้สูงอายุ เหนง สิ้นหวัง...ภาวะป่วยซึมเศร้า

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 - ข่าวเตือนภัย ฉบับที่ 1/2567

อาการซึมเศร้าในผู้สูงอายุอันตรายเท่าใด

การป่วยซึมเศร้าในผู้สูงอายุ (โดยเฉพาะ ผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป) เป็นปัญหาสุขภาพจิตที่สำคัญที่มักถูกมองข้ามไป ผู้สูงอายุที่มีอาการซึมเศร้าอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตประจำวันได้

สัญญาณเตือนภัย

- 1. รับประทานอาหารได้น้อยลง
- 2. นอนหลับไม่สนิท
- 3. รู้สึกเหนื่อยล้าตลอดเวลา
- 4. รู้สึกสิ้นหวัง

สาเหตุของโรคซึมเศร้า

โรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก การเจ็บป่วยเรื้อรัง การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ

ผลกระทบทางสังคมของโรคซึมเศร้า/ชุมชน

โรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ และอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวและชุมชนได้

ภัยร้าย! ของเด็ก

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 - ข่าวเตือนภัย ฉบับที่ 2/2567

สถานการณ์ปัญหา

การกระทำรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำรุนแรงทางเพศ การค้ามนุษย์ และการแสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก

ผู้กระทำรุนแรง

ผู้กระทำรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนอาจเป็นบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน หรือคนแปลกหน้า

ผลกระทบทางสังคม

การกระทำรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตประจำวันของเด็ก และอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวและชุมชนได้

มาตรการป้องกัน

- 1) ให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความปลอดภัย
- 2) ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย
- 3) ให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย
- 4) ให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย

รักหมดอายุ...การหย่าร้าง

ข่าวเตือนภัย ฉบับที่ 3/2567

พหุภรรยา เป็นปัญหาครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้างขวาง

สถานการณ์ทั่วไป

การหย่าร้างในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหย่าร้างที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน

สถานการณ์กลุ่มจังหวัด

การหย่าร้างในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหย่าร้างที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน

ปัจจัยหลักในการหย่าร้าง

1. ความไม่เข้ากัน
2. ความไม่ซื่อสัตย์
3. ความไม่ยุติธรรม
4. ความไม่เข้าใจกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกัน "พหุภรรยา"

1. ให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความปลอดภัย
2. ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย
3. ให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย
4. ให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย

เด็กจมน้ำ...แค้นस्ता วาเราพรากจากกัน

ข่าวเตือนภัย ฉบับที่ 4/2567

สถานการณ์ทั่วไป

การจมน้ำเป็นสาเหตุสำคัญของอุบัติเหตุทางน้ำในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจมน้ำของเด็กและเยาวชน

กลุ่มจังหวัด

การจมน้ำในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจมน้ำของเด็กและเยาวชน

แนวทางการป้องกัน

1. ให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความปลอดภัย
2. ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย
3. ให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย
4. ให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัย

หากพบเห็นเด็กจมน้ำ

ควรแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทันที และอย่าเข้าไปช่วยเหลือเอง

ที่มีการสำรวจเพิ่มเติม จำนวน 7,335 ครั้วเรือน ซึ่งมีการบูรณาการให้ความช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มเปราะบางรายครั้วเรือนของจังหวัดตาก ครบทั้ง 5 มิติ ได้แก่ ด้านรายได้ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านความเป็นอยู่ และการเข้าถึงบริการภาครัฐ สามารถดูแลครอบครัวได้ ดังนี้

- **การช่วยเหลือระยะสั้น** ได้แก่ การมอบถุงยังชีพ เครื่องอุปโภคบริโภค การให้คำปรึกษา เกี่ยวกับสวัสดิการต่างๆ และการช่วยเหลือเงินอุดหนุนสงเคราะห์ประเภทต่าง ๆ

- **การช่วยเหลือระยะกลาง** โดยดำเนินการช่วยเหลือปรับปรุงสภาพแวดล้อมและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้

- **การช่วยเหลือระยะยาว** โดยการสนับสนุนให้กู้ยืมเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพสำหรับ ผู้สูงอายุ และคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ โดยไม่มีดอกเบี้ย

พิษณุโลก รายงานผลการช่วยเหลือด้านต่างๆ ตามบริบทพื้นที่ การให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา/ ประสานส่งต่อ จำนวน 21 ราย การจัดทำบันทึกใกล้เคียง จำนวน 4 ราย การดำเนินคดี จำนวน 5 ราย การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ จำนวน 2 ราย การเข้ารับการบำบัดอาการติดยา/สุขภาพจิต จำนวน 3 ราย การยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพ/คำสั่งศาล จำนวน 5 ราย

อุตรดิตถ์ รายงานผลการช่วยเหลือผู้สูงอายุตามบริบทพื้นที่ ด้านเงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะ ยากลำบากจำนวนทั้งหมด 197 คน เป็นเงิน 393,000 บาท 2. ด้านที่อยู่อาศัย ปี 2566 ดำเนินโครงการ “ชาวอุตรดิตถ์ ร่วมใจ ซ่อมสร้างบ้าน 610 หลัง เพื่อผู้ยากไร้ ” ในพื้นที่ 9 อำเภอของจังหวัดอุตรดิตถ์ ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรม เป็นจำนวน 659 หลัง งบประมาณทั้งสิ้น 16,868,507 บาท เกิน เป้าหมายที่กำหนดไว้ 610 หลัง จำนวน 49 หลัง คิดเป็นร้อยละ 108 มีกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือ ดังนี้ ผู้สูงอายุ 318 หลัง คนพิการ 136 หลัง และผู้ยากไร้ 205 หลัง

ปี 2567 ดำเนินโครงการ “อุตรดิตถ์ซ่อมบ้านให้กลุ่มเปราะบาง 1,072 หลัง เพื่อเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 6 รอบ 72 พรรษา”

(เป็นการนำข้อมูลในส่วนที่ 2 – 4 มาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ทางสังคมในเขตพื้นที่ สสว.8)

ข้อมูลพื้นฐาน จากข้อมูลสถิติจำนวนประชากรย้อนหลัง 3 ปี (2565-2567) มีจำนวนทั้งสิ้น 12,705,844 คน พบว่า ตั้งแต่ ปี 2565-2567 จำนวนประชากรมีแนวโน้มลดลง แต่เป็นการลดลงแบบช้า ไม่ได้ลดลงแบบเร็ว โดยในปี 2566 ลดลงจากปี 2565 จำนวน 10,131 คน คิดเป็นร้อยละ 0.24 ปี 2567 ลดลงจากปี 2566 จำนวน 11,840 คน คิดเป็นร้อยละ 0.28 และ ปี 2567 ลดลงจากปี 2565 จำนวน 21,971 คน คิดเป็นร้อยละ 5.16 ของจำนวนประชากรแต่ละปี พื้นที่การปกครองทุกประเภท มีจำนวนทั้งสิ้น 561 แห่ง ส่วนลักษณะภูมิประเทศ จะเป็นลักษณะ ภูเขาสลับกับที่ราบลุ่มน้ำ อาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก

แนวโน้มจำนวนประชากรตามช่วงอายุ นั้น จำนวนช่วงประชากรมากที่สุด คือ อายุ 26-59 ปี รองลงมา อายุ 60 ปีขึ้นไป อายุ 0-17 ปี อายุ 18-25 ปี และช่วงอายุอื่นๆ (รวมจันทร์คติ/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย)

ด้านสุขภาพ หน่วยบริการทั้งหมด จำนวน 860 แห่ง จำนวนบุคลากรทางการแพทย์มีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี แต่เพิ่มขึ้นที่ละน้อยไม่ได้เพิ่มแบบก้าวกระโดด สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากรแสนคน ยังค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรที่บุคลากรทางการแพทย์ต้องดูแล จำนวนเตียงในสถานพยาบาล สัดส่วนเตียงในสถานพยาบาลต่อประชากรแสนคนมีความเหมาะสม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกจังหวัด ส่วน **อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่** มี 4 จังหวัด ที่น่าเป็นห่วง คือ กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และตาก มีสัดส่วน อสม. 1:100,000 คน ตามลำดับดังนี้ 37:36:31:30 ส่วน สุโขทัย และอุตรดิตถ์ มีความเหมาะสม หากจะวิเคราะห์ตามสถิติแล้ว ถ้าจำนวน อสม. มีจำนวนประชากรอยู่ในภาวะที่ต้องดูแลมาก จะทำให้การทำงานของ อสม.กับการดูแลประชาชนไม่ทั่วถึงหรือทั่วถึงแต่อาจใช้เวลามากกว่าที่จะเป็น **และสถานการณ์ประเด็นด้านสุขภาพ** อีประเด็น ที่น่าเป็นห่วงคือ การพยายามการฆ่าตัวตายและการฆ่าตัวตายสำเร็จ มีเกินเกณฑ์ อยู่ 4 จังหวัด คือ ตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และสุโขทัย ส่วนกำแพงเพชร และอุตรดิตถ์ ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน (8.0)

ด้านเศรษฐกิจ จากข้อมูลที่ปรากฏ พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ตั้งแต่ ปี 2558 – 2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แต่จะมาลดลงในปี 2563 และกลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2564 อัตราการขยายตัวหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มีแนวโน้มการขยายตัว มากกว่าการหดตัว ยกตัวอย่างเช่น จังหวัดที่มีการขยายตัว ได้แก่ กำแพงเพชร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และอุตรดิตถ์ ส่วน จังหวัดที่มีการหดตัว ได้แก่ ตาก และ สุโขทัย **ส่วน รายได้** ทุกจังหวัดมีรายได้เพิ่มขึ้น รายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างช้าไม่ได้ก้าวกระโดด **หนี้สิน** ในปี 2560 ทุกจังหวัดมีหนี้สินมากทุกจังหวัด และหนี้สินปรับตัวลดลงในปี 2562 ทุกจังหวัด และเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 2564 โดยประเภทของหนี้สินจะกู้มาเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนเป็นอันดับหนึ่ง **ความไม่เสมอภาคของรายได้** ทุกจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย **และการออม** ร้อยละของการออมจากการสำรวจของกรมพัฒนาชุมชน พบว่า ร้อยละ 99 มีการออมเงิน **ภาวะการมีงานทำ** กำลังแรงงาน จำนวนทั้งสิ้น 2,313,381 คน

ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวนทั้งสิ้น 1,182,721 คน จำนวนผู้ว่างงาน จำนวนทั้งสิ้น 28,007 คน แรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ และ การทำงานของคนต่างด้าว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันตามสถานการณ์เศรษฐกิจของบ้านเมือง ส่วนผู้ประกันตน มาตรา 33 และมาตรา 39 ตั้งแต่ ปี 2563 -2566 โดยปี2564 เพิ่มขึ้นจากปี 2563 และลดลงในปี 2565 และ ปี2566 ส่วนมาตรา 40 ตั้งแต่ ปี 2563 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกจังหวัด

ด้านการศึกษา มีสถานศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ มีจำนวนทั้งสิ้น 3,789 แห่ง เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่เตรียมอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (ปวช.) จำนวนทั้งสิ้น 637,092 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะมีแนวโน้มสูงกว่าระดับต่างๆ และพิจารณาการศึกษาของเด็กที่มีความเสี่ยง พบว่าเด็กยากจนและเด็กยากจนพิเศษ มีแนวโน้มสูงทุกจังหวัด โดยเด็กนักเรียนยากจนพิเศษ มีจำนวนทั้งสิ้น 37,714 คน และยากจนพิเศษ จำนวนทั้งสิ้น 76,980 คน แต่ถ้าแยกตามประเภทความด้อยโอกาส เด็กยากจนจะมาเป็นอันดับหนึ่งทุกจังหวัด รองลงมาคือ เด็กที่มีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท เด็กกึ่งกำพร้า เป็นต้น **จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน** มีจำนวนทั้งสิ้น 81 คน แต่มี 2 จังหวัดที่ไม่มีนักเรียนออกกลางคัน คือ สุโขทัย และอุดรดิตถ์ สาเหตุของการออกกลางคันที่เป็นสาเหตุอันดับต้นๆ คือ มีปัญหาในเรื่องปรับตัว จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร จังหวัดตากจะมีปัญหามากที่สุดในกลุ่มจังหวัด ทั้งสิ้น 29,605 คน ซึ่งหากวิเคราะห์ตามสถิติแล้ว น่าจะมีสาเหตุมาจากจังหวัดตากอยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านจึงแสดงให้เห็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง **ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** ซึ่งการรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย เพศ ทรัพย์สิน และยาเสพติด ยังมีแนวโน้มที่ค่อนข้างสูง ส่วนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีสถิติน้อยมีเพียงจังหวัดตากและเพชรบูรณ์ ที่มีจำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมทั้งสิ้น 40 คน **อุบัติเหตุทางถนน** สถิติตัวเลขค่อนข้างสูงโดยเฉพาะ 3 จังหวัด คือ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย มีจำนวนหลัก 1,000 ขึ้นไป ต่อประชากร100,000 คน และจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน (2563-2566) ทุกจังหวัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

ด้านที่อยู่อาศัย มีกองทุนสวัสดิการชุมชนและสภาองค์กรชุมชน มีสถิติเพิ่มเล็กน้อย บ้านพอเพียง ตั้งแต่ ปี 2563-2566 พบว่า ปี 2563 มีจำนวนมากที่สุด และลดลงในปี 2564 และเพิ่มขึ้นมาในปี 2565 และลดลง ในปี 2566 สลับกันไป คริวเรือนที่ได้รับการสนับสนุนบ้านมั่นคง มีเพียง ปี 2564 ที่มีสถิติ และมีจังหวัดเดียว คือ อุดรดิตถ์ ที่ได้รับการสนับสนุน ส่วนจังหวัดอื่นๆไม่มีสถิติข้อมูลในการได้รับการสนับสนุนฯ

ด้านเด็กและเยาวชน จำนวนเด็กและเยาวชน นั้น ช่วงอายุ 0-7 ปี จะมีจำนวนน้อยกว่า ช่วงอายุ 7-17 ปี และ 18-25 ปี ซึ่งจะไปสอดคล้องกับจำนวนเด็กแรกเกิด ตั้งแต่ ปี 2563-2566 จำนวนเด็กแรกเกิดลดลงทุกปี ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อวัยแรงงานในอนาคต เพราะว่า จำนวนเด็กแรกเกิด ไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้สูงอายุในปัจจุบัน จำนวนเด็กเกิดน้อย ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อาจเกิดช่องว่างที่เป็นนัยสำคัญ **ส่วนอัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก** มีจำนวนร้อยละลดลงทุกปี (2563-2566) **ส่วนสถานการณ์เชิงประเด็น** จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด ช่วงอายุ 0-17 ปี ในปี 2564 ลดลงจากปี 2563 และเพิ่มขึ้นในปี 2565 และปี 2566 และ ช่วงอายุ 18-25 ปี มีแนวโน้มลดลงทุกจังหวัด เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 293 คน 291 คริวเรือน จำนวนเด็กกำพร้า มีจำนวนทั้งสิ้น 35 คน แม่วัยรุ่น/แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว

จำนวนเด็กและเยาวชนต่ำกว่า 15 ปีที่ตั้งครรภ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2564 และลดลงในปี 2565 และลดลงในปี 2566 สลับกันไป อัตราการเกิดมีชีพในเด็กและเยาวชน อายุ 0-14 ปี : 1,000 คน เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 4.85 โดยปี 2564 และ ปี 2565 มีแนวโน้มลดลง และกลับเพิ่มขึ้นในปี 2566 แต่ ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีอายุต่ำกว่า 20 ปี การเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกัน การเข้าถึงสิทธิของแม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว พบว่าเข้าถึงสิทธิสวัสดิการมากขึ้น การดำเนินคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี เมื่อเปรียบเทียบตั้งแต่ ปี 2564-2566 มีจำนวนลดลงในปี 2565 และเพิ่มขึ้นใน ปี 2566

ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว มีจำนวนทั้งสิ้น 2,145,859 คน ทุกช่วงอายุ แต่มีประเด็นที่น่าสนใจคือจำนวนทะเบียนหย่า ตั้งแต่ ปี 2563-2566 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ทุกจังหวัด อาจมีสาเหตุมาจากด้านครอบครัวซึ่งจะสอดคล้องกับจำนวนผู้ถูกระงับความรุนแรงในครอบครัวที่มีจำนวนสถิติตัวเลขที่ค่อนข้างสูง ส่วนสถานการณ์เชิงประเด็นนั้น อัตราการว่างงานในสตรี จำนวนว่างงานในสตรีตั้งแต่ ปี 2563 -2566 ในปี 2564 ว่างงานน้อยสุดและปี 2563 มากที่สุด

ด้านผู้สูงอายุ สถานการณ์ผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัด เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ มีเพียงจังหวัดเดียวคือ จังหวัดตาก ยังไม่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ แต่อยู่ในสังคมผู้สูงอายุ และมีแนวโน้มจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในไม่ช้า การเข้าถึงสวัสดิการของผู้สูงอายุเข้าถึงมากขึ้นตั้งแต่ปี 2563-2566 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ไม่ว่าจะเป็นจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ การปรับสภาพที่อยู่อาศัย ส่วนสถานการณ์เชิงประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง และตัดสังคมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2564 และลดลงในปี 2565 และเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 2566 ซึ่งพิจารณาจากสถิติตัวเลขแล้ว จำนวน เกิน 500,000 ทุกจังหวัด ด้านการทำงานของสูงอายุ เฉลี่ยร้อยละ 46.52 ของผู้มีงานทำทั้งหมด การกั๊ยเงินเพื่อประกอบอาชีพ สูงที่สุดในปี 2563 หลังจากนั้นมีความลดลงทุกปี จากสถิติ ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุกู้เงินมาประกอบอาชีพให้มากขึ้น

ด้านคนพิการ สถานการณ์ด้านคนพิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 180,814 คน สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน ทุกจังหวัด ตั้งแต่ ปี 2563-2566 เพิ่มขึ้นทุกปี แต่เพิ่มในปริมาณที่น้อย สำหรับผู้สูงที่มีสัดส่วนคนพิการ เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13.06

ด้านกลุ่มเปราะบาง สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มเปราะบาง คนไร้ที่พึ่ง คนขอทาน ปัจจุบันเป็นปัญหาที่สังคมในทุกภูมิภาคต้องเร่งแก้ไข ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยการให้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พบว่า ในปี 2566 มีแนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2565 จาก จำนวน 101 คน ลดลงเหลือ เพียง 83 คน คิดเป็นร้อยละ 82.18 จำนวนคนขอทานรวมทั้งสิ้น 288 คน จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า จำนวนคนขอทาน หรือ คนไร้ที่พึ่ง ก็ยังมีจำนวนสถิติสูงอยู่

ผู้แสดงความสามารถ ในปี 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 65 คน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 ซึ่งให้เห็นว่า ผู้แสดงความสามารถยังมีจำนวนที่น้อยซึ่งสวนทางกับจำนวนผู้กระทำการขอทาน ที่มีจำนวนมากถึง 288 คน ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้คนขอทานมากขึ้นทะเบียนผู้แสดงความสามารถให้มากขึ้น เพื่อให้จำนวนคนขอทานลดลงและจำนวนผู้แสดงความสามารถเพิ่มมากขึ้น

6.1 บทสรุป

ข้อมูลรายงานสถานการณ์ทางสังคม ถือเป็นข้อมูลที่สำคัญในการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางนโยบาย และแนวทางการในการให้ช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้ประสบปัญหาทางสังคม ครอบคลุม กลุ่มเป้าหมาย เด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว คนพิการ ผู้สูงอายุ คนไร้ที่พึ่ง และคนขอทาน ในทุกพื้นที่

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามแบบรายงานสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัด ปี 2567 โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 1,168,465 คน ปัจจุบันสถานการณ์ของเด็ก เป็นสถานการณ์ที่อยู่ในยุคเด็กเกิดน้อย อัตราการเกิดที่ลดต่ำจนน้อยกว่าอัตราการตายนั้น จะทำให้จำนวน ประชากรไทยเริ่มลดลงเรื่อย ๆ จนกว่าจะมีจำนวนเด็กแรกเกิดสูงกว่าหรือเท่ากับจำนวนประชากรที่ตายไป อีกครั้ง จึงจะทำให้จำนวนประชากรไทยมีโอกาสที่จะคงที่หรือเพิ่มจำนวนขึ้นได้บ้าง อย่างไรก็ตามจากข้อมูลสถิติ พบว่าแนวโน้มที่อัตราเกิดจะเพิ่มขึ้นในภาวะการณ์เช่นดังปัจจุบันคงเป็นไปได้ยาก เพราะตัวเลขการเกิดที่ลดลง โดยเฉพาะในช่วงปี 2563 – 2566 ที่ผ่านมามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระยะสั้นและ ระยะยาว ผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างแน่นอนจากตัวเลขการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง หรือที่ในทางประชากรเรา เรียกว่า ภาวะการณ์เจริญพันธุ์ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าอัตราทดแทน กล่าวคือจำนวนเด็กที่เกิดใหม่ไม่ได้สัดส่วนที่จะ ทดแทนคนรุ่นพ่อแม่และแม่ได้ สำหรับผลกระทบระยะสั้น นั้น ผลกระทบด้านจำนวนคนลดลง ขนาดของ ครอบครัวและสังคมจะเล็กลง ส่วนผลกระทบระยะยาว เป็นที่แน่ชัดว่าจะเกิดปัญหาและภาวะการณ์หลายสิ่ง อย่างที่จะต้องเตรียมการรับมือและพร้อมเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ได้แก่ การขาดแคลนแรงงาน สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ ปัญหาความมั่นคง ขาดทรัพยากรมนุษย์ในการพัฒนาประเทศ ปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 2,145,859 คน มีประเด็นที่น่าสนใจ คือจำนวน ทะเบียนหย่าร้าง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และต่อเนื่องตลอด 4 ปี (2563-2566) มีจำนวนทั้งสิ้น 7,985 คู่ เมื่อ เทียบกับ จำนวนทะเบียนสมรส คิดเป็นร้อยละ 56 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวตามมา อาทิ เช่น อาจมีจำนวนแม่เลี้ยงเดี่ยว พ่อเลี้ยงเดี่ยว หรือเด็กกำพร้า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เพิ่มขึ้นตามมาด้วย

ด้านผู้สูงอายุ มีจำนวนทั้งสิ้น 872,797 คน มีประเด็นที่น่ากังวลใจ คือ สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร จำนวนผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ซึ่งในอนาคตจำนวนผู้สูงอายุที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จะมีจำนวนที่มากขึ้น ดังนั้น เมื่อจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่จะตามมา คือ ปัญหาเรื่องอัตราการพึ่งพิงของ ครอบครัว ปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านรายได้ นอกจากนี้ จำนวนผู้สูงอายุที่ติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียงตั้งแต่ ปี 2563 – 2566 ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน และจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ เพิ่มขึ้นทุกปี จากข้อมูล แสดงให้เห็นถึง การเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐเพิ่มมากขึ้น

ด้านคนพิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 180,814 คน มีประเด็นสำคัญ คือ สิทธิ สวัสดิการ การศึกษา และการทำงานของคนพิการ แม้ว่า คนพิการจะเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล และการส่งเสริมป้องกันโรคในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง แต่ยังคงมีปัญหา อุปสรรค และความต้องการเพิ่มเติมอยู่ เช่น ความสะดวกในการเดินทางไปใช้บริการ ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ซึ่งจะต้องดำเนินการเพื่อลดอุปสรรคดังกล่าว สำหรับประเด็นการศึกษาและการทำงาน พบว่า คนพิการส่วนใหญ่มีเกณฑ์ต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะได้รับการศึกษา แต่ประเด็นที่จะต้องให้ ความสำคัญมากขึ้น คือ การจ้างงานคนพิการโดยภาครัฐ และสถานประกอบการภาคเอกชน ซึ่งจะต้องลดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการจ้างงาน รวมถึงการเชื่อมโยงความต้องการของผู้ประกอบการ และทักษะของคนพิการ ให้เหมาะสมกับงาน ทั้งนี้ แม้ว่าคนพิการจะมีความต้องการกู้ยืมเงินเพื่อการประกอบอาชีพ แต่ข้อมูลการกู้ยืม เงินกองทุนเพื่อการประกอบอาชีพ กลับมีสัดส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ด้านกลุ่มคนเปราะบาง สถานการณ์แนวโน้มของคนเปราะบาง พบว่า เมื่อเปรียบเทียบ ระหว่างปี 2565 กับ ปี 2566 มีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 101 คน ส่วนปี 2566 มีจำนวน 83 คน ลดลง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.82 ส่วนผู้กระทำการขอทาน มีจำนวนทั้งสิ้น 288 คน จากข้อมูลค่อนข้างมีจำนวนผู้กระทำการขอทานมากขึ้น ดังนั้นควรให้ผู้กระทำการขอทานไปทำการขึ้นทะเบียนผู้แสดงความสามารถ เพราะข้อมูลผู้แสดงความสามารถยังคงมีจำนวนน้อยมาก มีจำนวนทั้งสิ้น 65 คน ซึ่งสวนทางกับข้อมูลผู้กระทำการขอทาน ควรมีการผลักดันให้ผู้กระทำการขอทานไปขึ้นทะเบียนผู้แสดงความสามารถ นั้นหมายถึง จำนวนผู้กระทำการขอทานมีจำนวนลดลง ส่วน ผู้แสดงความสามารถมีจำนวนมากขึ้น ทำให้มีรายได้มาจุนเจือครอบครัวและตนเอง และมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ ยังพบว่าอาสาสมัครพัฒนา สังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ยังคงต้องการจำนวนอาสาสมัคร เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ที่ตั้งไว้

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายด้านเสริมพลัง เพิ่มคุณภาพและผลิตภาพ สร้างพลัง เพิ่มโอกาสและเสริมสร้างคุณค่า สร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความมั่นคงของครอบครัว โดย เพิ่มโอกาส พัฒนาทักษะและบูรณาการฐานข้อมูล ส่งเสริมการมีงานทำและรายได้ กระจายสู่ชุมชน ส่งเสริมการออมและเตรียมการเกษียณ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพประชากร ส่งเสริมสมดุลชีวิตการทำงานและครอบครัว พัฒนาทักษะชีวิตและวิชาชีพตามวัย การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ ขยายโอกาสทางเศรษฐกิจ ผ่านระบบการจ้างงานและขยายอายุเวลาทำงาน ส่งเสริมการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกมิติ และการส่งเสริมเศรษฐกิจครัวเรือน เข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างเท่าเทียม พร้อมพัฒนาระบบสวัสดิการที่เหมาะสมและทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเป็นหลักประกันในยามเกิดสภาวะวิกฤตของครอบครัวและตนเอง

2. สนับสนุนและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเพิ่มการจ้างงานสำหรับคนพิการ

3. ส่งเสริมพัฒนาทักษะและศักยภาพ (Reskill/Upskill) เพื่อเพิ่มโอกาสในการมีงานทำและรายได้

4. ขยายเวลาเกษียณอายุการทำงานให้ผู้สูงอายุ และส่งเสริมการกักเงินกองทุนผู้สูงอายุ เพื่อประกอบอาชีพอิสระ

5. ระบบนิเวศและสภาพแวดล้อม ก้บการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การเชื่อมโยงการพัฒนาโครงสร้างประชากรที่อยู่ในสถานะที่ไม่สมดุล เช่น เด็กเกิดน้อย ผู้สูงอายุเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ การย้ายถิ่นฐาน เป็นต้น

6.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด

1. กระบวนการภาคประชาคมแบบมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนหรือจัดเวทีระดมความคิดของประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

2. การขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนามุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือปรีชารัฐและชุมชน

3. ร่วมกันวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของภาค จังหวัด และกลุ่มจังหวัด นำนโยบายไปปฏิบัติในเชิงพื้นที่ของแต่ละจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ภาคผนวก

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566) *ความหนาแน่นของประชากร (ตร.กม./คน) ข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน (2566) [https:// www.moi.go.th](https://www.moi.go.th), www.bora.dopa.go.th, www.cdd.go.th

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2566) www.dla.go.th

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566), *อื่นๆ (รวมจันทครติ/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย) ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)*ลักษณะของสังคมสูงอายุ คือ สัดส่วนของผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 10**ลักษณะของสังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ คือ สัดส่วนของผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20 www.bora.dopa.go.th

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565),ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2565) หมายเหตุ บุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาล www.moph.go.th, ops.moph.go.th

ที่มา : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2566)*สัดส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 1 คน ต่อจำนวนประชากรกลางปี (คน) hss.moph.go.th

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

ที่มา : ระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566) *อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ต่อประชากร 100,000 คน**เกณฑ์เป้าหมายตาม KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข คือ ไม่เกิน 8.00

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564) ,*อัตราการขยายหรือหดตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (หน่วย : ร้อยละ) www.nesdc.go.th

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564),ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565) หมายเหตุ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ www.nesdc.go.th

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566) หมายเหตุ เป็นข้อมูลจากการสำรวจเท่านั้น www.cdd.go.th

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566) หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี www.nso.go.th

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566) www.nso.go.th

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2566),กรมการจัดหางาน (2566),กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (2566) www.mol.go.th, www.labour.go.th

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 1/2566) www.moe.go.th

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา iSEE (2565) isee.eef.or.th

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีการศึกษา 1/2566) www.obec.go.th

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2565),หมายเหตุ ประมวลผลโดยสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(ดัชนีความก้าวหน้าของคน : HAI) www.onec.go.th,www.nesdc.go.th

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) www.obec.go.th

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2566) *อัตราคดีต่อประชากร 100,000 คน **จัดอันดับจังหวัดที่มีอัตราคดีต่อประชากร สูงสุด – ต่ำสุด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) www.royalthaipolice.go.th

ที่มา : กองต่อต้านการค้ามนุษย์ (2566) www.e-aht.com

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566) www.thairsc.com

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2566) *อัตราผู้บาดเจ็บต่อประชากร 100,000 คน www.thairsc.com

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2566) ref.codi.or.th

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566),ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566),กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566),ระบบ CPIS กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2566) www.dcy.go.th

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2566) www.djop.go.th

ที่มา : กรมประพณี (2566) probation.go.th

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566) www.dwf.go.th

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2566) หมายเหตุ เป็นเพียงข้อมูลจากระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กสตรี และผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น,สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน (2566) www.dwf.go.th

ที่มา:กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566) www.dop.go.th

ที่มา:กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ(2566) dep.go.th

ที่มา:กรมบัญชีกลาง(2566) www.cgd.go.th

ที่มา:กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ(2566),ระบบทะเบียนอาสาพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)**สัดส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) 1 คน ต่อจำนวนประชากรกลางปี (คน) www.dsdw.go.th

ที่มา:สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา:สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตาก

ที่มา:สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก

ที่มา:สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา:สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุโขทัย

ที่มา:สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุตรดิตถ์

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสาววรรณ อรัญกุล

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8

คณะผู้จัดทำ

นางสาววงเดือน สุตเสนห์

หัวหน้ากลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์

นางสาวขวัญชนก ดีแท้

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

นางสาวสุภัทตรา ทาตายุ

เจ้าพนักงานพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

นายกฤตศุกพิพัฒน์ ปวงปะชัง

นักพัฒนาสังคม

นางสาวอรพรรณ จ้อยคล้าย

นักพัฒนาสังคม

นางสาววาสนา วารีนิล

พนักงานบริการ

นางสาวชนกพร พรหมพา

พนักงานบริการ

นายอนุชา เทียงपाल

เจ้าหน้าที่ดูแลระบบคอมพิวเตอร์

จัดทำโดย

กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8

เลขที่ 94 หมู่ 5 ตำบล ฝาเลือด อำเภอ ท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ 53190

โทรศัพท์ 055 406 009 โทรสาร 055 406 009

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8

เลขที่ 94 หมู่ 5

ตำบล ผาเลือด อำเภอ ท่าปลา จังหวัด อุตรดิตถ์
53190

กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์

<https://tpso-8.m-society.go.th>

055 406 009